

T.C.
İSTANBUL TİCARET ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
ULUSLARARASI TİCARET HUKUKU VE AVRUPA BİRLİĞİ
ANABİLİM DALI
ULUSLARARASI TİCARET HUKUKU VE AVRUPA BİRLİĞİ
YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

FOB TESLİM ŞEKLİNE GÖRE TARAFLARIN
YÜKÜMLÜLÜKLERİ

Yüksek Lisans Tezi

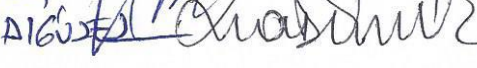
Ömer TUNÇ
1150Y73203

Danışmanı: Prof. Dr. Ömer ÖZKAN

İstanbul 2015

T. C.
İSTANBUL TİCARET ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
ONAY SAYFASI

Yüksek lisans öğrencisi Ömer TUNÇ 'un "FOB Teslim Şekline Göre Tarafların Yükümlülükleri" konulu tez çalışması jürimiz tarafındanYüksek Lisans tezi olarak (oybirliği / ~~oyçokluğu~~) ile başarılı bulunmuştur.

	Adı- Soyadı	İmza
Tez Danışmanı	: Prof. Dr. Ömer ÖZKAN	
Jüri Üyesi	: Prof. Dr. Mehmet MELİNEK	
Jüri Üyesi	: Yrd. Doç. Dr. M. Şahin ADIGÜZEL	

Hazırlamış olduğum tez özgün bir çalışma olup YÖK ve İTİCÜ Lisansüstü Yönetmeliklerine uygun olarak hazırlanmıştır. Ayrıca, bu çalışmayı yaparken bilimsel etik kurallarına tamamıyla uyduğumu; yararlandığım tüm kaynakları gösterdiğimi ve hiçbir kaynaktan yaptığım ayrıntılı alıntı olmadığını beyan ederim. Bu tezin ihtiva ettiği tüm hususlar şahsi görüşüm olup İstanbul Ticaret Üniversitesinin resmi görüşünü yansıtmamaktadır.

Ömer TUNÇ

ÖZET

Küreselleşmenin büyük bir etkisi olduğu uluslararası ticaretin günümüzde etkilerini hepimiz bilmekteyiz. Artık kapalı ekonomilerin dünya çapında geçerliliğini yitirmiş olması ve maksimum faydayı sağlamıyor olması, milletlerin hangi konuda uzmanlaştıkları ile doğru orantılı olarak o ürünlerin ya da hizmetlerin ticaretini yapmalarının küresel ölçekte maksimum faydayı sağlama amacını doğurmuştur. ICC (Uluslararası Ticaret Odası) tarafından ilk kez yayımlanan INCOTERMS, uluslararası ticarete teslim şekillerini evrensel terimler haline getirmiştir. Hukukun birçok dalı gibi INCOTERMS' de değişime uğramış ve günümüz ticaretinin ihtiyaçlarına göre eksiklikleri giderilmiştir.

Deniz Taşımacılığında kullanılan ve en yaygın teslim şekli olarak bilinen FOB Teslim şekli INCOTERMS teslim şekillerinden bir tanesidir. FOB teslim şekli tez çalışmamızın esas konusunu kapsamaktadır. Günümüzde ki en yaygın teslim şekli olması niteliğine sahip olan FOB teslim şekli detaylı bir şekilde incelenmiş olup, diğer teslim şekilleri ile ilgilide yüzeysel bilgi verilmiştir. FOB teslim şekline göre tarafların sorumlulukları nelerdi, neler oldu ve neler olmalı sorularını araştırılmıştır.

Tezin ilk bölümde Uluslararası Ticaret Odası'nın tarihçesi ve amacı, INCOTERMS 2000 ve INCOTERMS 2010 teslim şekilleri genel olarak incelenmiştir. Devamında teslim şekillerinin aralarındaki önemli farklılıklar araştırılmıştır. İkinci bölümde ise FOB teslim şekline göre tarafların yükümlülükleri, INCOTERMS 2000 ve INCOTERMS 2010 kurallarına göre FOB teslim şeklinin arasındaki yenilikler, ve tezin esas konusu olan FOB teslim şekline göre tarafların yükümlülükleri incelenmiştir. Üçüncü bölümde ise uygulamadaki sorunlar ve çözümler örnek olaylar ve mahkeme kararları ışığında incelenmiştir.

Master Sciences Thesis

RESPONSIBILITIES OF SIDES WHO DECIDE FOB
DELIVERY TERM

Ömer TUNÇ

Istanbul Commerce University

Institute of Social Sciences

Department of International Trade Law and European Union

International Trade Law and European Union Master's Program

Thesis Advisor :

Prof. Dr. Ömer ÖZKAN

Istanbul 2015

ABSTRACT

The effects of globalisation is a well-known fact for worldwide trade. The closed economy models definitely does not create the maximum output in this century. And the solution for getting maximum output in international trade is to become specialised industry leaders in their specific business fields. In order to define universal terms for international trade, ICC created INCOTERMS. As a necessity to overcome the problems of today's trade business, the INCOTERMS has evolved to new forms.

The scope of this thesis covers the FOB delivery term. FOB delivery term defined in INCOTERMS is widely used in overseas trade business. As the most widely used term in world trade, FOB has been deeply studied. The historic developments in duties of the trade sides has been analysed, and how those duties are changing or should change has been questioned.

First part of this thesis include history and purpose of International Chamber of Commerce, general information about INCOTERMS 2000 and INCOTERMS 2010 and differences between them. Second part will be mentioned about specially differences and updates of FOB rules on INCOTERMS 2000 and 2010, and main purpose of thesis that responsibilities of parties which make international trade. Last part of thesis will be about issues and solutions in practice of international trade.

TEŞEKKÜR

Lisans ve yüksek lisans programlarında eğitim almayı, başka bir deyiş ile eğitimin küresel çaptaki önemini anlamamda en büyük desteği aldığım değerli danışmanım Sayın Prof. Dr. Ömer ÖZKAN başta olmak üzere bütün öğretim üyesi hocalarıma,

Doğduğum andan itibaren adeta bir çınar ağacı gibi yanımda duran babam Fahri TUNÇ' a ve desteklerini esirgemeyen annem Süreyya TUNÇ ve kardeşim Melike TUNÇ'a;

Sonsuz saygı ve teşekkürlerimi sunarım.

Kısaltmalar ve Notlar

a.g.e. : Adı Geçen Eser

S. : Sayı

s. : Sayfa Numarası

BDP : Bolte Lojistik Hizmetleri Ltd. Sti (BDP International Inc. Turkey)

GTİP : Gümrük tarife istatistik pozisyonu için kullanılan kısaltmadır. 12 haneden oluşan GTİP, uluslararası ticarete ürünlerin tanımını ve ayrımını yapmak amacıyla kullanılmaktadır. Dünyanın farklı yerlerinde üretilen ürünler için GTİP kullanılarak detaylı bilgiye kolayca ulaşılabilmektedir.

MAVNA : Daha çok korunaklı veya iç suyollarında yük taşımakta veya sığ limanlarda gemilerin yükleme-boşaltma işlemlerinde kullanılan ve 40 ile 60 ton arasında yük alabilen, güvertesi olmayan tekne. Römorkör yedeğinde çekilerek götürüldükleri gibi motorlu olanları da vardır. Bir diğer adı Mauna'dır.

INCOTERMS : International Commercial Terms, Uluslararası Ticari Terimler, Uluslararası Teslim Şekilleri.

MTO : Uluslararası Ticaret Odası, Milletlerarası Ticaret Odası.

ICC : International Chamber of Commerce, Uluslararası Ticaret Odası.

UNCITRAL : United Nations Commission on International Trade Law, Birleşmiş Milletler Uluslararası Ticaret Hukuku Komisyonu. 1966 yılında yürürlüğe girmiş bir komisyondur. Bu yasanın çıkarılış amacı ise uluslararası ticaretin birleştirilmesinin ve etkili bir biçimde uyumlu hale gelmesinin sağlanmasıdır. 60 adet üyesi bulunan bu komisyondan Türkiye de üye statüsündedir.

K. : Karar Numarası

TÜİK : Türkiye İstatistik Kurumu

*Çalışmamızda kullanılan grafik ve tablolar Türkiye İstatistik Kurumu' nun verilerinden yola çıkılmıştır.

Onay Sayfası	i
Özet	iv
Master Sciences Thesis	v
Abstract	vi
Teşekkür	vii
Kısaltmalar ve Notlar	viii

İçindekiler

GİRİŞ	4
BİRİNCİ BÖLÜM	6
1. Uluslararası Ticaret Odası.....	6
1.1. Tarihçesi ve Amacı	6
2. INCOTERMS.....	8
2.1. Tanımı	8
2.2. Tarihi.....	9
2.3. Amacı	10
2.4. Hukuki Niteliği	11
2.5. INCOTERMS 2000 Teslim Şekilleri.....	11
2.5.1. Exworks (EXW) – İş Yerinde Teslim.....	13
2.5.2. Free Carrier (FCA) – Taşıyıcıya Teslim	13
2.5.3. Free Alongside Ship (FAS) – Gemide Teslim	15
2.5.4. Free On Board (FOB) – Güvertede Teslim.....	15
2.5.5. Cost and Freight (CFR) – Mal Bedeli ve Taşıma	19
2.5.6. Cost, Insurance and Freight (CIF) – Mal Bedeli, Sigorta ve Navlun.....	20
2.5.7. Carriage Paid To (CPT) – Taşıma Bedeli Ödenmiş.....	22
2.5.8. Carriage and Insurance Paid To (CIP) – Taşıma ve Sigorta Ödenmiş.....	22
2.5.9. Delivered At Frontier (DAF) – Sınırdaki Teslim.....	23
2.5.10. Delivered Ex Ship (DES) – Gemide Teslim	23
2.5.11. Delivered Ex Quay (DEQ) – Rıhtımda Teslim.....	23
2.5.12. Delivered Duty Unpaid (DDU) – Gümrük Ödenmeden Teslim	24
2.5.13. Delivered Duty Paid (DDP) – Gümrük Ödenmiş Teslim	24
2.6. INCOTERMS 2010 Teslim Şekilleri.....	25
2.6.1. Exworks (EXW) – İş Yerinde Teslim.....	26
2.6.2. Free Carrier (FCA) – Taşıyıcıya Teslim	27
2.6.3. Carriage Paid To (CPT) – Taşıma Ödenmiş Teslim	29
2.6.4. Carriage and Insurance Paid To (CIP) – Taşıma ve Sigorta Ödenmiş Teslim.....	29
2.6.5. Delivered At Terminal (DAT) – Terminalde Teslim.....	30
2.6.6. Delivered At Place (DAP) – Belirtilen Yerde Teslim.....	30

2.6.8. Free Alongside Ship (FAS) – Gemide Teslim	32
2.6.9. Free On Board (FOB) – Gemi Bordrasında Teslim	32
2.6.10. Cost and Freight (CFR) – Mal Bedeli ve Taşıma Bedeli Ödenmiş Teslim ...	34
2.6.11 Cost Insurance and Freight (CIF) – Mal bedeli, Sigorta ve Taşıma	34
3. INCOTERMS 2000 İle 2010 Arasındaki Önemli Farklılıklar	35
İKİNCİ BÖLÜM	38
1. FOB Teslim Şekline göre Tarafların Yükümlülükleri	38
2. Fob Teslim Şekline Göre INCOTERMS2000 İle 2010 Arasındaki Yenilikler ...	38
3. Tarafların Yükümlülükleri	39
3.1. Satıcının Yükümlülükleri	39
3.1.1. Malları Hazırlama ve Mülkiyeti Geçirme Yükümlülüğü	40
3.1.2. Ürünlerin Kalitesini İspatlama Yükümlülüğü	40
3.1.3. Paketleme Yükümlülüğü (Ambalaj ve İstifleme).....	40
3.1.4. Sigorta Yaptırma Yükümlülüğü	43
3.1.5. Gerekli Evrakları Sağlama Yükümlülüğü	44
3.1.5.1. Konşimento	44
3.1.5.1.1. Nama Yazılı Konşimentolar	47
3.1.5.1.2. Emre Yazılı Konşimentolar	47
3.1.5.1.3. Hamiline Yazılı Konşimentolar	48
3.1.5.2. Proforma ve Ticari Fatura.....	48
3.1.5.3. Tasdikli Fatura	49
3.1.5.4. Çeki Listesi	50
3.1.5.4. Koli listesi	50
3.1.5.4. Menşe Şahadetnamesi.....	51
3.1.5.5. Dolaşım Belgeleri (A.TR, EUR.1, EURO-MED)	51
3.1.5.4. Kalite Kontrol Belgeleri.....	54
3.1.5.5. Tartım Belgesi.....	57
3.1.5.6. Gümrük Beyannamesi.....	58
3.1.5.7. Bitki, Veteriner, Helal-Koşer Sağlık Sertifikaları	58
3.1.5.8. Radyasyon Belgesi.....	59
3.2. Alıcının Yükümlülükleri	59
3.2.1. Mal Bedelini Ödeme Yükümlülüğü	59
3.2.2. Sigorta Yaptırma Yükümlülüğü	62

3.2.3. Gümrük İşlemleri Tamamlama Yükümlülüğü	62
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM	65
1. Uygulamadaki Sorunlar ve Çözümler.....	65
2. Örnek Dava ve Mahkeme Kararları	65
OLAY 1:	65
OLAY 2:	68
OLAY 3:	70
OLAY 4:	74
OLAY 5:	77
OLAY 6:	80
OLAY 7:	83
OLAY 8:	86
OLAY 9:	90
OLAY 10:	92
Sonuç ve Öneriler.....	95
Ekler (Belgelerin Örnekleri Vs).....	98
Kaynakça.....	120

GİRİŞ

Son yirmi yılda uçak taşımacılığı her ne kadar gelişmiş olsa da maliyetin teslimat süresine olan uygun oranı sayesinde gemi taşımacılığı en yaygın kullanılan taşımacılık şeklidir. Özellikle 2.Dünya Savaşı sonrası ulaşım maliyetlerinin düşmesi uluslararası ticareti hızlandırmış ve kapasitesini yüksek oranda arttırmıştır.¹

Uluslararası ticaretin dezavantajlarından biri olan mesafeler, ticaret yapan kişilerin birbirlerine olan güveni ve aralarında anlaşmayı zayıflatır. Günümüzde internet hizmetinin bilgiye kolay ulaşımı sağladığı herkes tarafından bilinmektedir.² Fakat mesafelerden kaynaklanan farklı yaşam ve ticaret kültürlerini evrensel bir dile dökmek gerekir. Uluslararası Ticaret Odası bu anlaşmazlıklara veya yanlış anlamaları engellemek amacı ile INCOTERMS terimlerini yayınlamıştır.³ Bu terimler sayesinde dünyanın her yerinde aynı anlama gelmektedir. Bu teslim şekillerinde tarafların sorumluluklarının hangi noktalarda başlayıp hangi noktalarda bittiğine dair kılavuzluk görevi üstlenir.

Uluslararası Ticaret Odası bu terimleri her on yılda bir günceller. INCOTERMS en son 27 Eylül 2010 yılında yayınlanmıştır. Dış ticaret sürecinde, firmaların alım satım sözleşmelerinden akreditif çalışmalarına kadar her alanda kullandıkları ve ICC tarafından düzenlenen uluslararası teslim şekillerinin son versiyonu olan INCOTERMS 2010, 1 Ocak 2011 tarihinde yürürlüğe girmiştir.⁴

¹ Robert J. Carbaugh, International Economics, 9.b. Thomson South-Western, Amerika Birleşik Devletleri, 2004 s.6.

² Mehmet Melemen, 'Türk İhracat Şirketlerine İnternetin Katkıları Üzerine Bir Saha Araştırması', Öneri, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 2006 S.25, C.7, s.193-198.

³ Grey Kanargelidis ve Roy Millan, 'Canada: Incoterms® 2010 - Time To Update The Old Forms', Mondaq Business Briefing' 8 Şubat 2011

⁴ Ömer Özkan, 'Incoterms 2010 İle Getirilen Yenilikler', Akademik Bakış Dergisi, Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler E-Dergisi S. 31, Kırgızistan, Ağustos 2012, s.1.

Ticareti yapacak olan satıcının ve alıcının aralarında düzenledikleri sözleşmede INCOTERMS' e atıf yapıldığı zaman, her iki tarafta koşulları ve sorumlulukları daha açık bir şekilde algılayacaktır ve yanlış anlaşılmanın önüne geçilmiş olunacaktır. Bu sözleşmelerde yapılacak olan atıf, eğer tarafların hepsi kabul eder ise eski yıllardaki teslim şekilleri de olabilir. Örneğin, sözleşmede teslim şekli INCOTERMS 2000' e göre FOB olacaktır deniyorsa 2000 yılında yayınlanan INCOTERMS FOB şartlarına uygun teslim şeklinin şartlarına göre yapılmalıdır. Fakat her hangi bir yıl belirtilmemişse en güncel INCOTERMS baz alınır ve en son yayımlanana göre sorumluluk geçişi olur.

INCOTERMS 'ün çeşitli teslim şekilleri bulunmaktadır, bunlardan tezin ilerleyen kısmında detaylı olarak bahsedilecektir. 'FOB Teslim Şekline Göre Tarafların Yükümlülükleri' konulu tezimiz üç ana bölümden oluşmaktadır.

Tezin birinci bölümünde ilk olarak Uluslararası Ticaret Odası hakkında genel bilgi verilecek, bu genel bilginin içeriği ise 'Tarihçe ve amacı' olacaktır. Daha sonra teslim şekillerini yani INCOTERMS hakkında bilgi verilecektir. Tanımı, tarihçesi, amacı, hukuki niteliği, 2000 ve 2010 yılında yayımlanan teslim şekilleri, arasındaki önemli farklar ve faydalarına değinilecektir.

İkinci bölümde ise 'FOB Teslim Şekli' hakkında daha detaylı bilgiler araştırılacaktır. İlk olarak kısaca FOB teslim şekli incelenecektir, daha sonra FOB teslim şekline göre tarafların yükümlülükleri üzerinde konu derinlemesine irdelenecektir.

Üçüncü bölüm olan son bölümde ise FOB teslim şekli ile yapılan ticari işlemlerde yaşanmış problemler ele alınacaktır. Mahkeme konusu olan bu problemlerin mahkeme kararları ve yaptırımları incelenecektir. FOB teslim şekli ile yapılan ticari işlemlerde daha önceden oluşmuş olan uyuşmazlıklar detaylı bir şekilde analiz edilecektir.

BİRİNCİ BÖLÜM

1. Uluslararası Ticaret Odası

1.1. Tarihçesi ve Amacı

Uluslararası ticaret paranın keşfine kadar uzanır. Komşu kabileler arasında başlayan ticaret günümüzde dünyanın bir ucundaki devletlerin diğer ucundaki devletlerle kolaylıkla yapılmaktadır. Özellikle 1945 ile 1980 yılları arasında gelişen iletişim ve ulaşım imkanlarının gelişmesi, dünya ekonomisinin küreselleşmesi gibi etkenler ile ulusların aralarındaki ticareti arttırmıştır.⁵ Uluslararası ticaretin faydalı olduğu herkes tarafından bilinmektedir ve kimse Norveç'in portakalları ile kendi kendine geliştiğini söyleyemez.⁶ Bir diğer tanımı ile 'Uluslararası Ticaret farklı ülkelerde ikametkâhı, iş merkezi veya mutad meskeni bunun yada farklı devletlerin vatandaşlığına sahip olan gerçek ve tüzel kişiler arasındaki mal ve hizmet değişimidir.'⁷

1919 yılında bir avuç girişimci her yerde ticareti takdim etmek için bir organizasyon oluşturdular. Bir grup endüstrici, finansör ve tüccar 1.Dünya Savaşı'nın ekonomiye verdiği tahribatı ve sersemletici etkisini düzeltip geliştirmeyi amaçladı. Kendilerine 'Barışın Sanatkarları' diyen bu grup, Uluslararası Ticaret Odası'nı kurdular. 20. Yüzyılın başlarındaki küresel karışıklıkta işe yarayan çok az uluslararası yapıdan biri oldu. O günkü şartlarda ticaret kontrolü, yatırımlar, finans ya da ticari ilişkileri kontrol etmenin kuralları yoktu. Özel sektör hükümeti beklemeden bu alandaki boşlukları doldurmaya başlayarak yeni bir çığır açtı. Bu fikir çok tutuldu.

⁵ Carbaugh, a.g.e., s.104.

⁶ Paul R. Krugman, International Economics Theory and Policy, 5.b. Addison-Wesley, t.y. s.58

⁷ Ömer Özkan, 'Uluslararası Ticari Sözleşmelerin Hazırlanmasında Dikkat Edilecek Hususlar', Akademik Bakış Dergisi, Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler E-Dergisi S. 4, Kırgızistan, Ekim 2004, s.1.

Bilmeden de olsa bu öncüler küresel ekonominin esaslarını oluşturdu. Uluslararası Ticaret Odası 'Uluslararası Ticaret' ve 'Uluslararası İşletmeler' için ana rolü aldı.⁸ Uluslararası Ticaret Odası bu uluslararası kurallarda, mekanizmada ve standartlarda bugün 1919'a göre çok daha yaygın kullandığımız terimlerin gelişmesinin en büyük etki sahibidir. Uluslararası Ticaret Odası, Özel Hukukun Yeknesaklaştırılması için Uluslararası Enstitüsü ve Birleşmiş Milletler Uluslararası Ticaret Hukuku Komisyonu gibi kuruluşlar Uluslararası ticaret için yeknesak kurallar oluşturmaktadırlar.⁹

Asıl çekirdeği beş ülkeden olan beş iş adamının kurduğu bu organizasyon, 120 den fazla ülkede yüzbinlerce üyesi olan dünya çapında bir organizasyona dönüşmüştür. Üyelerin arasında dünyanın en büyük çok uluslu firmalarından orta ve küçük ölçekli firmalara kadar birçok üye şirket bulunmaktadır.¹⁰ Bu organizasyonu kuran beş iş adamı bugün bu organizasyonun işlevini ve gerçekleştirdiklerini bilselerdi amaçlarına fazlası ile vardıklarını görebileceklerdi. Küresel ticaretin merkezi ve ticaretin kurallarını yönlendirici konumunda olan organizasyonun yıllardır güçlenerek ayakta durması, bu organizasyonun ciddi bir öneme sahip olduğu sonucunu çıkarılabilir.

*'All these activities fulfil the pledge in ICC's constitution "to further the development of an open world economy with the firm conviction that international commercial exchanges are conducive to both greater global prosperity and peace among nations'.*¹¹ Kısaca demek istenilen bu organizasyon genel dünya refahı ve ekonomisinin gelişmesini hedef alır. Uluslararası ticaretin gelişmesi milletlerin barış içersin de yaşamasına olanak sağlayacaktır. Milletler ürettikleri ürünleri küresel çapta karşılıklı alım-satım yapabileceklerdir. Burada da başka bir tez konusu olan 'Hangi ülke, hangi adetlerde, ne üretmelidir?

⁸ Dennis Brand, 'What are incoterms?', Arap İş E-Dergisi, 12 Ocak 2011. Dergi Kodu: 167.

⁹ Özkan, 'Uluslararası Tic...', a.g.e. s.1.

¹⁰ 02/02/2015 <http://www.iccwbo.org/about-icc/history/the-merchants-of-peace/>

¹¹ a.g.e.

2. INCOTERMS

2.1. Tanımı

INCOTERMS uluslararası ticari terimlerdir, yani uluslararası ticarete tarafların yükümlülüklerini belirleyen evrensel kurallardır.¹² INCOTERMS, İngilizce 'International Commercial Terms' kelimelerinin kısaltmasıdır. Bu terimler evrensel niteliğe sahiptir, yani dünyanın her yerinde tamamen aynı anlamı taşıyan terimlerdir.¹³ INCOTERMS o kadar çok benimsenmiştir ki sadece uluslararası değil ulusların kendi içlerindeki ticari faaliyetlerde dahi kullanılmaktadır.¹⁴ Ulusların kendi içlerinde de kullanılmaktadır tanımı yapılırken daha eski yıllardaki sınıriçi kavramının değişimine dikkat çekmek gerekir. Avrupa Birliği ve benzeri birliklerin aralarındaki serbest gümrük anlaşmalarından dolayı birlikler tek bir ülke gibi düşünülebilir.¹⁵ Gümrük Birliği uygulaması, geçmişte çeşitli örnekleri görülebilecek bir uygulamadır. *'En önemli özelliği; üyeler arasında her türlü tarife ve kotaların kaldırılması ve birlik dışına karşı ortak bir tarife oranı uygulanmaya başlanması ve ortak ticaret politikalarının benimsenmesi şeklinde olanıdır.'*¹⁶ Bu biçimde yapılan gümrük birliği uygulamasının amacı, emtia/mal piyasaları arasında bir bütünleşme sağlamak, dolayısıyla bunu gerçekleştirmek için, mal akımını engelleyen gümrük vergileri ve dış ticaretin kontrol araçlarını kaldırılmış olmak ve diğer ülkelere uygulanan gümrük vergilerini eşitlemektir. Kısaca ticareti yavaşlatan prosedürleri ortadan kaldırmaktır.¹⁷ Yani Avrupa Birliği gibi organizmalara dahil olan ülkelerin aralarında yaptıkları ticaret bir nevi yurtiçi alım-satım gibi değerlendirilebilir.

Avrupa Birliği Delegasyonu tarafından yapılan tanımlama şu şekildedir; *'Gümrük Birliği, ülkeler arasında herhangi bir gümrük vergisi veya tarifesi olmadan ticaret yapılması, üçüncü ülkelere yapılan ithalatlara ortak bir dış tarife uygulanması ve ortak ticaret politikalarının uygulanması demektir. Mevcut Gümrük*

¹² Özkan, 'Incoterms...' ,a.g.e., s.2.

¹³ ICC 'Incoterms 2010: Revised trade rules for an inter-connected world. M2 PressWIRE' (16 Eylül 2010) (http://worldcommercereview.com/publications/article_pdf/293)

¹⁴ Özkan, 'Incoterms...' ,a.g.e., s.2.

¹⁵ Özkan, 'Uluslararası Tic...' , a.g.e. s.3.

¹⁶ Mustafa Hatipler, 'Türkiye –AB Gümrük Birliği Antlaşması ve Antlaşmanın Türkiye Ekonomisine Etkileri, Akademik Bakış Dergisi, Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler E-Dergisi S.29, 2012. s.2.

¹⁷ Hatipler, a.g.e.. s.2.

*Birliği anlaşması aynı zamanda Türkiye ve AB Üye Devletleri arasındaki güçlü ve büyüyen Ticaret ve Yabancı Doğrudan Yatırım ilişkilerini de desteklemekte ve kolaylaştırmaktadır.*¹⁸

INCOTERMS broşürleri resmi olarak İngilizce yayınlanır ama Birleşmiş Milletler Uluslararası Ticaret Hukuku Komisyonu (UNCITRAL¹⁹) önderliğinde 31 farklı dile remi olarak çevrilir.²⁰ Bütün yayın hakları Uluslararası Ticaret Odası'ndadır.²¹

2.2. Tarihi

Uluslararası ticaretin büyük kısmı, milletlerarası nitelikli ticari satım sözleşmeleri ile gerçekleşmektedir. Bu tür satım sözleşmesi taraflarının çoğunlukla farklı ülkelerde bulunmaları ilerde bazı uyuşmazlık ve yorum farklılıklarına neden olmaktadır. Bunları önlemek amacıyla, Uluslararası Ticaret Odası (ICC), 1936 yılında INCOTERMS adı altında bir dizi terimin yorumunu içeren bir düzenleme yapmıştır.²² Milletlerarası Ticaret Odası (MTO) tarafından ilk defa 1936 yılında oluşturulan ve yürürlüğe giren INCOTERMS, çağın gereksinimleri yüzünden ilk defa 1953 yılında değiştirilmiş ve taşımacılığın, iletişimin ve teknolojinin gelişmesi gibi sebepler ile INCOTERMS versiyonları sırasıyla 1967, 1976, 1980, 1990, 2000 ve 2010 yıllarında değişikliklere uğramıştır. Tarihsel süreçte son dört düzenlenmeye baktığımızda bu versiyonlar ortalama her on senede bir revize edilmiştir. INCOTERMS 2010, 1 Ocak 2010 tarihinden itibaren kullanılmaktadır ve en güncelidir.²³ INCOTERMS 2010'da teslim şekilleri 13'den 11'e düşürülmüştür. Dört şart yürürlükten kaldırılmış, buna karşılık iki yeni teslim şekli oluşturulmuştur. Ayrıca INCOTERMS genel olarak iki gruba ayrılmıştır. Tüm taşıma türlerini

¹⁸ 07/12/2015 <http://avrupa.info.tr/tr/abde-ticaret-ve-ekonomi/guemruek-birligi.html>

¹⁹ United Nations Commission on International Trade Law, 1966 yılında yürürlüğe girmiş bir komisyondur. Bu yasanın çıkarılış amacı ise uluslararası ticaretin birleştirilmesinin ve etkili bir biçimde uyumlu hale gelmesinin sağlanmasıdır. 60 adet üyesi bulunan bu komisyondan Türkiye de üye statüsündedir.

²⁰ Charles Boundy, Business Contracts Handbook, Gower, İngiltere, 2010. s.322.

²¹ Boundy, a.g.e., s.322.

²² Ercüment Erdem, 'Incoterms 2000 Prof. Dr. Köksal Bayraktar'a Armağamı' İstanbul 2011, s.179.

²³ Mutlu Yılmaz ve Ahmet Özken, Incoterms 2000 ve 2010' un Mukayeseli Analizi ve Türkiye Uygulamalarındaki Eksiklikler, Yaşar Üniversitesi Dergisi 2011 23(6) s.3815.

kapsayan kurallar EXW - FCA - CPT - CIP - DAT - DAP - DDP olmak üzere yedi adet olarak FAS - FOB - CFR - CIF kuralları da sadece su yolları ile yapılan taşıma türlerini kapsamak üzere "deniz ve iç su taşımalarına özgü kurallar" sınıflandırması adı altında toplanmış ve FAS - FOB - CFR - CIF kuralları içeriğinde çok önemli değişiklikler yapılmıştır. Teslim şekillerini incelerken bu değişiklikler de incelenecek ve detaylı analiz yapılacaktır.

2.3. Amacı

INCOTERMS, merkezi Paris'te bulunan Uluslararası Ticaret Odası tarafından yayınlanan, uluslararası ticaret faaliyetlerinde anlaşmazlıkları, uyuşmazlıkları ve hukuksal aykırılıkları ortadan kaldırmak ve böylece alıcı ile satıcının boşuna para ve zaman kaybetmemesini sağlamak amacıyla, alım - satım faaliyetlerine bazı kurallar getirmiş ve bu düzenlemeleri ilk kez 1936'da "INCOTERMS" adıyla yürürlüğe koymuştur. 2010 yılında daha önce de bir çok defa düzenlendiği ve geliştirildiği gibi INCOTERMS gözden geçirilerek yeniden kaleme alınmıştır. Milletlerarası Ticaret Odası (MTO) tarafından düzenlenen yeknesak kurallar genel kabul görmüş kurallar olup en son düzenleme 27 Eylül 2010 tarihinde INCOTERMS 2010 revizyonunu yayınlamıştır.²⁴ INCOTERMS' ün temel amacı ticarete uyuşmazlık oluşmasına karşın önlem almaktır. Bu amaç birçok konuda fayda sağlamış ve birçok ihtiyacı da gidermiştir.

INCOTERMS evrenselliği sayesinde İstanbul'daki Mahmut Amca ile dünyanın diğer ucundaki olan Sam Amca'nın aralarında muhtemel çıkacak olan sorumluluk geçişi hakkındaki anlaşmazlıkları daha doğmadan çözülmüş olacaktır. İki tarafta sorumluluklarının nerede başlayıp nerede bittiğini bileceklerdir. Daha öncede dediğimiz gibi aslında esas amaç uluslararası ticareti daha kolay hale getirmektir. Bu konuda da uyuşmazlıkları çözmek ile başlanılmıştır.

²⁴ Abdurrahman Özalp, Dış Ticaret'te Yeni Kurallar UCP 600'in Kullanılması ve Akreditif, Türkmen, İstanbul, 2007 s.4.

2.4. Hukuki Niteliği

INCOTERMS, hukuki niteliği itibariyle, isteğe bağlı yani ihtiyari kurallardır.²⁵ INCOTERMS' ün kendi başına hukuki bir niteliği yoktur. Taraflar karşılıklı olmak kaydı ile anlaşılıp, sözleşmede içeriğinde bahsedilirse, uygulama alanı bulabilir. Bu konu hakkında farklı görüşler bulunmaktadır. Konu başlı başına detaylı bir tartışma konusudur. Kısaca bu kurallar sözleşmenin taraflarınca sözleşmeye dahil edildiği zaman, sözleşenin bir parçası haline gelmektedir.²⁶

2.5. INCOTERMS 2000 Teslim Şekilleri

Tezin bu kısmında INCOTERMS 2000'e ait teslim şekillerini daha detaylı anlatılacaktır. Teslim şekilleri detaylandırıldıktan sonra istatistik kurumundan alınan bazı verilerle güçlendirilecektir.

Öncelikle tarafların tarifi yapılması gerekmektedir. Tarafları üç ana başlıkta inceleyebiliriz. Bunlardan birincisi malın ihracatını yapacak olan satıcıdır. Satıcı, malın veya hizmetin üreticisi olabilmekle beraber mal veya hizmeti tedarik eden tarafta olabilir. Satıcının malı ihraç edebilmesi için üretici firma olma zorunluluğu yoktur. Uluslararası ticaret yapabilmek için sözleşme yapma ehliyeti gerekir, yani satıcının sözleşme yapma ehliyeti olmalıdır. Eğer satıcının sözleşme yapma ehliyeti yoksa doğal olarak sözleşmeden kaynaklanan hak ve borçların bir hükmü olmayacaktır.²⁷ Tarafların sözleşmenin şekli konusunda özgür olsalar bile alım-satım sözleşmelerinin yazılı olarak yapılması büyük önem taşır.²⁸ 'Sözleşme yap için rahat etsin' sözü Amerikan geleneğinden gelmekle beraber bu geleneğe olan inancın göstergesi olarak kabul edilir.²⁹ Ülkelerdeki farklı kültürler yaşamın her alanına yansıdığı gibi iş ilişkilerine de yansımaktadır. Aynı deyişler farklı ülkelerde değişik algılanabilir. Bunu Türkiye'de yemek çok güzel olmuş anlamına gelen el hareketinin

²⁵ Cemal Şanlı, Uluslararası Ticari Akitlerin Hazırlanması ve Uyuşmazlıkların Çözüm Yolları, İstanbul, 2005, s.40.

²⁶ Sezer Bektaş, Uluslararası Ticarete Sözleşmelerin Hazırlanması, Ankara, 2010, s.69.

²⁷ Özkan, 'Uluslararası Tic...', a.g.e. s.4.

²⁸ a.g.e. s.5.

²⁹ a.g.e.,

İtalya'da kötü bir anlam taşımamasından anlayabiliriz. En temel ve basit el hareketlerinde bile oluşabilen büyük farklılıklar doğal olarak hukuk mekanizmalarında veya ticari ilişkilerde de farklılık gösterebilir. Çin'de ki bir fabrikada üretilen herhangi bir ürünün içeriği, Türkiye hukuk sistemine aykırı olabilir. Örnek olarak elektronik sigaranın Çin ve Amerika'da alım-satımı serbest iken Türkiye'de yanınızda bulundurmamak bile yasaktır. Ticari ilişkilerde hukuki olarak anlaşmazlıkların veya uyuşmazlıkların çözümündeki en güvenilir yol yazılı sözleşmelerdir.³⁰

Taraflardan ikinci ise alıcıdır. Alıcıya, ithalatçıda denilebilir. Satıcı gibi alıcının da sözleşme yapma ehliyeti olması gerekmektedir. Sözleşmeler tarafların haklarını korumak için yapıldığından her iki tarafında sözleşme yapma ehliyeti olması gerekmektedir. Alıcı veya satıcı yapılacak olan sözleşmenin sadece tek bir ortak dilde yapılmasını isteyebileceği gibi farklı dillerde de çeviri yapılmasını talep edebilir. Yalnız bu sözleşmeler hazırlanırken yanlış anlaşılmasın için mümkün olduğu kadar yalın bir dil kullanılmalıdır. Deyim, argo veya benzeri kullanımlardan kaçınılmalı açık ve net olunmalıdır. Doğru bir çeviri yapılması çok önem arz eder.³¹

Bir diğer taraf ise ana taraf olmamakla beraber taraflardan birisi gibi hareket edebilen nakliye firmasıdır. Alıcının veya satıcının emrinde, yetkilendirildikleri kadar alıcı veya satıcı gibi hareket edebilir. Bu 3. taraf nakliyecinin diğer ülkedeki acentesi de olabilir.

INCOTERMS 2000 yapı olarak dört temel unsurdan oluşmaktaydı. Bunlar; E grubu, F grubu, C grubu ve D grubudur.³² E Grubu: İhracatçı, malları kendi işyerinde teslim etmektedir. F Grubu: İhracatçı, malları ithalatçının belirleyeceği bir taşıyıcı firmaya teslim edilmesiyle gerçekleşmektedir. Bu teslim şekillerinin karakteristik özellikleri ise navlun bedelinin ithalatçı tarafından ödenmesidir.³³ C Grubu: İhracatçı, bu teslim şekillerinde navlun bedelini öder. Bazılarında ise sigorta bedelini öder. Fakat uluslararası taşıma süresince olası risk ithalatçı üzerindedir. D

³⁰ Özkan, 'Uluslararası Tic...', a.g.e., s.5.

³¹ a.g.e., s.6.

³² Utku Utkulu, vb. , 'Türkiye'de Dış Ticaret İşlemleri ve Uygulanması: Teoriden Pratiğe' Ankara: Gazi, 2010, s.31.

³³ Shepherd, S. Graham, T. 'United Kingdom: New Incoterms 2010 - A Summary Of The Principal Changes To Incoterms 2000'. Mondaq Business Briefing,, 2 Şubat 2011

Grubu: İhracatçı, navlun bedellerini ödemekle beraber genellikle malların uluslararası taşınması sırasındaki oluşabilecek risklerde ihracatçının üzerindedir. Yukarıdaki gruplandırmadaki açıklamalar direkt okunduğunda bazı yanlış anlaşılmalara yol açabileceğinden bazı gruplar için ek açıklama yapılmasında fayda vardır. F ve C grubunda ihracatçının malları teslim edeceği ülke, ihracatçı ülkedir. D grubunda ise malların teslim edileceği ülke, ithalatçı ülkesidir. İşte bu 4 ana grup 13 farklı teslim şeklinden oluşmaktaydı.³⁴ Bu 13 teslim şeklini madde madde incelemek gerekmektedir.

2.5.1. Exworks (EXW) – İş Yerinde Teslim

Bu grupta sadece EXW(Ex Works/Ex Warehouse - İşyerinde teslim) klozu yer almaktadır. Bu kloz satıcının en az yükümlülük altına girdiği klozdur. Yani bu teslim şeklinde satıcı en az yükümlülüğe sahiptir denilebilir.³⁵ Satıcı genel olarak teslim etme yükümlülüğünü, belirlenen tarihte malı kendi işyerinde (imalathane, depo, fabrika) alıcının tasarrufuna bırakmakla yerine getirmektedir.³⁶ Alıcı bu noktadan itibaren varış yerine kadar olan, malın taşınması ile ilgili tüm gider ve risklerin yükümlülüğünü taşır. Malın ihracat ülkesinden çıkışı için gerekli çıkış işlemleri de alıcının yükümlülüğündedir. Bu teslim şeklinde sözleşmede belirtilen satış bedeline satıcının işyeri veya deposunda teslim edilmek üzere ürünlerin sözleşmede anlaşılmış olan ambalaj ve paketlenme şekli ile teslim etme bedelidir. Satıcı eğer alıcı talep ederse ürünlere gerekli testleri yaptırmalı ve bunun masrafını karşılıklı anlaşarak satış bedeline dahil edebilir veya inisiyatif kullanabilir. Yani teslim tarihinden itibaren her türlü nakliye, yükleme, boşaltma ve sigorta masrafları alıcıya aittir.³⁷

2.5.2. Free Carrier (FCA) – Taşıyıcıya Teslim

³⁴ Yılmaz, a.g.e., s.3817.

³⁵ Metin Çancı, Murat Erdal, Lojistik Yönetimi , 2.b, UTIKAD, İstanbul, 2003, s.206.

³⁶ Şaban Kayıhan ve Mehmet Eski, 'Uluslararası Ekonomi Hukuku' Ankara, 2010, s.172.

³⁷ Bektaş, a.g.e., s.71.

Belirlenen yerde taşımacıya teslim anlamına gelir.³⁸ Satıcı ürünlerin gümrüklemesini bitirdikten sonra belirtilmiş yerde ve tarihte teslim etmesi ile sorumluluğunu devir ettiği teslim şeklidir. Bu işlemden sonra sorumluluk alıcıya geçmiş olur. Nakliye ücreti ve diğer masraflar alıcıya aittir. Satıcının sorumluluklarından başlıca olanları, malı sözleşmeye uygun standartlarda hazırlamak ve gümrük işlemlerini tamamlamak bulunur. Devamında ise alıcının ülkesinde gerekli olacak ve sözleşmede bahsi geçen belgeleri düzenlemek bulunur. Satıcının ülkesinde oluşacak gümrük masrafları da satıcıya aittir. Eğer alıcı talep ederse ve anlaşılırsa satıcının ülkesindeki nakliye ve acente masrafları da satıcıya ait olur ve belirlenen yerde mallar acenteye teslim edilir. Teslim anına kadar olan bütün riskler masraflar satıcıya aittir. Alıcının ise başlıca sorumlulukları şunlardır;

1. Sözleşme şartlarına uygun olarak mal bedelini ödemek.
2. Nakliyeciyi firma veya acenteye navlun bedelini ödemek.
3. Belirlenen tarihte ve yerde malları teslim almak.

Bu teslim şekli tek vasıtalı veya çok vasıtalı taşıma şekli ile olabilir. Taşıyıcı diye adlandırdığımız acente veya nakliye firması sözleşme kapsamında malları demir yolu, kara yolu, deniz yolu veya bunların bazılarını bir arada kullanımını sağlama taahhüdünde bulunan herhangi bir firma demektir.

Alıcı satıcıdan taşıyıcı firma veya acenteye teslim edilmesi şeklinde istekte bulunduysa, satıcı malları taşıyıcıya teslim ettiği anda teslim yükümlülüğünü yerine getirmiş olur. Herhangi bir konteyner terminali, demir yolu istasyonu, yük terminali veya benzer bir yer taşıma terminali olabilir.³⁹Bu teslim şeklini FOB'den ayıran en büyük özellik teslim noktasının gemi haricinde herhangi bir araç kasasında olabilmesidir. Bu tır veya tren vagonu olabilir. Eğer çoklu taşıma yapılacaksa ilk aracı belirleyici olması da önemli bir ibaredir.

³⁸ Çancı, 'Lojistik...', a.g.e., s.207.

³⁹ Pat Klancer, 'Incoterms 2000 Descriptions. (2004). Healthcare Purchasing News, 28(7)' s.82.

2.5.3. Free Alongside Ship (FAS) – Gemide Teslim

Bu teslim şeklinin başlıca özelliği malları geminin yanında teslim etme yükümlülüğüdür.⁴⁰ Bazı teslim şekillerinin aksine yük geminin yanında yani daha yüklenmeden teslim edilir. Yük limanda ise geminin yanında teslim edilir fakat bazı gemiler limana yanaşamayacak büyüklüktedir. Bu nedenle bazı gemiler limana yakın yerlerde demir atar. Burada satıcının sorumluluğu geminin yanında teslim olduğundan yük manavlar⁴¹ yardımı ile geminin yanına götürülür. Teslim edildikten sonra doğabilecek hasar veya risklerden alıcı sorumludur. Bu noktadan itibaren masraflar ve sorumluluklar alıcıya geçer.⁴² Teslimden sonra yapılan gümrük işlemleri ve gerekli belgeler alıcı tarafından hazırlanır. Bu teslim şekli genelde çok uluslu şirketler veya satıcının ülkesinde şubesi olan şirketler tarafından tercih edilir. Bunun sebebi ise gümrük işlemleri ve diğer belgeler için alıcı firmanın ihracatçı gibi hareket edebilme kabiliyeti olması ihtiyacından doğar. Her teslim şeklinde olduğu gibi satıcının başlıca yükümlülükleri malları sözleşmeye uygun bir şekilde hazırlamak bulunur. Satıcı alıcının talebi üzerine gerekli belgeleri hazırlar fakat ince bir nokta vardır. Burada önemli olan kısım satıcının bu belgeleri hazırlarken riskin ve masrafların alıcıya ait olmasıdır. Malların sözleşmede belirlenmiş tarih ve geminin yanında teslim edilmesi ile teslim yükümlülüğü bitmiş olur. Bu teslim şekli alıcının ihracat işlemlerini yapamayacağı ülkeler ve durumlar için kullanılmamalıdır çünkü FAS teslim şeklinde bu işlemlerin alıcı tarafından yapılacağı ön görülür. Sözleşmede gümrük işlemlerinin satıcı tarafından yapılacağından bahsedilir ise alıcı bu yükümlülükten kurtulabilir. FCA'nın aksine FAS sadece nehir veya deniz taşımacılığı yapılacaksa tercih edilebilir.

2.5.4. Free On Board (FOB) – Güvertede Teslim

⁴⁰ Çancı, 'Lojistik...', a.g.e., s.209.

⁴¹ Mavna (ya da Mauna), daha çok korunaklı veya iç suyollarında yük taşımakta veya sığ limanlarda gemilerin yükleme-boşaltma işlemlerinde kullanılan ve 40 ile 60 ton arasında yük alabilen, güvertesiz tekne. Römorkör yedeğinde çekilerek götürüldükleri gibi motorlu olanları da vardır.

⁴² Klancer, a.g.e., s.82

Tezin esas konusunu oluşturan FOB teslim şekli, INCOTERMS 2000 de güvertede teslim anlamını taşımaktadır. Malların geminin güvertesinde teslim edilmesi ile sorumluluk ve risk geçişi sağlanır⁴³. Bu teslim şeklinde satıcı gerekli bütün gümrük işlemlerini yapmakla yükümlüdür. Bu teslim şekli yalnız nehir ve deniz taşımacılığında kullanılır.⁴⁴ FOB teriminin hemen arkasından mutlaka yüklemenin yapılacağı liman ismi yer alır. FOB/NINGBO gibi. Yıllardan beri deniz aşırı satışların en yaygın kullanılan teslim şeklidir.⁴⁵ Türkiye İstatistik Kurumu verileri de bu bilgiyi doğruluyor. Tablo 1 ve Tablo 2 de TÜİK verilerini inceleyeceğiz. Tablo 1 de 2002-2015 yılları arasında Türkiye'ye yapılan ithalat işlemleri teslim şekillerine göre kategorize edilmiştir. Tablo 2 de ise 2002-2015 yılları arasında Türkiye' den yapılan ihracat işlemleri teslim şekline göre kategorize edilmiştir. Bu veriler ülkemizde FOB teslim şeklinin kullanımının en yaygın olan teslim şekillerinden biri olduğunun göstergesidir. Aynı zamanda CIF teslim şeklide en çok kullanılan teslim şeklinden biridir. CIF ile FOB arasındaki temel fark sigorta yaptırma yükümlülüğüdür. Bu sebepten dolayı birbirine yakın iki teslim şeklidir.

Satıcı, sözleşmede bahsedilen bütün belgeleri hazırlamalıdır. Malı sözleşmeye uygun kalitede ve paketleme şekli ile hazırlar. Teslim edeceği yer belirlenmiş tarihteki gemi güvertesidir. Alıcıya yüklemenin yapılacağı tarih bildirmelidir. Malların geminin güvertesine gelene kadar olan hasar riski satıcıya aittir.⁴⁶ Mallar hasarsız ve eksiksiz biçimde geminin güvertesine konulduktan sonra risk ve sorumluluklar alıcıya geçmiştir. O andan itibaren kayıplar veya oluşacak hasar alıcının sorumluluğundadır. Alıcı malların sigortasını yaptırmalıdır ve mal bedelini sözleşmeye uygun olarak ödemelidir. Eğer akreditifli bir işlem yapılmış ise konşimento banka adına düzenlenmelidir. FOB teslim şekli Türkiye'den yapılan ihracat ve ithalatlar da son 13 yılda en çok kullanılan teslim şekillerinden biridir.⁴⁷ INCOTERMS' in kabul ettiği genel kurala göre satıcının yükümlülüğü malın tesliminden itibaren bitmektedir. Teslimden sonraki bütün hasar riskleri ve masrafları alıcıya geçer. Satıcı malların teslim edilmiş olduğunu alıcıya kanıtlamak

⁴³ Çancı, 'Lojistik...', a.g.e., s.211.

⁴⁴ Erdem, 'Incoterms 2000 ...' a.g.e. s.202.

⁴⁵ Ercüment Erdem, 'Deniz aşırı Satış Olarak FOB Satış' Batider, S.4 Ankara 1996 s.42.

⁴⁶ Klancer, a.g.e., s.82.

⁴⁷ Türkiye İstatistik Kurumu'nun verilerinden yola çıkılmıştır. Verilerde bilinmeyen teslim şekilleri dikkate alınmamıştır.

durumundadır. Teslimin yapıldığına dair kanıt genellikle konşimentonun sunumu ile olur. Alıcın ise başlıca yükümlülüğü mal bedelini ödemektir. Mal bedelinin tahsilatına dair şekil ve tarihlerin sözleşmede bahsedilmesi taraflar için faydalı olacaktır. Alıcının bir diğer yükümlülüğü tahliye limanı, teslim tarihi gibi bazı detayları satıcıya bildirmelidir.

Tablo 1 : 2002-2015 yılları arasında teslim şekillerine göre Türkiye ithalat verileri ve ortalaması

Teslim Şekilleri/Yıllar	2002	2003	2013	2014	2002-2014
CFR	14,03%	14,21%	13,10%	13,41%	14,34%
CIF	45,77%	42,58%	35,22%	37,15%	37,09%
CIP	3,05%	3,58%	7,32%	7,21%	5,92%
CPT	1,34%	2,27%	3,15%	3,01%	2,50%
DAF	0,63%	0,66%	0,00%	0,00%	0,27%
DAP	0,00%	0,00%	10,20%	9,32%	3,26%
DAT	0,00%	0,00%	2,28%	2,22%	0,49%
DDP	0,31%	0,20%	0,39%	0,39%	0,33%
DDU	2,93%	4,03%	0,03%	0,04%	3,91%
DEQ	0,00%	0,07%	0,00%	0,00%	0,11%

DES	0,03%	0,13%	0,13%	0,05%	0,28%
EXQ	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
EXW	6,79%	8,15%	8,18%	8,20%	9,15%
FAS	0,06%	0,12%	0,06%	0,04%	0,06%
FCA	5,16%	5,80%	6,42%	6,95%	5,54%
FOB	19,90%	18,18%	13,50%	12,01%	16,76%
TOPLAM	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%

Tablo 2 : 2002-2015 yılları arasında teslim şekillerine göre Türkiye ihracat verileri ve ortalaması

Teslim Şekilleri / Yıllar	2002	2003	2013	2014	2002-2014
CFR	15,18%	15,82%	12,98%	12,50%	13,76%
CIF	17,27%	15,94%	10,78%	11,77%	14,06%
CIP	1,83%	2,39%	5,11%	5,46%	3,66%
CPT	1,84%	1,99%	2,85%	2,98%	2,36%
DAF	0,21%	0,19%	0,00%	0,00%	0,16%

DAP	0,00%	0,00%	6,33%	6,84%	1,90%
DAT	0,00%	0,00%	0,10%	0,12%	0,03%
DDP	0,89%	0,86%	1,63%	1,76%	1,39%
DDU	1,24%	1,31%	0,01%	0,01%	1,99%
DEQ	0,01%	0,00%	0,00%	0,00%	0,03%
DES	0,03%	0,03%	0,00%	0,00%	0,08%
EXQ	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
EXW	6,38%	8,37%	14,77%	15,75%	12,32%
FAS	0,99%	1,95%	2,15%	2,10%	2,33%
FCA	4,90%	5,49%	12,27%	12,95%	8,54%
FOB	49,23%	45,66%	31,02%	27,76%	37,39%
TOPLAM	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%

2.5.5. Cost and Freight (CFR) – Mal Bedeli ve Taşıma

CFR teslim şeklinde satıcı ihrac ülkesindeki işlemleri tamamlamakla yükümlüdür.⁴⁸ Gümrük işlemlerini bitirip oluşacak masrafı karşılar. Bu teslim

⁴⁸ Çancı, 'Lojistik...', a.g.e. s.213.

şeklinde satıcı yükü yüklettikten sonra navlun ücretini de ödeyerek borçlarını tamamlamış olur. Gümrük işlemleri ve iç nakliye gibi bütün masrafları satıcı karşılar. Ödediği son masraf navlun olmak üzere teslim sorumluluğunu yerine getirmiş olur. Satıcının malı sigorta yapma zorunluluğu bulunmamaktadır ama taraflar aralarında anlaşarak sözleşmeye ekleyebilirler. Satıcının risk geçişi geminin boşaltılacak olan limana gelip, malları geminin küpeştesini geçmesiyle biter.⁴⁹ CFR teslim şekli terimi satıcının ihraç etmek için yükün gümrükten geçirmesi gerektiğini de belirtmektedir.⁵⁰

2.5.6. Cost, Insurance and Freight (CIF) – Mal Bedeli, Sigorta ve Navlun

Genel olarak nehir ve deniz taşımacılığında kullanılan CIF terimi satıcının yükün gümrük işlemlerini yapıp gemiye yüklettikten sonra navlun masrafını karşımasının yanı sıra ek olarak malların sigortasını yaptırması ile teslim yükümlülüğü son bulur.⁵¹ Satıcının malların zarar görmemesi açısından ambalajlaması önemlidir. Ambalaj sektörü günümüzde çok gelişmiştir ve maliyetler açısından çok ekonomiktir. Tercih edilirken çevre kirliliğine duyarlı ve elverişli bir ambalaj tipi seçilmelidir. Geri dönüşüme yatkın malzemeler her iki tarafında faydasına olacaktır. Bu konu ile ilgili devletlerin bazı teşvikleri olmaktadır.⁵² Sigorta konusunda önemli bir husus vardır. Satıcı sigorta yaparken mal bedelinin en az yüzde on fazlasını yaptırmak zorunluluğu vardır.⁵³ ‘Amerikan hukukunda CIF terimi her türlü taşıma işlerinde kullanılmakla beraber Türk hukukunda sadece deniz yolu taşımalarında kullanılır.’⁵⁴

⁴⁹ Nazım Öztürk, Dış Ticaret, Ankara, 2009. s.205.

⁵⁰ Bektaş, a.g.e., s.72.

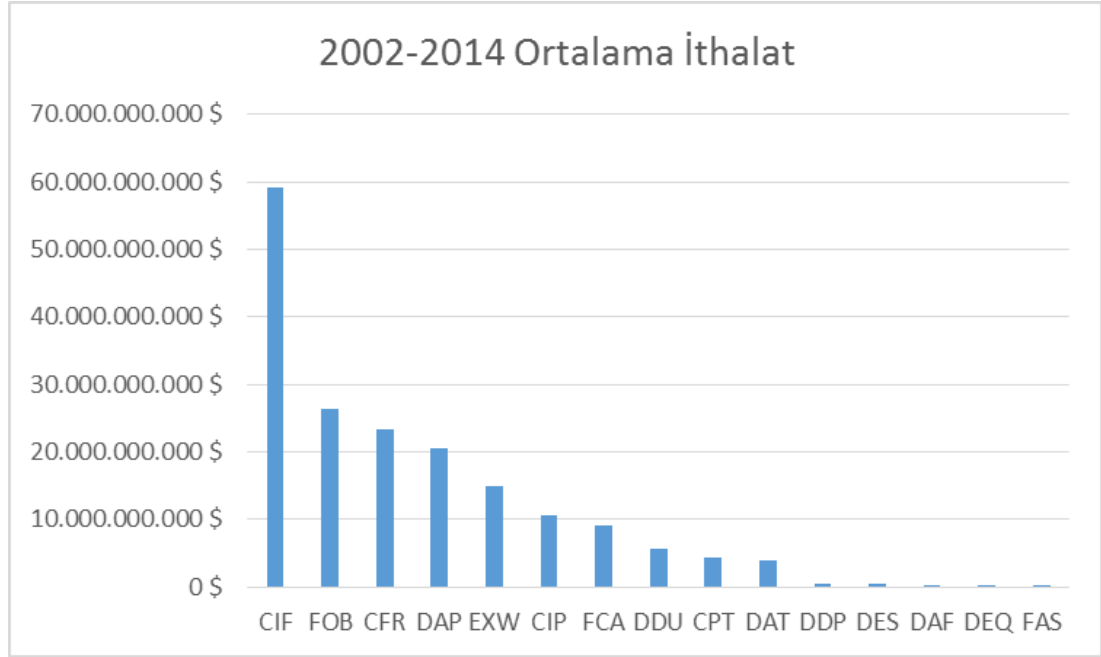
⁵¹ Çancı, 'Lojistik...', a.g.e., s.214.

⁵² Murat Erdal, Küresel Lojistik, UTİKAD, İstanbul, 2005, s.19.

⁵³ Özkan, 'Uluslararası Tic...', a.g.e. s.19.

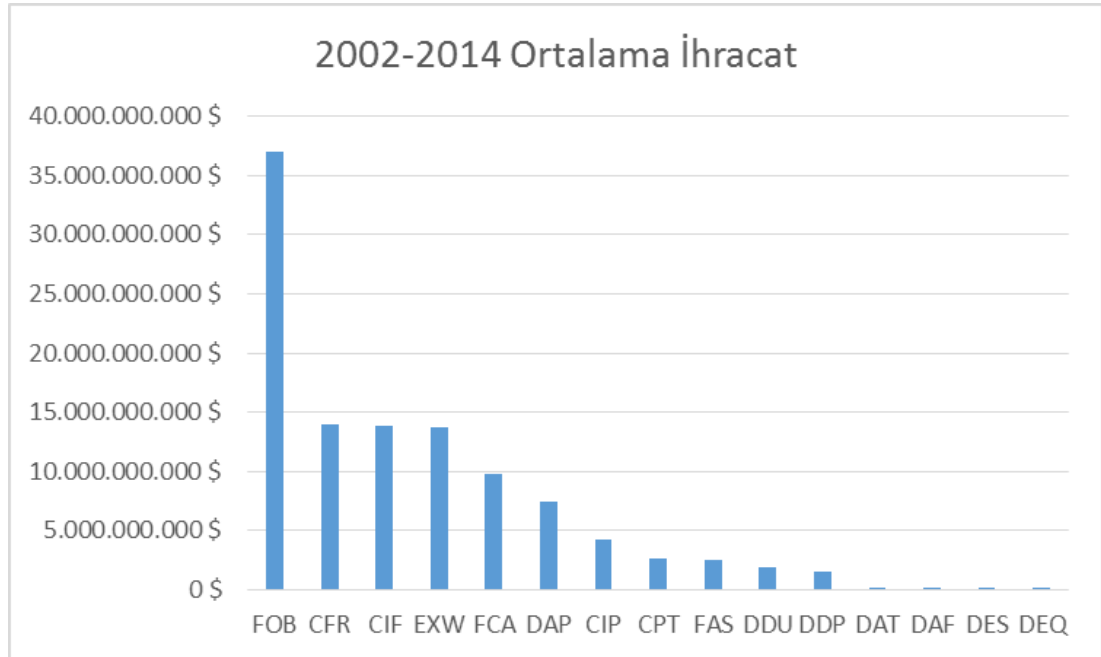
⁵⁴ Ercüment Erdem, SİF Satışlar, İstanbul,1999, s.1

Grafik 1

55

Grafik 2

56

⁵⁵ Grafik 1: 2002-2014 yıllarının teslim şekillerine göre yapılan ithalatların ortalaması. Veri TÜİK' den sağlanmıştır.

⁵⁶ Grafik 2: 2002-2014 yıllarının teslim şekillerine göre yapılan ihracatların ortalaması. Veri TÜİK' den sağlanmıştır.

2.5.7. Carriage Paid To (CPT) – Taşıma Bedeli Ödenmiş

Bu teslim şeklinde satıcı kendi belirlediği nakliye firmasına malı teslim eder ve navlun masrafını öder⁵⁷. Gümrük işlemlerini de kendisi yapmak durumundadır. Bu teslim şeklini CIF' den ayıran en büyük özellik alıcı tarafındaki gümrük işlemlerini de satıcının yapmasıdır. Varış yerine kadar farklı nakliyeciler kullanılırsa risk ilk nakliyecinin teslim almasından itibaren diğer nakliyeciyeye geçer. Satıcının malları istenilen standartlarda teslim etmesi, sözleşmede konusu geçen belgeleri hazırlaması gerekmektedir. Satıcının sigorta yapma zorunluluğu yoktur fakat sözleşmeye bağlı olarak alıcı talep edebilir. Satıcı anlaşmada belirlenen tarihlerde teslim borcunu ödemek zorundadır. Risk ve sorumluluk satıcının anlaştığı nakliye firmasının malı teslim etmesinden sonra geçiş yapacaktır. Alıcı ise malı teslim aldıktan sonraki liman masrafları dahil olmak üzere kalan bütün masrafları karşılamak sorumluluğundadır.⁵⁸

2.5.8. Carriage and Insurance Paid To (CIP) – Taşıma ve Sigorta Ödenmiş

CIP teslim şeklinde satıcı sigorta, navlun, yükleme masrafları ve risklerin sorumluluğunu alarak malları yüklemesi gereken limana getirir.⁵⁹ Satıcı nakliye acentası ile anlaşarak belirlenen tarih ve zamanda yüklemenin yapıldığını alıcıya bildirir. Satıcı yükün sigortasını ilmesini talep edebilir. Bunun tek şartı isteyeceği genişletilmiş kapsam farkını ödemektir. Satıcı malı sözleşmeye uygun hazırlar, gümrük işlemlerini yapar. Nakliye firması ile sözleşmesini yaptıktan sonra navlun masrafını teslim edilecek limana kadar öder. Sigortasını da yaptırdıktan sonra malın tahmini varış süresini alıcıya bildirir.

⁵⁷ Çancı, 'Lojistik...', a.g.e., s.217.

⁵⁸ 25/03/2015 <http://www.gokbora.com/TR/22-sayfa-incoterms.html>

⁵⁹ Çancı, 'Lojistik...', a.g.e., s.218.

2.5.9. Delivered At Frontier (DAF) – Sınırdaki Teslim

Bu teslim şekli demir yolu ve kara yolu taşımacılığı yapılacak olan yükler için kullanılır. Satıcı bütün masraf ve risklerin sorumluluğunu alarak malı sözleşmede karar verilen ülke sınırında veya yerde ve tarihte gümrük işlemlerini yaparak teslim eder.⁶⁰ İthalat aşamasındaki gümrük vergilerini alıcı karşılar. Bu teslim şekli 2011 yılında yürürlükten kaldırılmıştır.

2.5.10. Delivered Ex Ship (DES) – Gemide Teslim

DES teslim şeklini diğerlerinden ayıran en önemli özellik malların alıcının ülkesinde gemide teslim edilmesidir. Alıcının limanına kadar ki riskler ve masraflar satıcıya aittir. Bu masraflara navlunda dahildir. Her zaman olduğu gibi alıcının sorumluluğu mal bedelini ödemek ile başlar. Satıcı alıcının ülkesinde kullanılacak olan belgeleri hazırlar ve gümrük işlemlerini tamamlar. Alıcı malları vakit kaybetmeden varış limanındaki boşaltma masrafları dahil olmak üzere teslimden sonraki bütün masrafları karşılar ve risk kendi sorumluluğuna geçer. Bu teslim şekli 2011 yılında yürürlükten kaldırılmıştır.

2.5.11. Delivered Ex Quay (DEQ) – Rıhtımda Teslim

Bu teslim şeklini DES teslim şekline ayıran özellik malın teslimi limanda boşaltılmasından sonra ithalat gümrük vergilerinin de dahil edilmesinden sonra gerçekleşmesidir.⁶¹ Bu teslim şekli için satıcının alıcı ülkesinde yürürlükte bulunan kambiyo rejimine uygun ithalatçı belgesi olmalıdır. Bu belgenin olmadığı durumlarda bu teslim şekli uygulanamaz. Satıcı malı sözleşmeye uygun şekilde hazırladıktan sonra gümrük işlemlerini tamamlar. Navlun masraflarını karşıladıktan sonra alıcının ülkesindeki gümrük işlemlerini de yapar. Alıcıya belirlenen limanda ne zaman teslim hazır olacağını da bildirdikten sonra gümrük işlemlerini tamamlamak suretiyle teslimini yapar. Gümrükleme, gümrük vergisi resim ve harçların masrafları

⁶⁰ Çancı, 'Lojistik...', a.g.e. s.221.

⁶¹ a.g.e., s.224.

alıcıya aittir fakat bu durum sözleşme ile değiştirilebilir. Bu teslim şekli 2011 yılında yürürlükten kaldırılmıştır.

“DEQ duty paid : Sözleşmede bu tabir geçiyorsa gümrük giriş işlemleri ve gümrük vergisinin satıcının mükellefiyetinde olduğu anlaşılır.

DEQ duties on buyers account : Eğer bu tabir geçiyorsa gümrük giriş işlemleri ve gümrük vergisinin alıcının mükellefiyetinde olduğu anlaşılır. Sadece deniz ve su yolu taşımacılığında kullanılabilir.’⁶²

2.5.12. Delivered Duty Unpaid (DDU) – Gümrük Ödenmeden Teslim

Bu teslim şekli çok vasıtalı taşımacılıkta kullanılır ve DEQ teslim şekli ile çok benzerdir. ⁶³Bu teslim şeklinde satıcı malların belirlenen tarih ve yerde teslim eder fakat gümrük vergileri satıcının sorumluluğunda değildir. Yapılan sözleşmede herhangi bir karar alınmamışsa teslim belirtilen noktada sağlanmış olur. Navlun ve sigorta satıcıya aittir. ⁶⁴ Bu teslim şekli 2011 yılında yürürlükten kaldırılmıştır.

2.5.13. Delivered Duty Paid (DDP) – Gümrük Ödenmiş Teslim

DDP teslim şeklinin DDU dan farkı varış yerinde ki gümrük vergisinin de satıcının ödeyecek olmasıdır. ⁶⁵Geri kalan bütün sorumluluklar DDU ile aynıdır. Alıcı sanki yurtiçindeki bir firmadan mal almış gibidir. Satıcı malı alıcı ile anlaştıkları kalitede ve adette hazır eder. Satıcı kendi ülkesindeki gümrük işlemlerini yaptıktan sonra navlun, sigorta gibi masrafları karşılar. Mal alıcının ülkesindeki gümrük noktasına geldiğinde ise gümrük vergisine de dahil olmak üzere her masrafı satıcı öder. İlk bahsettiğimiz teslim şekli olan EXW ile bağdaştırabiliriz. DDP ile EXW teslim şekillerinde iki ayrı uç noktadır. EXW satıcı için sorumluluk ve riskin en az olduğu, DDP ise alıcı için sorumluluk ve riskin en az olduğu teslim şeklidir.

⁶² Asım Çalış, İhracatta Teslim Şekilleri ve Nakliyat y.y, 2005, s.14.

⁶³ Çancı, 'Lojistik...', a.g.e., s.227.

⁶⁴ Çalış, a.g.e., s. 15.

⁶⁵ Çancı, 'Lojistik...' a.g.e., s.229.

Alıcı için DDP teslim şekli internetten sipariş edilen herhangi bir üründen daha az zahmetlidir. Nitekim kargo masrafı bile yoktur. EXW ve DDP nin en az kullanılan teslim şekli olduğuna şaşırılmamak gerekir. EXW satıcının çok güçlü olduğu durumlarda veya ürünlerin çok spesifik olduğu zamanlarda tercih edilmek zorunda kalınır. İstisnai durumlarda vardır. Örnek olarak çok uluslu şirketlerde EXW tercih edebilir. DDP ise genel olarak alıcının güçlü olduğu veya zor bulunduğu durumlarda tercih edilir. Buna rekabetin yüksek olduğu ürünlerin ihracında da diyebiliriz.

2.6. INCOTERMS 2010 Teslim Şekilleri

Ortalama her on yılda bir Milletlerarası Ticaret Odası tarafından düzenlenen değişen teslim şekilleri 2010 yılında da tekrardan düzenlenmiştir ve yayınlanan yeni teslim şekillerinin ismi INCOTERMS 2010® olmuştur. *“ICC 27 Eylül 2010’da INCOTERMS 2010 revizyonunu yayınladı.”*⁶⁶. Bu revizyon 27 Eylül 2010’da yayınlanmıştır ve 1 Ocak 2011 tarihinden itibaren uygulanmaya başlamıştır. INCOTERMS 2010 da yapılan başlıca düzenleme 13 teslim şeklinin 11’e düşürülmesidir. ⁶⁷Teslim şekillerinin dört tanesi kaldırılmış, yerine 2 tane eklenmiştir.

Yürürlükten kalkan dört teslim şekli DAF (Delivered at Frontier / Sınırdaki Teslim), DES (Delivered Ex Ship / Gemide Teslim), DEQ (Delivered Ex Quay / Rıhtımda Teslim), DDU (Delivered Duty Unpaid / Gümrük Resmi Ödenmeksizin Teslim) ve eklenen teslim şekilleri ise DAT (Delivered at Terminal / Terminalde Teslim) ve DAP (Delivered at Place / Belirlenen Yerde Teslim) lerdir. E, F, C ve D olarak dört ana grupta sınıflandırılan teslim şekilleri iki ana grupta toparlandı. ⁶⁸

- 1- Tüm taşıma türlerini kapsayan kurallar: EXW, FCA, CPT, CIP, DAT, DAP, DDP

⁶⁶ 25/03/2015 <http://www.orgtr.org/tr/uluslararası-teslim-sekilleri-wwworgtrorg>

⁶⁷ Paul Casuccio, 'Canada: Coming To Terms With The Incoterms Amendments', Mondaq Business Briefing, 12 Eylül 2011

⁶⁸ Patric Mcgonigal, Eurof Lloyd Lewis ve Caroline Brader 'United Kingdom: Incoterms Updated' Mondaq Business Briefing., 9 Aralık 2010.

2- Deniz ve iç su taşımalarına özgü kuralar: FAS, FOB, CFR, CIF

INCOTERMS 2010 ile gerektiğinde güvenlikle ilgili önlemlere ilişkin masrafları hangi tarafın üstleneceği, belirli klostara satırlar ekleyerek gerçekleştirilebilecektir. INCOTERMS 2010 alıcı ve satıcının temin etmekle yükümlü olduğu belgelerin tarafların anlaşması sonucunda elektronik kayıt olarak sağlanması yönünde yeni bir düzenleme getirmiştir. Bu değişikliğin amacı zaman kaybının önüne geçmektir. Risk transferi açısından, FOB, CFR ve CIF ayrıca modernize edilmiştir. Şimdiye kadar geminin küpeştesini geçmemiş olmak şartıyla, mallardaki tüm zarar ve ziyanı satıcı üstlenmekteydi. Yeni INCOTERMS 2010'la risk transferi ancak malların gemide doğru bir biçimde yüklenmesinden sonra gerçekleşmektedir⁶⁹

2.6.1. Exworks (EXW) – İş Yerinde Teslim

İş yerinde teslim anlamına gelmekle birlikte fabrika, depo gibi yerlerde de teslim anlamına gelir. Satıcı malları kendi deposunda veya belirlenmiş başka bir yerde teslim edebilir. Bu teslim şeklinde satıcının sorumlulukları minimum sevedir. Bu teslim şeklini kısaca anlatmak gerekirse satıcının malları belirlenmiş tarihte belirlenmiş yerde teslim etmesidir.

Satıcı malları hazır hale getirdikten sonra alıcıya bildirir. Alıcı malların ihracat işlemlerini yapmak üzere gerekli evrakları hazırladıktan sonra gümrük işlemlerini tamamlar ve malların ithalatını gerçekleştirmek üzere ithalatı yapılacak ülkeye gelmesini bekler. Bu teslim şeklinde risk ve sorumluluk alıcıya aittir. Satıcının sorumluluklarından biri olan malların hazır fakat yüklenmemiş şekilde bekletilmesinden sonra gerekli ihracat belgeleri için alıcıya yardım eder. Alıcının isteği üzerine gereken taşıma belgelerini kabul edilen nakliye firmasından alıp satıcıya gönderir fakat bu işlemdeki kritik nokta satıcı bu işlemleri yaparken alıcı adına hareket etmektedir. Bütün masraflar ve riskler alıcıya aittir.

⁶⁹ 26/03/2015 <http://dinamikmobi.com.tr/makale/106/incoterms-nedir/>

Alıcının başlıca yükümlülüğü olan mal bedeli ödeme ve diğer masrafları ödeme konusu belirlenmiş tarihlerde yapılmalıdır. Alıcı ihracat yapılacak ülkedeki vergiler dahil olmak üzere muayene masraflarını da ödemek durumundadır.

Türkiye İstatistik Kurumu'ndan elde edilen bilgiye göre 2010 yılında EXW teslim şekli ile ihraç edilen ürünlerin tüm dünyada olduğu gibi rekabetinin az olduğu ürünler olduğu ortaya çıkmaktadır. Üretimi Türkiye'ye has bazı otomobil veya motor parçaları, tuz, toprak veya taş, kireç ve çimento gibi ürünler Türkiye EXW ihracat teslim şekli ile yapılan anlaşmalarda en büyük paya sahiptir. Tablo 3 te bu istatistik bulunmaktadır. 2010 yılından 2015 yılına kadar bu istatistiki bilgi çok değişime uğramamıştır. Bu istatistikler tablolar kısmında yer alacaktır (Tablo 5, 6, 7)

2.6.2. Free Carrier (FCA) – Taşıyıcıya Teslim

Belirlenen yerde taşımacıya teslim anlamına gelir ve bu teslim şekli sadece deniz taşımacılığı için değil, farklı taşıma şekillerinde de kullanılır. Satıcı malların gümrük işlemlerini yaptıktan sonra daha önceden kararlaştırılan tarihte ve yerde nakliyeciyeye devreder. Bahsedilen devir işleminden itibaren riskler ve masraflar alıcıya geçmiş olur. Navlun masrafını alıcı karşılayacaktır. Mallar diğer bütün teslim şekillerinde olduğu gibi farklı tip konteynerlere, sandıklara yada paletlere yüklenebilir.⁷⁰ Alıcı ayrıca sözleşme şartlarına uygun olarak mal bedelini ödemelidir. Nakliyeciyeye firmaya veya acentesine navlun bedelini ve diğer masrafları (ordino, vs..) ödemelidir. Alıcı aynı zamanda belirlenen tarihte ve zamanda malları almalı veya aldırmalıdır. Bu teslim şekli çok vasıtalı olabilir. Demir yolu, kara yolu, deniz yolu veya havayolundan oluşan kombinasyonlar ile de yapılabilir.

Satıcı bu teslim yükümlülüğünü tamamlamakla sorumludur. Alıcı ise mal bedelini öder ve kalan diğer işlemler için hazırlık yapar. Satıcı gümrük işlemlerini bitirdikten sonra gerekli evrakları alıcıya tedarik etmekle sorumludur.

⁷⁰ Murat Erdal, Metin Çancı, Uluslararası Taşımacılık Yönetimi, UTİKAD, İstanbul 2003 s.246.

YIL	FAK	FASIL	ADI	TESLİM_SE	ITHALAT_MIKTAR	ITHALAT_DOL	ITHALAT_MIKTAR	ITHALAT_DOL	IHRACAT_MIKTAR	IHRACAT_DOL
2010	87	Motorlu kara taşıtlar, traktörler, bisikletler, motosikletler ve diğer kara taşıtları, bunların aksam, parça, aksesuarı	EXW	236240070	1365139	2496693553	575974352	1451012	5197992015	
2010	25	Tuz, kükürt, topraklar ve taşlar, alçılar, kireçler ve çimento	EXW	16833648	0	11839123	477954824	0	31485912	
2010	73	Demir veya çelikten esya	EXW	99539615	59437	48179427	329762738	923653	649220846	
2010	84	Kazanlar, makineler, mekanik cihazlar ve aletler, nükleer reaktörler, bunların aksam ve parçaları	EXW	304283356	35585999	5014245663	296082962	3633427	2085712731	
2010	39	Plastikler ve mamulleri	EXW	196349793	47772011	846089819	270634253	605466443	714889649	
2010	69	Seramik mamulleri	EXW	29014255	1083167	58085650	234513167	13891957	124050986	
2010	72	Demir ve çelik	EXW	148317930	0	268471970	186138269	0	180272682	
2010	94	Mobilyalar, yatak takımları, aydınlatma cihazları, reklam lambaları, ışıklı tabelalar vb, pre-fabrik yapılar	EXW	24591071	6964	226834592	167855231	14380	547347740	
2010	85	Elektrikli makina ve cihazlar, ses kaydetme-verme, televizyon görüntü-ses kaydetme-verme cihazları, aksam-parça-aksesuar	EXW	81964974	101548867	1986181076	159272993	14089216	1140844651	
2010	48	Kağıt ve karton, kağıt hamurundan, kağıttan veya kartondan esya	EXW	121399807	0	260397068	134903235	0	289025034	
2010	34	Sabunlar, yüzey-aktif organik maddeler, yıkama-yağama müstahzarları, mumlar, bakım müstahzarları, dişilik müstahzarları	EXW	77537277	0	182825293	121934364	0	173086918	
2010	68	Taş, alçı, çimento, amiyant, mika veya benzeri maddelerden esya	EXW	54249903	332466	116970598	110305847	2597669	56798284	
2010	22	Meşrubat, alkollü içkiler ve sirke	EXW	11924535	11659523	9909002	94478933	63652728	59824413	
2010	19	Hububat, un, nişasta veya süt müstahzarları, pastaçılık ürünleri	EXW	15117027	0	43266471	85373914	0	127701051	
2010	17	Şeker ve şeker mamulleri	EXW	2841355	0	8577133	83669287	0	123037254	
2010	40	Kauçuk ve kauçuktan esya	EXW	42235530	7936331	296136644	78461149	4018886	409323842	
2010	70	Cam ve cam esya	EXW	26167933	202099332	100764959	73327686	208107569	156997930	
2010	44	Ağaç ve ahşap esya, odun kömürü	EXW	73296467	3048747	68232318	62678213	3798045	58031651	
2010	4	Süt ürünleri, yumurtalar, tabii bal, diğer yenilebilir hayvansal menşeli ürünler	EXW	1990560	321000	9703289	56061013	6026033	75121798	
2010	20	Sebzeler, meyvalar, sert kabuklu meyvalar ve bitkilerin diğer kısımlarından elde edilen müstahzarlar	EXW	3649020	0	9569882	54959691	0	108787234	
2010	32	Debagatte ve boyalıktaki kullanılan hülusalalar, taneler, pigmentler, vb, macunlar, mürekkepler	EXW	65392382	0	27728582	52862951	0	84084479	
2010	2	Eter ve yenilen sakatat	EXW	6608131	0	30894387	47816849	0	76128216	
2010	76	Alüminyum ve alüminyumdan esya	EXW	1994205	4957736	120001421	45525164	5766899	196626706	
2010	57	Haalir ve diğer dokumaya elverişli maddelerden yer kaplamaları	EXW	579531	2746186	22868898	44224859	20362831	150434817	
2010	7	Yenilen sebzeler ve bazı kök ve yumrular	EXW	8168465	0	10142988	42812100	0	46951836	
2010	33	Uçucu yağlar ve rezinoitler, parfümeri, kozmetik veya tuvalet müstahzarları	EXW	32409472	0	324266820	42421938	0	134001091	
2010	38	Muhtelif kimyasal maddeler (biyodizel, yangın söndürme maddeleri, dezenektanlar, haşarat öldürücüler, vb.)	EXW	79954829	0	222380284	37662595	0	45748660	
2010	83	Adi metallerden çeşitli esya (kilit, kasa, mobilya tertibatı, vb.)	EXW	18004058	2144	210793818	35061496	1155	145796026	
2010	47	Otun veya diğer lifli selülozik maddelerin hamurları, geri kazanılmış kağıt veya karton (döküntü, kırpmı ve hurdalar)	EXW	17190904	0	4493339	32648770	0	6086131	
2010	8	Yenilen meyveler ve sert kabuklu meyveler	EXW	1174526	0	3809353	27351669	0	30760660	
2010	18	Kakao ve kakao müstahzarları	EXW	4401032	0	22215538	26485600	0	70436247	
2010	21	Yenilen çeşitli gıda müstahzarları (kahve hülusalaları, çay hülusalaları, meyvalar, soslar, diyet mamaları, vb.)	EXW	16257436	0	75886553	25459556	0	152690556	
2010	15	Hayvansal ve bitkisel katı ve sıvı yağlar, yemelik katı yağlar, hayvansal ve bitkisel mumlar	EXW	6659762	0	8854740	23581199	0	31154084	
2010	28	İnorganik kimyasallar, kıymetli metal, radyoaktif element, metal ve izotoplardan organik-anorganik bileşikleri	EXW	28077918	948422	51762295	18480722	20710	8711722	
2010	63	Dokunabilir maddelerden hazır esya, takımlar, kullanılmış giyim ve dokunmuş diğer esya, paçavralar	EXW	4038135	194631	22227976	18114690	3462915	923594688	
2010	27	Mineral yağlar, mineral yağlar ve bunların damıtılmasından elde edilen ürünler, bitümenli maddeler, mineral mumlar	EXW	121674782	22	119431551	16724037	9	26178997	

71

71 Tablo 3 Türkiye İstatistik Kurumu, Mayıs 2015

2.6.3. Carriage Paid To (CPT) – Taşıma Ödenmiş Teslim

Bu teslim şekli navlun masrafı ödenmiş olarak teslim etme şeklindedir. Satıcı malların gümrük işlemlerini bitirip malı nakliyeciyeye teslim eder. Navlun masrafını ödedikten sonra varış yerine gidene kadar malların riski alıcıya aittir. ‘*CPT terimi, malların gümrük çıkış işlemleri-nin satıcı tarafından tamamlanmasını öngörür, Bu terim, çok vasıtalı olanlar da dâhil her tür taşımacılıkta kullanılabilir.*’⁷² Satıcı malları ilk taşıma işleminin yapıldığı andan itibaren sorumluk ve riskleri devretmiş olur. Bu teslim şekli her türlü taşımacılık için ve multimodal taşıma şeklinde kullanılabilir.⁷³

2.6.4. Carriage and Insurance Paid To (CIP) – Taşıma ve Sigorta Ödenmiş Teslim

Bu teslim şekli CPT ile neredeyse aynıdır. CIP teslim şeklinde ek olarak satıcının sigorta yaptırma yükümlülüğü vardır. İthalatçının dikkat etmesi gereken nokta CIP teriminde satıcının sadece asgari seviyede sigorta kapsamı beklendiğidir. Bu teslim şekli çok vasıtalı olanlarda dahil her türlü taşıma şeklini kapsayabilir. Nakliyecisi (veya o ülkede ki temsilcisi) ile anlaşarak navlun masrafını ödemek satıcının sorumluluğudur. Aynı zamanda malın sigortasını da yaptırmalı ve masrafını karşılamalıdır. Malları ilk nakliye gözetimine devrettiği an risklerden ve yükümlülüklerden kurtulur. Alıcının başlıca borcu mal bedelini ödemektir. Devamında gerekli ithalat izinlerini almalı ve belgeleri hazırlamalıdır.⁷⁴

⁷² Ferudun Kaya, ‘Uluslararası Ticarete Teslim Şekilleri’ İSMSMMOY, 3. Bölüm s.78.

⁷³ Kayıhan, a.g.e., s.179.

⁷⁴ a.g.e. s.79.

2.6.5. Delivered At Terminal (DAT) – Terminalde Teslim

DAT ve DAP teslim şekilleri INCOTERM 2010 ile gelmiştir.⁷⁵ Bu iki terim INCOTERMS 2000’ de bulunana DAF, DES, DEQ, ve DDU terimlerinin yerine gelmiştir. Bu sayede teslim şekillerinin sayısı 13’ den 11’ e düşmüştür.

Bu teslim şeklinde satıcı malın gümrük işlemlerini yaptıktan sonra nakliyeciyeye teslim eder. Navlun ücretini ve ihracat ülkesinde ki iç taşıma masraflarını karşılar ve sorumluluğu ona satıcıya aittir. Sigorta yaptırma zorunluluğu yoktur fakat taraflarca anlaşma yapılırsa ya da sözleşmede bahsedilirse sigortayı da yapabilir.

Bu teslim şekli çoklu taşımacılık ile olabilir.

Yük varış terminaline yani alıcının ülkesine geldiğinde liman masrafı dahil olmak üzere satıcı karşılamak zorundadır. Alıcının sorumluluğu ise ithalat ülkesinde ki iç taşıma masrafları ve riskleridir. Alıcı malın harç ve vergilerini ödedikten sonra malı deposuna veya mağazasına aktarabilir⁷⁶.

2.6.6. Delivered At Place (DAP) – Belirtilen Yerde Teslim

Bu teslim şeklide DAT gibi INCOTERMS 2010 ile birlikte gelmiştir.⁷⁷

Bu teslim şeklinde satıcı malın gümrük işlemlerini yaptıktan sonra nakliyeciyeye teslim eder. Navlun ücretini ve ihracat ülkesinde ki iç taşıma masraflarını karşılar ve sorumluluğu ona satıcıya aittir. Sigorta yaptırma zorunluluğu yoktur fakat taraflarca anlaşma yapılırsa ya da sözleşmede bahsedilirse sigortayı da yapabilir.

Bu teslim şekli çoklu taşımacılık ile olabilir.

Yük varış terminaline yani alıcının ülkesine geldiğinde liman masrafı ve iç nakliye bedelini de ödedikten sonra yükümlülüklerini tamamlamış olur. Alıcının sorumluluğu ise ithalat ülkesindeki gümrük işlem masrafları ve riskleridir. Alıcı malın harç ve vergilerini ödedikten sonra malı deposuna veya mağazasına aktarabilir.⁷⁸

⁷⁵ Mcgonigal, a.g.e.

⁷⁶ BDP IP, Imports Intro Exports, INCOTERMS 2010. USA IL, 17 Mayıs 2012, s.21.

⁷⁷ Mcgonigal, a.g.e.

⁷⁸ BDP IP, a.g.e., s.23.

2.6.7. Delivered Duty Paid (DDP) – Varış Yerinde Gümrük Ödenmiş Teslim

Bu teslim şekli alıcı açısından en avantajlı teslim şeklidir. Bunun en büyük sebebi alıcının hiçbir sorumluluğu olmamasıdır. EXW satıcı için en avantajlı olan teslim şekli olmasına karşın DDP' i sorumluluklar ve riskler anlamında tam zıttı konumuna oturtabiliriz. Teslim şekillerini bir halat üzerinde sıralarsak ve sırayı sorumluluk artışına göre yaparsak, EXW halatın bir ucunda, DDP ise diğer ucunda kalacaktır. Nitekim bu teslim şekli daha çok alıcının çok güçlü olduğu durumlarda veya maksimum rekabetçi ürünlerin bulunduğu sektörlerde kullanılır. Bu teslim şeklinde alıcı sanki internet üzerinden kapıya teslim bir ürün almış gibi ürünü kendi ülkesindeki belirlenen depo veya ofiste teslim alır. İhracat ülkesindeki işlemlerden, ithalat ülkesindeki gümrük vergileri ve iç nakliyeye kadar bütün masraf ve riskleri satıcı karşılar. Bu teslim şekli her türlü taşımacılık için ve multimodal taşıma şeklinde kullanılabilir.⁷⁹

Bu teslim şeklini incelerken son 5 yılda Türkiye'ye yapılan ithalatların ve Türkiye'den yapılan ihracatların istatistiklerini incelememizde fayda var. 2010 yılında DDP teslim şekli ile en çok ithalatı yapılan ürünler arasında plastikler ve mamülleri bulunmaktadır. Devamında elektrikli makinalar ve cihazlar bulunmaktadır. 2011 yılında da en çok plastik ve mamülleri ithal edilirken devamında alüminyum ve alüminyum eşyalar gelmektedir. 2012 yılında tabloda pek bir değişiklik olmamaklar birlikte 2013 ve 2014 yılında çok küçük değişiklikler olmaktadır. Tablo 8 2010 yılının DDP teslim şekline göre ithal edilen ürünler bulunmaktadır. Bu teslim şeklinde değişik bir durum söz konusudur.

Yapılan istatistiklerin yanıltıcı olabileceği nokta bazı ürünlerin pazardaki teslim şeklinin yer edinmesidir. Örnek olarak plastik ve plastik mamüller DDP teslim şekline göre 2010 dan bu yana hem ithalat hem de ihracat bazında en çok alınan veya satılan ürünler olmuştur.

⁷⁹ Kayıhan, a.g.e., s.179.

2.6.8. Free Alongside Ship (FAS) – Gemide Teslim

Bu teslim şekli sadece deniz taşımacılığı için değil, farklı taşıma şekillerinde de kullanılır. Satıcı malların gümrük işlemlerini yaptıktan sonra daha önceden kararlaştırılan tarihte ve yerde nakliyeciyeye devreder. Teslim yeri geminin yanında olmalıdır. Bunun sebebi ise gemiye yükleme masraflarının ve risklerinin alıcıya ait olmasıdır. Bahsettiğimiz devir işleminden itibaren riskler ve masraflar alıcıya geçmiş olur. Satıcı bu teslim yükümlülüğünü tamamlamakla sorumludur. Alıcı ise mal bedelini öder ve kalan diğer işlemler için hazırlık yapar. Satıcı gümrük işlemlerini bitirdikten sonra gerekli evrakları alıcıya tedarik etmekle sorumludur.

2.6.9. Free On Board (FOB) – Gemi Bordrasında Teslim

FOB kavramı INCOTERMS 2000 de en çok tartışılan kavramlardan birisidir. Teslimin yapılacağı yer konusu INCOTERMS 2000 de çok açık olmadığı için INCOTERMS 2010 da bu konu daha açık bir şekilde belirtilmiştir. ‘Gemi Küpeşesi’ kavramı yerine ‘mallar gemide bulunduğu’ kavramı gelmiştir. Böylece ucu biraz daha açık olan gemi küpeşesi tabiri netlik kazanmıştır.

Satıcı malı hazırladıktan sonra gerekli gümrük işlemlerini tamamlar. Navlun bedeli alıcıya aittir fakat iç taşıma masraflarını satıcı karşılayacaktır. Satıcı malı gemi yanında değil geminin güvertesinde teslim eder. Yani gemiye yükleme yapma sorumluluğu satıcıdadır. Sigorta ve navlunu alıcı yaptırmalıdır. Mallar ihracatçının ülkesinde gemiye yüklendiği andan itibaren bütün sorumluluklar ve masraflar alıcıya geçmiştir. Satıcının sadece gerekli evrakları hazırlama yükümlülüğü kalmıştır. Gerekli evrakları hazırladıktan sonra alıcıya gönderir ve yükümlülüklerini tamamlamış olur.

YIL FAZ FASIL ADI	TESLİM ŞEKLİ	ITHALAT_MIKTASI	ITHALAT_DOLU	ITHALAT_MIKTARI	ITHALAT_DOLU	ITHALAT_MIKTARI	ITHALAT_MIKTAR2	ITHALAT_DOLU
2010	39	Plastikler ve mamulleri	DDP	13774008	179101	36706605	121163954	10173087
2010	85	Elektrikli makina ve cihazlar, ses kaydetme-verme, televizyon gövürü-ses kaydetme-verme cihazları,akşam-parça-aksesuar	DDP	5384900	1138355	8079475	44426152	28964
2010	38	Mühtelif kimyasal maddeler (biyodizel, yangın söndürme maddeleri, dezenfektanlar, haşarlat öldürücüler, vb.)	DDP	5328908	0	16505658	978470	0
2010	44	Ağaç ve alışıp esya, odun kömürü	DDP	4262132	521535	4349806	677878	13273
2010	48	Kağıt ve karton, kağıt hamurundan, kağıtın veya kartondan esya	DDP	4161312	0	4429698	5086171	0
2010	34	Sabunlar, yüzey-aktif organik maddeler, yıkama-yağlama müstahzarları, mumlar,bakım müstahzarları, dişçilik müstahzarları	DDP	3989115	0	10321876	31626	0
2010	27	Mineral yakıtlar, mineral yağlar ve bunların damıtılmasından elde edilen ürünler, bitümenli maddeler, mineral mumlar	DDP	2958694	0	2695498	331201	0
2010	64	Ayakkablar, getriler, tozluklar ve benzeri esya, bunların aksesuarı	DDP	2382397	3311060	83539560	45450	86441
2010	84	Kazanlar, makineler, mekanik cihazlar ve aletler, nükleer reaktörler, bunların aksesuarı ve parçaları	DDP	1861592	388728	88607867	13767918	51956
2010	72	Demir ve çelik	DDP	1827385	0	20009093	7183501	0
2010	29	Organik kimyasal ürünler	DDP	1771910	2980	6516577	9731589	0
2010	76	Alüminyum ve alüminyumdan esya	DDP	1044659	442	4507632	92669769	379
2010	73	Demir veya çeliktan esya	DDP	868075	65	9914486	82174627	3187
2010	95	Oyuncaklar, oyun ve spor malzemeleri, bunların aksesuarı, parça ve aksesuarı	DDP	826639	32787	13700005	5121	0
2010	40	Kauçuk ve kauçuktan esya	DDP	687870	293827	3048146	947350	1032
2010	32	Debagatte ve boyacıta kullanılan hülâsalar, taneler, boyalar, pigmentler,vb, vernikler, vb, mazunlar, mürekkepler	DDP	570679	0	254430	831660	0
2010	61	Örme giyim esyası ve aksesuarı	DDP	510405	2120042	25353014	4547261	18760807
2010	83	Adi metallerden çeşitli esya (kilit, kasa, mobilya teritibatı, vb.)	DDP	444000	0	5261660	1173815	15
2010	49	Basil kitaplar, gazeteler, resimler ve baskı sanayinin diğer mamulleri, el ve makina yazı metinler ve planlar	DDP	436223	0	3175249	61862	0
2010	42	Den-saracı ve esyası, eyer-koşun takımları, seyahat esyası, el çantaları vb mahfâzalar, hayvan bağışağından mamul esya	DDP	428183	150656	11924617	41009	1023
2010	33	Uçucu yağlar ve rezinöller, parfümeri, kozmetik veya tuvalet müstahzarları	DDP	384024	0	6515757	62212	0
2010	28	Inorganik kimyasallar, kıymetli metal, radyoaktif element, metal ve izotopların organik-anorganik bileşikleri	DDP	377249	5	1217021	4200355	0
2010	94	Mobilyalar, yatak takımları, aydınlatma cihazları, reklam lambaları, ışıklı tabelalar vb, prefabrik yapılar	DDP	336638	0	3174058	10725536	36010
2010	74	Bakır ve bakırdan esya	DDP	331792	0	2500915	14449616	0
2010	90	Optik, fotoğraf, sinema, ölçü, kontrol, ayar, tıbbi, cerrahi alet ve cihazlar, bunların aksesuarı, parça ve aksesuarı	DDP	302610	19311	22040909	335090	2395
2010	35	Alüminoid maddeler, değışikliğe uğramış nişasta esaslı ürünler, tutkallar, enzimler	DDP	275807	0	2401856	35352	0
2010	56	Vatka, keçe ve dokunmamış mensucat, öze iplikler, sırım, kordon, ip, halat ve bunlardan mamul esya	DDP	275267	0	1212110	266242	0
2010	87	Motorlu kara taşıtlar, traktörler, bisikletler, motosikletler ve diğer kara taşıtlar, bunların aksesuarı, parça, aksesuarı	DDP	274452	449	4524554	7668717	40743
2010	62	Örümlemiş giyim esyası ve aksesuarı	DDP	257900	0	440160	1781560	0
2010	59	Emdirilimiş, sıvamış, kaplanmış veya laminne edilmiş dokunabilir mensucat, dokunabilir maddelerden teknik esya	DDP	234136	615332	13854287	261508	318535
2010	82	Adi metallerden aletler, bıçak esyası ve sofra takımları, adi metallerden bunların aksesuarı ve parçaları	DDP	163889	406463	2113886	3787902	23629066
2010	52	Pamuk, pamuklu ipliğ ve pamuklu mensucat	DDP	156998	7305	4888398	73464	340
2010	70	Cam ve cam esya	DDP	88141	546705	1062325	3566747	8606679
2010	19	Hububat, un, nişasta veya süt müstahzarları, pastaçılık ürünleri	DDP	78446	14076	286681	26536212	154793661
2010	80		DDP	74208	0	154797	134327	0

80 Tablo 8 2010 yılı DDP teslim şekline göre yapılan ithalatların ürün kategorileri.

2.6.10. Cost and Freight (CFR) – Mal Bedeli ve Taşıma Bedeli Ödenmiş Teslim

Satıcı malı hazırladıktan sonra gerekli gümrük işlemlerini tamamlar. Navlun bedeli ve iç taşıma masraflarını satıcı karşılayacaktır. Satıcı malı gemi yanında değil geminin güvertesinde teslim eder. Yani gemiye yükleme yapma sorumluluğu satıcıdadır. Mallar ihracatçının ülkesinde gemiye yüklendiği andan itibaren bütün sorumluluklar ve navlun masrafı haricindeki bütün masraflar alıcıya geçmiştir.

Satıcının sadece gerekli evrakları hazırlama yükümlülüğü kalmıştır. Gerekli evrakları hazırladıktan sonra alıcıya gönderir ve yükümlülüklerini tamamlamış olur.

CFR teslim şeklini FOB teslim şeklinden ayıran tek bir özellik vardır. CFR teslim şeklindeki bu farklılık navlun masrafını da satıcının ödemesidir. Diğer bütün sorumluluk geçişleri ve riskler aynıdır.

2.6.11 Cost Insurance and Freight (CIF) – Mal bedeli, Sigorta ve Taşıma

CIF teslim şekli adından da anlaşılacağı gibi sigorta ve navlunun satıcı tarafından karşılanan teslim şeklidir. Satıcı ürünleri hazır eder limana taşır, gümrük işlemlerini tamamlar, navlun bedelini öder ve sigortasını yaptırır. Bu andan itibaren sorumluluklar ve riskler alıcıya geçmiştir. Teslim şekillerinde sadece CIP ve CIF sigortayı kapsar. Diğer teslim şekillerinde sigorta zorunluluğu yoktur fakat sözleşmeye konu edilebilir.

3. INCOTERMS 2000 İle 2010 Arasındaki Önemli Farklılıklar

Milletler Arası Ticaret Odası (ICC) Eylül 2010 yılında INCOTERMS 2000 kurallarını gözden geçirmiş ve 1 Ocak 2011 yılında gözden geçirilmiş bu kurallar yürürlüğe girmiştir.

Bu revize edilen kurallardan en göze çarpanı teslim şekillerinin sınıflandırılmasıdır. INCOTERMS 2000 de bu sınıflandırma 4 grup olan E, F, C ve D gruplarıdır. Buna karşın INCOTERMS 2010 da bu sınıflandırma deniz taşımacılığı ve hava, kara, deniz veya çoklu taşımacılık olarak 2 gruba ayrılmıştır.

INCOTERMS 2000 4 grubun kısaltmaları ve açıklamaları şöyledir;

1. E Grubu

- EXW : Ex-Work, İş yerinde teslim anlamına gelir.

2. F Grubu

- FCA : Free Carrier, Taşımacıya teslim anlamına gelir.
- FAS : Free Along Side Ship, Gemi yanında teslim anlamına gelir.
- FOB : Free on Board, Gemi Küpeştesinde teslim anlamına gelir.

3. C Grubu

- CFR : Cost and Freight, Masraf ve navlun ödenmiş anlamına gelir.
- CIF : Cost- Insurance and Freight, Masraflar, sigorta ve navlun ödenmiş anlamına gelir.
- CPT : Carriage Paid to ..., belirtilen yere kadar navlun ödenmiş anlamına gelir.
- CIP : Carriage and Insurance Paid to..., belirtilen yere kadar navlun ve sigorta ödenmiş anlamına gelir.

4. D Grubu

- DAF : Delivered at Frontier, Sınırdaki teslim anlamına gelir.
- DES : Delivered Ex-Ship, Gemide teslim anlamına gelir.
- DEQ : Delivered Ex-Quay, Rıhtımda teslim anlamına gelir.
- DDU : Delivered Duty Unpaid, Vergileri ödenmemiş teslim anlamına gelir.
- DDP : Delivered Duty Paid, vergileri ödenmiş halde teslim anlamına gelir.

INCOTERMS 2010 da bu 4 grup 2 grup olarak farklı bir sınıflandırma sistemi ile yapılmıştır. Daha öncede bahsettiğimiz gibi deniz ve iç sularda taşıma, diğer taşımacılık veya çoklu taşımacılık şekli olarak 2 grupta toplanmıştır.

1. Grup olan deniz ve iç sularda taşıma olarak teslim şekilleri;
 - FAS : Free Alongside Ship, Gemi doğrultusunda teslim şekli anlamına gelir.
 - FOB : Free on Board, Gemide masrafsız teslim şekli anlamına gelir.
 - CFR : Cost and Freight, Masraf ve navlun ödenmiş anlamına gelir.
 - CIF : Cost- Insurance and Freight, Masraflar, sigorta ve navlun ödenmiş anlamına gelir.
2. Grup olan tüm taşıma türlerini kapsayan teslim şekilleri;
 - EXW : Ex-work, , İş yerinde teslim anlamına gelir.
 - FCA : Free Carrier, Taşımacıya teslim anlamına gelir.
 - CPT : Carriage Paid to ..., belirtilen yere kadar navlun ödenmiş anlamına gelir.
 - CIP : Carriage and Insurance Paid to.., belirtilen yere kadar navlun ve sigorta ödenmiş anlamına gelir.
 - DAT : Delivered at Terminal, Terminalde teslim anlamına gelir.
 - DAP : Delivered at Place, Belirlenen yerde teslim anlamına gelir.
 - DDP : Delivered Duty Paid, vergileri ödenmiş halde teslim anlamına gelir.

DAT teslim şeklindeki taşıma türü havayolu, demir yolu, deniz yolu, kara yolu veya bunların kombinasyonundan oluşan bir taşımacılık şekli olabilir. ⁸¹Örnek vermek gerekirse; Japonya'dan alınan bir mal, deniz yolu ile Yemen'e, Yemen' den kara yolu ile İsrail'e ve son olarak İsrail' den deniz yolu ile Türkiye' ye taşıma yapabiliriz.

'Terminalde Teslim' kuralı, ihracatçının malları belirlenen varış limanında ve terminalinde boşaltılmış olarak teslimi ile gerçekleşir. *'Terminal' terimi rıhtım, depo,*

⁸¹ 14/05/2015 <http://www.dunya.com/guncel/incoterms-2010-ile-getirilen-degisiklik-ve-yenilikler-116659h.htm>

*konteyner sahası, yol, demir yolu, ve hava kargo istasyonu gibi üstü açık veya kapalı olabilecek herhangi bir yeri kapsar.*⁸²

Yükün belirlenen terminale varışına hatta boşaltma sonrasına kadar olan bütün risk ve hasarlar satıcıya aittir. Alıcının ve satıcının bu söz konusu olan terminalin mümkün olduğu kadar detaylı belirtmeleri, oluşabilecek herhangi bir hasar durumunda anlaşmazlığı çözmesi açısından önemlidir. Bu sayede her iki tarafta sorumluluklarını daha açık bir şekilde bilmiş olacaklar ve iki tarafında menfaati sağlanmış olunacaktır.

Bir diğer yeni teslim şekli olan DAP terimi ise belirlenen yerde teslim koşulunu temsil eder. Bu teslim şeklide çoklu taşımacılık yapılabilen teslim şeklidir. DAT ile aralarında ki ince fark DAP teslim şeklinde satıcının malları boşaltma sorumluluğu yoktur. Malların varış noktasına kadar olan hasar ve risk sorumluluğu satıcıya aittir. Boşaltma esnasında oluşabilecek hasar riski alıcıya aittir. DAT teslim şeklindeki gibi DAP teslim şeklinde de varış noktasının detaylı bir şekilde belirtilmesi iki tarafında menfaatine olacaktır.

INCOTERMS 2010 teslim şekilleri hem uluslararası hem de ulusal ticaret için kullanılabilir. INCOTERMS 2010' a 'Rehber Açıklama' eklenmiştir. Bu rehber açıklama teslim şekilleri terimlerini, hasar geçişlerini, risk geçişlerini ve sorumluluk geçişlerini daha açık şekilde açıklayıcı konumdadır. Elektronik iletişimin önemi kavranmış ve kullanılabilirliği benimsenmiştir. Bu iletişim şeklinin zaman kazanma konusunda büyük bir gelişme olduğu anlaşılmıştır. Terör olayları ve gemi korsancılığı ile ilgili karşılıklı olarak bilgi ve belge sağlama yükümlü getirilmiştir.⁸³

⁸² 14/05/2015 <http://www.dunya.com/guncel/incoterms-2010-ile-getirilen-degisiklik-ve-yenilikler-116659h.htm>

⁸³ a.g.e.

İKİNCİ BÖLÜM

1. FOB Teslim Şekline göre Tarafların Yükümlülükleri

İkinci bölümde FOB teslim şeklinin detayları konusu işlenecektir. INCOTERMS 2000 ile 2010 FOB teslim şeklinin arasındaki yenilikler ve değişikliklere değinilecektir. Ayrıca FOB teslim şekline göre yapılan ticaretin belgeleri örneklendirilecektir. Aslında bu belgeler sadece FOB teslim şekli için değil genel olarak uluslararası ticarete kullanılan ve gerekli olan belgeler olduğuna dikkat edilmelidir.

2. Fob Teslim Şekline Göre INCOTERMS2000 İle 2010 Arasındaki Yenilikler

INCOTERMS 2000 de FOB kavramının net olmayan kuralları vardı ve uyumsuzluklar çıkmaktaydı. Teslimin yapılacağı yer konusu yani sorumluluk geçiş noktası INCOTERMS 2000 de çok açık olmadığı için INCOTERMS 2010 da bu konu daha açık bir şekilde belirtilmiştir. Taşıma türünün deniz olduğu durumlarda yükleme esnasındaki oluşabilecek hasar önem arz eder.⁸⁴

‘Gemi Küpeştesi’ kavramı yerine ‘mallar gemide bulunduğu’ kavramı gelmiştir. Böylece INCOTERMS 2000 de açık bir şekilde anlaşılmayan gemi küpeştesi terimi netlik kazanmıştır.

⁸⁴ Çancı, 'Lojistik...', a.g.e., s.29.

Satıcı malı hazırladıktan sonra gerekli gümrük işlemlerini tamamlar. Navlun bedeli alıcıya aittir fakat iç taşıma masraflarını satıcı karşılayacaktır. Satıcı malı gemi yanında değil geminin güvertesinde teslim eder. Yani gemiye yükleme yapma sorumluluğu satıcıdadır. Sigorta ve navlunu alıcı yaptırmalıdır. Mallar ihracatçının ülkesinde gemiye yüklendiği andan itibaren bütün sorumluluklar ve masraflar alıcıya geçmiştir. Satıcının sadece gerekli evrakları hazırlama yükümlülüğü kalmıştır. Gerekli evrakları hazırladıktan sonra alıcıya gönderir ve yükümlülüklerini tamamlamış olur.

3. Tarafların Yükümlülükleri

FOB satışlarda tarafların yükümlülüklerinden bahsedebilmek için önce taraflar arasında yapılması gereken sözleşmeleri incelemek gerekmektedir. Sözleşme olmadan ve sözleşmede INCOTERMS teslim şekillerine atıfta bulunulmadan yapılan dış ticaret işlemlerinde INCOTERMS'lerin yaptırımı bulunmamaktadır. Sam Goldwyn şöyle der; Sözlükler sözleşmelerin kişiler veya şirketler arasında yada ikisinin birbirlerine karşı, yazılı veya sözlü anlaşma olduğunu yazar. Fakat sözleşmeler 'Yasal yaptırımı olan anlaşmalar' olarak tanımlanmalıdır.⁸⁵ Tarafların yükümlülüklerini satıcının yükümlülükleri ve alıcının yükümlülükleri olmak üzere iki ana başlık altında inceleyeceğiz.

3.1. Satıcının Yükümlülükleri

Satıcı yani diğer bir adı ile ihracatçı malın üreticisi olabileceği gibi herhangi bir tedarikçiden veya üreticiden de satın alıp ihraç edebilir. Sipariş verilen ürünlerin özelliklerini ve kalitesini belirlerken bunları yazılı hale getirmek her iki taraf içinde menfaat sağlayacaktır. Yazılı hale getirilmiş bu özellik ve kalite ölçütleri ileride doğabilecek uyuşmazlıkların çözümünde etkin bir rol üstlenecektir.

⁸⁵ Boundy, a.g.e., s.4.

3.1.1. Malları Hazırlama ve Mülkiyeti Geçirme Yükümlülüğü

Satıcının en büyük yükümlülüğü malı istenilen süre ve kalitede hazırlayıp teslim etmektir. Satıcı malı hazırlar, gerekli testlerini yaptırır, paketlemesini yapar ve malın mülkiyetinin geçişi için kalan diğer hazırlıklarını tamamlar. Satıcı malın ihracat yapılabilmesi için gerekli gümrük işlemlerini bitirdikten sonra sözleşmede bahsedilmiş veya alıcının talep ettiği nakliye temsilcisine diğer adı ile acenteye malı toplaması için bilgi verir. Acente; '*Uluslararası lojistik faaliyetlerinde gönderici temsilcisi olarak amir rolünü üstlenebilmektedir.*'⁸⁶ Bu acentelerin başlıca sorumluluğu müşteriye karşı olan görevlerini yerine getirmektir.⁸⁷

3.1.2. Ürünlerin Kalitesini İspatlama Yükümlülüğü

Uluslararası alım-satım sözleşmelerinde en çok görülen uyuşmazlıklardan biri malın kalitesi konusudur. Bu uyuşmazlığın en iyi çözüm yolu sözleşmede malın kalite ve evsafı ile ilgili detaylı tanımlar yapılmalıdır.⁸⁸ Metal, çimento, gübre, şeker gibi ürünlerin tarafsız kuruluşlarca kalite belgeleri alınabilir⁸⁹. Satıcı bahsedilen kalite ölçütünü belirlenmiş bilirkişi tarafından veya bir test kurumuna teste göndererek bunu belgeleyebilir ve alıcıya sunabilir. Satıcı ürünlerin belirlenen kalitede olup olmadığını belgelemek durumunda kalabilir.

3.1.3. Paketleme Yükümlülüğü (Ambalaj ve İstifleme)

Tedarikçinin veya satıcının ürünleri paketleme ve ambalajlama yükümlülüğü, INCOTERMS'in FOB ile ilgili düzenlemesinde hem de 6762 sayılı Türk Ticaret

⁸⁶ Çancı, 'Lojistik...', s.13.

⁸⁷ a.g.e., s.14.

⁸⁸ Özkan, 'Uluslararası Tic...', s.9.

⁸⁹ a.g.e., s.10.

Kanunun'da bahsi geçmiştir.⁹⁰ Satıcının belirlenen şartlarda veya tasarımlarda paketleme yükümlülüğü vardır. Bu yükümlülük alıcının ülkesine göre değişiklik gösterebilmektedir fakat önemli nokta alıcının isteklerinin makul olmasıdır. Alıcı sözleşmeye malların taşınırken zarar görmesini engellemek için dayanıklı bir ambalaj veya paketleme şartını sözleşmeye koymalıdır.⁹¹ Alıcının yapılabilir olmayan paketleme taleplerini satıcı yapmak zorunda değildir. Normalin dışında ambalaj isteniyorsa alıcı sözleşme bunu yapılmadan önce satıcıya bildirmelidir ve sözleşmeye eklenmelidir. Bazı görüşlerde ambalajlama ve paketleme yükümlülüğü bir yan borç gibi gözükmese de aslında başlı başına bir borçtur.⁹² Paketleme çok önemli bir işlem gibi gözükmese de aslında çok kritik bir konumdur. Gerek malın hasar almasını engellemek gerekse de malların satış esnasında albenisini arttırmak için paketleme çok önemlidir.⁹³

Paketleme konusundaki bir diğer önemli nokta işaretlemelerdir. Eğer mal kolilerin içlerine koyulacak bir tür ise, ambalaj ve kolilerin üzerine doğru işaretleme yapılmalıdır. Bu geminin güvenliği içinde önemli bir konudur.⁹⁴ Örneğin; Türkiye'de 'HOPARLÖR' cinsi ürünlerin ithalatını baz alalım. Bu ürünlerde gözetim uygulaması vardır. Gelen hoparlör cinsi ürünler için beyanname açılırken önce kilo ve kıymetlerine bakılır. Ürünlerin kiloları gözetim oranı ile çarpılır, bu oran üründen ürüne değişkenlik gösterir. Sonra çıkan tutar ile malın kıymeti kıyas edilir. Eğer malın kıymeti bu çıkan rakamdan düşük olursa beyannamede aradaki fark kadar fazla beyan yapılır. Eğer paketlemede yanlış ağırlık ölçüleri veya adet bilgileri yazılır ise alıcı fazladan gözetim ödemek zorunda kalabilir. Bu yapılan yanlışlık yüzünden alıcının menfaatine olmayan bir durum oluşur ve temel ilke olan tarafların birbirlerinin menfaatlerini düşünme ilkesine uyulmamış olunur.

Çin'den yapılan ithalatlarda satıcılar bazı ürünlerde bilerek fazla kilolar beyan ederler. Bunun sebebi ise ihracat teşvikleridir. Çin'de bazı ürün çeşitlerinde devlet yapılan ihracatın ağırlığı oranında vergi muafiyeti sağlar, yani ne kadar ağır ürün

⁹⁰ Cansu ÇAKAN, 'FOB Satışlarda Tarafların Yükümlülükleri ile Hasarın Geçişi', (T.C. Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Hukuk Anabilim Dalı Özel Hukuk Bilim Dalı Yüksek Lisans Tezi), İstanbul, 2012, s.87.

⁹¹ Özkan, 'Uluslararası Tic...', a.g.e. s.14.

⁹² Çakan, a.g.e., s.87.

⁹³ Çancı, 'Lojistik...', a.g.e. s.19.

⁹⁴ Cynthia Barnhart ve Gilbert Laporte, Transportation, Handbooks in operations research and management science, Amsterdam; London: North Holland, 2007. s.197.

ihraç edilirse devletten o kadar teşvik alınır. Bunu fırsata dönüştürmek isteyen bazı şirketler fazla beyanlar ile istediklerini elde etmiş olurlar.

Gözetim uygulaması çok yaygın bir uygulamadır. Ülkeler kendi üreticilerini korumak için veya rekabeti sağlayabilmek için ithalatı azaltmak ister. Bu hem ülkelerin ekonomilerini büyümesinde faydalıdır, hem de yerli ürünlerin gelişimini sağlar. *'Gözetim Uygulaması: Yerli üreticinin korunması ve ithalattan kaynaklanacak vergi kayıplarının önlenmesi amacıyla, eşyanın ithalatında üzerinden vergi hesaplanacak kıymetle ilgili, birim başına asgari bir fiyat belirlenmesi uygulamasıdır. Gözetim uygulaması; ilgili eşyanın kıymeti, belirlenen birim fiyatın altında kaldığı zaman devreye girer.'*⁹⁵

Paketleme sadece ağırlık ve gözetim uygulaması ile ilgili olmayabilir. Eğer paketlemede model isimlerinde yanlışlık yapılır ise ve gümrük memuru muayene esnasında bunu görürse, ürünlerin ithalatına izin vermez. Bu malın uzun bir süre hatta belki de hiç ithalatının yapılmamasına yol açabilir. Eğer ürünler son kullanma tarihi olan ürünler ise söz konusu günler çok önemlidir.

Paketleme konusu çok önemlidir, sipariş aşamasında kesinlikle konuşulmalı ve iyi anlaşılmalıdır. Daha öncede bahsettiğimiz gibi kesinlikle yazılı olarak anlaşılmalıdır. Her ihtimale karşılık azda olsa önlem almak adına, satıcıdan ürünlerin ve paketlerin yüklemeye önce resimlerini talep etmek olası bir sorun esnasında bir adım önde olmayı sağlar.

Satıcı sadece paketlemeyi değil ürünlerin panel, etiket gibi işaretleme yapılan yerlerini de doğru bir biçimde yapmalıdır. Buna örnek olarak Türkiye' de TSE (Türk Standartları Enstitüsü)' nin muayenesine tabi olan ürünleri gösterebiliriz. TSE bu ürünlerin model numaralarına, menşe ibaresine, CE ve benzeri kalite standartlarının testlerine ve işaretlemelerini kontrol eder.

⁹⁵ 25/04/2015 <http://www.gumrukleme.com.tr/gumrukleme-terimleri-sozlugu/gozetim-uygulamasi-nedir/>

3.1.4. Sigorta Yaptırma Yükümlülüğü

Satıcının malları sigortalatma yükümlülüğü yoktur fakat iyi bir tacir her zaman en kötü durumu düşünerek hareket etmelidir. Malın hasar ve riski gemi küpeştesine kadar süreçte satıcıdadır. Satıcı olası hasar durumunda bu hasarı karşılamak zorundadır ve bazen bu büyük bir bedel ödeme veya zor bir mağduriyet giderme olabilir.

Satıcı malları paketleyip hazırladıktan sonra malların iç nakliyesini yapmakla sorumludur. Limana kadar taşınmasını yaptırmalı ve yüklenmesini sağlamalıdır. Bu süreçteki hasar ve risk satıcıya aittir. Yapacağı bu taşıma ve yükleme organizasyonunu nakliye firması satıcı adına yapabilir veya satıcı bu organizasyonu kendi sağlayabilir. Sigorta yapma yükümlülüğü yol mallar gemiye yüklendikten itibaren alıcıya geçer. Alıcı malın sigortasını yapmakla yükümlüdür.

Satıcı kendi ülkesindeki gümrük işlemlerini tamamlamakla yükümlüdür. Gümrük işlemleri bittikten sonra gemi yola çıkar. Gemi doğrudan ithalatçının ülkesine gitmeyebilir. Direk olmayan hatlar vakit kaybına karşılık fiyat konusunda avantaj sağlar. Nakliye sigortasının içeriğinde şunlar olmalıdır;⁹⁶

- Sigortalı müşterinin ünvan ve adres bilgileri
- Sigortanın başlangıç ve bitiş tarihleri
- Malın cinsi
- Malın bedeli
- Malın ambalaj şekli
- Sevkiyat süreleri
- İstenilen teminat türü
- Malın özellikleri

⁹⁶ Çancı, 'Lojistik...', a.g.e., s.186.

3.1.5. Gerekli Evrakları Sağlama Yükümlülüğü

İhracatçının son yükümlülüğü olan ithalatçı için gerekli belgeleri sağlamaktır. Söz konusu olan bu belgeler sözleşme hazırlanırken bahsedilmelidir. Bu belgelerin bazıları temel ihtiyaçlardır ve dünyanın her yerinde gümrük işlemlerini tamamlamak için gereklidir.

Satıcının sağlaması gereken veya alıcının ihtiyacına göre ek olarak talep edilen belgeler;

- 1- Konşimento
- 2- Ticari Fatura
- 3- Tasdikli Fatura
- 4- eki Listesi
- 5- Koli Listesi
- 6- Menşe Şahadetnamesi
- 7- Dolaşım Belgeleri (A.TR, EUR.1, EURO-MED)
- 8- Kalite Kontrol Belgeleri
- 9- Tartım Belgeleri
- 10- İhracatçı Beyannamesi
- 11- Sağlık ve Veteriner Sertifikası
- 12- Radyasyon Belgesi

3.1.5.1. Konşimento

Deniz yolu konşimentosu, gemi işletmesinin veya onun yetkili acentesinin malı ykletene verdiği, emre ve nama düzenlenebilen ve belge konusu malların taşınmak üzere kabul edildiğini gösteren bir makbuz aynı zamanda yükleme kaydı

konduğunda bir taşıma sözleşmesidir. ⁹⁷Konşimento ithalat işleminin tamamlanabilmesi için en önemli evraktır. Bu evrakı nakliyeciyi veya nakliyecinin ihracatçı ülkesinde ki acentesi hazırlar ve ihracatçıya gönderir.⁹⁸ Bu evrak basılmadan önce muhakkak onay alınmalıdır ki bu sebepten dolayı acente firmaya kontrol etmesi için öncelikle taslak gönderir. Bu evrakın üzerinde yükleyici firma bilgisi, alıcı firma bilgisi, kap adedi, kilo, hacim gibi bilgiler ile birlikte konteyner numarası ve yükün çıkış tarihi bulunmaktadır.

Konşimento üzerinde bulunan her bilginin önem seviyesi yüksektir. Örnek olarak, LC at Sight şeklinde ödeme yapılacaksa, banka akreditif açılırken metnin içindeki bir maddeye en geç yükleme tarihini ilave eder. Bu tarihin kontrol aşamasında konşimento üzerindeki tarih baz alınır. Başka bir örnek vermek gerekirse, konşimento üzerinde yazılan kilo bilgisi çeki listesindeki ile uyuşmalıdır. Eğer yüksek yazılır ise gerçekte daha düşük kilo olsa dahi gümrükte evrak önemsenir.

Geçmiş yıllarda Türkiye’ de kendinizi garantiye almak adına fazla kilo beyan ederek vergiyi fazla ödeyip sorunlardan Muaf olunabiliyordu. Fakat yeni kanunlar ve denetim sayesinde artık yapılması gereken tam beyan etmek, fazla ya da eksik beyan karşılığında yüksek cezai yaptırımlar uygulanmaktadır.

Fazla kilo beyan etmek eskiden gümrükler için artı bir kazanç durumu olduğundan dolayı iyi niyet algısı yaratıyordu; Fakat sonradan fark edilen durum ülke genelinde yapılan ithalat ve ihracatların kilo istatistiklerinde yanıltıcı bilgi olduğu tespit edildi ve her yükün ne eksik ne fazla beyan edilmeden tamamen gerçek beyan edilmesi gerektiğine karar kılındı. Tek sebebi bu olmasa da yeteri kadar önemli bir sebeptir.

Konşimentonun en önemli özelliklerinden biride ‘Kıymetli Evrak’ olmasıdır. Konşimentoda belirtilen malın mülkiyetini de temsil eder ve belgenin ciro edilmesi ile mal el değiştirir. Deniz yolu konşimentosu bu sebepten ötürü kıymetli evraktır.

⁹⁷ Erdal, ‘Uluslararası Taşımacılık...’, a.g.e., s.233.

⁹⁸ Mehmet Melemen, Uygulamalı Dış Ticaret İşlemleri, Türkmen Kitabevi, İstanbul, 2012 s.27.

⁹⁹Konşimento ciro edilebilir. Bunun en yaygın örneği akreditifli ödemelerde bankanın evrakı teslim etmeden önce ciro etmesidir. Bu işlem sadece banka ve firma arasında olmaz, istenilirse firmalar konşimentoyu bir çek gibi başka firmalara ciro edebilirler. Ek 1 de konşimento örneğini bulunmaktadır.

Taşıma belgelerini 9 başlık altında sıralayabiliriz;¹⁰⁰

1. Deniz konşimentosu (BL)
2. Hava Yolu Konşimentosu (BL)
3. Kara yolu Taşıma Belgesi (CMR)
4. TIR Karnesi
5. Nakliyeciyi Makbuzu (FCR)
6. Demir yolu Hamule Senedi
7. Karma Taşıma Belgesi (FIATA)
8. Sevkiyatçı Firma Konşimentosu

Genel olarak deniz konşimentosunu inceleyeceğiz. Deniz konşimentosu alıcının veya satıcının talebi doğrultusunda nakliyeciyi veya nakliyecinin acentesi tarafından düzenlenen taşıma belgesidir.¹⁰¹ Bu belge malın yüklendiğini, belirtilen biçimde taşınacağını ve alıcıya teslim edileceğini taahhüt eden belgedir.¹⁰² Daha önce bahsettiğimiz gibi konşimento kıymetli evrak niteliği taşır. Bu özelliği ciro edilebilmesini ve teslim yolu ile mülkiyet geçişini sağlar. Deniz konşimentosu kıymetli evrak olma özelliğini Türk Ticaret Kanunu ‘nun 1102. maddesinden alır. Ürünlerin gönderildiği tarafa göre hazırlanan konşimentolar üç ana başlık halinde toplanır. Bunlar;

- Nama Yazılı Konşimentolar

⁹⁹ Erdal, ‘Uluslararası Taşımacılık...’, a.g.e., s.233.

¹⁰⁰ Oğuz Kaymakçı, Nuri Avcı, Recep Şen, Uluslararası ticarete giriş: Teori, politika ve uygulama. Nobel, Ankara, 2007, s.353.

¹⁰¹ Eric Bishop, Finance of International Trade. Oxford, U.K: Butterworth-Heinemann. 2004, s.47.

¹⁰² İGEME, ‘100 Soruda Dış Ticaret’, İhracatı Geliştirme Etüd Merkezi Ankara, 2009. s.181.

- Emre Yazılı Konşimentolar
- Hamiline Yazılı Konşimentolar

3.1.5.1.1. Nama Yazılı Konşimentolar

Ciro yoluyla devredilmesi mümkün değildir. Bu tür konşimentolar sadece malların teslimi ya da devri ile gerçekleşir. Bu konşimentoların üzerinde sadece alıcının adı ve ünvanı bulunacağından bankalar tercih ve kabul etmek istemezler. Mallar sadece adı veya ünvanı yazan firmaya teslim edileceği anlamı çıkar. Bankalar kendilerini garanti altına almak istediklerinden konşimentoya banka ünvanının yazılmasını isteyebilir.¹⁰³

Nama yazılı konşimentoda bulunması gereken bilgiler¹⁰⁴;

- 1- Gönderici firmanın ünvanı ve adres bilgileri.
- 2- Çıkış adresi, yükleme noktasının şehir ve ülke ismi.
- 3- Yükleme tarihi, bu tarih taşıyıcının sorumluluğu aldığı tarihtir.
- 4- Taşıyıcı numarası, referans numarası ve taşıyıcı ünvanı
- 5- Acente numarası
- 6- Yükün son alıcısının ünvan bilgileri (Emrine yazılan firma)
- 7- Varış yeri, isteniyorsa rota.
- 8- Araç numarası veya gemi bilgileri
- 9- Kap adedi, kilo bilgisi ve marka bilgisi
- 10- Eşyanın tarifi
- 11- Gümrük tarife istatistik pozisyonu

3.1.5.1.2. Emre Yazılı Konşimentolar

Emre yazılı konşimentoları bir başka firmaya ciro yolu ile devredilebilir. Devir işlemini sadece konşimentonun üzerinde yazan firma yapabilir. Devir işleminin

¹⁰³ Ozan Diriöz, 'Dış Ticaret İşlemlerinde Kullanılan Belgeler', Gümrük Dünya Dergisi, Ankara t.y. S.44 s.52.

¹⁰⁴ Erdal, 'Uluslararası Taşımacılık...', a.g.e., s.236.

gerçekleşmesi için konşimentoda yazılı adı olan firmanın konşimentonun arkasına devir edeceği firmayı ciro etmesi gerekir. Akreditifli işlemlerde genel olarak banka konşimento üzerinde kendi ünvanının yazılmasını ister. Evraklar geldikten sonra herhangi bir sıkıntı yok ise banka konşimentoyu alıcı firmaya cirolar ve teslim eder.¹⁰⁵

3.1.5.1.3. Hamiline Yazılı Konşimentolar

Bu konşimento tipi en az kullanılan konşimento çeşididir, neredeyse hiç kullanılmazlar. Bunun temel sebebi yüksek risk taşımasıdır. Hamiline yazılı konşimentolar hamiline yazılı çekler gibidir. Evrak kimin elinde ise taşıyıcı firmadan malları ona teslim etmesini isteyebilme yetkisidir.¹⁰⁶ Hamiline yazılı olan kıymetli evraklar ‘Hamile’ yani taşıyıcı olan anlamından ortaya çıkar. Taşıyanın hak sahibi olduğu kıymetli evraklardır.

3.1.5.2. Proforma ve Ticari Fatura

Proforma Resmi fatura, diğer bir adı ile ticari fatura uluslararası ticarete en temel belgelerden biridir.¹⁰⁷ Faturanın tanımını yapmak gerekirse, satılan eşyanın niteliği, adedi, satış fiyatı ve toplam satış fiyatını gösteren bir belgedir. Proforma fatura ile birlikte yapılacak ticaretin büyüklüğüne, ve teknik özelliklerine göre bir sözleşme yapılmalıdır.¹⁰⁸ Ticari fatura ihracatçının ithalatçı için düzenlediği bir belgedir.¹⁰⁹ Bu belge üzerinde ürünlerin isimleri, adetleri ve fiyatları bulunmalıdır. Ticari faturanın üzerinde bulunması gereken bilgileri şöyle sıralayabiliriz; tanzim tarihi, alıcı ve satıcının adı ve adresi, sipariş numarası veya anlaşma numarası, malın tanımı, malın miktarı, malın birim fiyatı, malın toplam bedeli, teslim ve ödeme şartları, yükleme ile ilgili detaylar ve malın menşei. Hazırlanacak olan bu belge İngilizce olmalıdır ve

¹⁰⁵ Konşimentolar, MomentExpo Dergisi S.15 Ağustos 2009, s.54-55.

¹⁰⁶ Diriöz, a.g.e., s.53.

¹⁰⁷ Yüce Uyanık, ‘Dış Ticaret İşlemleri ve Finansmanı’, Boğaziçi Üniversitesi, İstanbul 2005. s.55.

¹⁰⁸ Melemen, 'Uygulamalı Dış Tic...' a.g.e., s.372.

¹⁰⁹ Uyanık, a.g.e., s.55.

İngilizcesi zayıf olan birinin bile baktığında kolayca anlayabileceği bir evrak sadeliğinde olmalıdır.¹¹⁰ İhracatçı firma bu belgeyi antetli kağıda, kaşeli ve ıslak imzalı olarak hazırlamalıdır. Faturanın kendine has bir numarası olmalıdır ve aynı zamanda evrak üzerinde ki tarihte önemlidir.

Faturada ihracatçı firmanın banka bilgilerinin bulunma zorunluluğu yoktur fakat banka bilgilerini eklemek iki taraf içinde faydalı ve yol gösterici olacaktır. İhracatçı ödemenin kendi hesabına değil farklı bir banka hesabına yapılmasını istiyor ise faturaya ödemenin yapılacağı banka bilgileri yazılmalıdır. Aksi durumda ithalatçı ödemenin yapıldığını kanıtlayamaz. Bu işi baştan sağlama almakla ilgilidir. Dünyanın her yerinde ve her zaman kötü niyetli insanlar bulunmaktadır ve bu göz ardı edilmemelidir. Ek 2 de örnek bir fatura bulunmaktadır.

Sipariş başlangıcı safhasında ticari faturaya çok benzeyen ama görev anlamında teklif niteliği taşıyan bir belge daha bulunmaktadır. Bu belgenin adı proforma faturadır. Aynı ticari fatura gibi proforma faturada da ürünlerin kodları, adetleri ve fiyatları gibi bilgiler mevcuttur. İlerde ticari faturada atıf yapılacak olan proforma fatura üzerinde teklif numarası bulunur. En önemli özelliği teklif niteliğinde olmasıdır.¹¹¹

3.1.5.3. Tasdikli Fatura

Tasdikli fatura resmi faturanın ihracatçının ülkesinde tasdik edilmesi ve bunun belgelendirilmelidir. Bu belge spesifik bir belgedir. Türkiye’de ithalat aşamasında bu belgeye sadece gümrük tarafından istenirse gerek duyulmaktadır. Fakat bazı ülkeler bunu ithalat esnasında zorunlu tutar. Bahsedilen bu ülkelere örnek vermek gerekirse; Cezayir, Fas, İran, Mısır..¹¹²

¹¹⁰ Atilla Bağrıaçık, ‘Uygulamalı Dış Ticaret İşlemleri’ 7.b Bilim Teknik Yayınevi, İstanbul, 2003 s.143.

¹¹¹ Bağrıaçık, a.g.e., s. 144.

¹¹² Uyanık, a.g.e., s.56.

Gümrük müdürlüğü ithalat aşamasında herhangi bir sorun gördüğünde bu belgeyi ister. İthalatçı ihracatçı ile irtibata geçip faturanın tasdiklenmesini talep eder ve ihracatçı faturayı kendi ülkesindeki konsolosluğa veya ticaret odasına tasdik ettirip gönderir. Ek 3 te tasdikli fatura örneği bulunmaktadır.

3.1.5.4. Çeki Listesi

Çeki listesi ürünlerin nasıl paketlenildiğini gösteren detaylı bir evraktır. Bu evrakta ürünlerin ağırlık ve hacim gibi detayları bulunur. Bu evrak koli listesine çok benzer ve neredeyse aynı görevi görür. Çeki listesinde faturaya atıf yapılmalıdır. Çeki listesinin üzerinde fatura numarası bulunmalıdır. Bunun sebebi bu iki belge arasında bağ kurmaktır. Ek 4 te örnek çeki listesi bulunmaktadır. Çeki listesinde her malın ambalaj içerisindeki net ve brüt ağırlık bilgileri bulunur. Olası bir hasar durumunda sigorta şirketi sigortanın tanzimi için bu belgeye ihtiyaç duyulur. Bunun sebebi bu evrak üzerinde ürünlerin hangi taşıta nasıl yüklendiğinin de göstermesidir. Ayrıca gümrük idareleri de bu belgeye ihtiyaç duyar.¹¹³

3.1.5.4. Koli listesi

Koli listesi aynı çeki listesi gibi ürünlerin paketlemesinin detaylarını barındırır. Çeki listesinden farkı koli listesi ürünlerin paketlemelerinin detaylarını barındırır. Koli içi adetler, koli adetleri gibi bilgilere önem verilir. Fakat uygulamada koli ve çeki listelerinin farkını görülmez. Bu bilgilerin önemi ürünlerin ithalat aşamasında beyanı yapılırken en doğru şekilde yapılmasını sağlamakla birlikte konşimento üzerinde ki bilgilerinde kontrolünü sağlamaktır.

Koli listesi ve çeki listesi mümkün olduğu kadar detaylı olmalıdır ve fatura ile aralarında bir bağ kurulmalıdır.

Ek 5 te örnek koli listesi bulunmaktadır.

¹¹³ 25/05/2015 <http://belgerehberi.blogspot.com.tr/2007/10/eki-listesi.html>

3.1.5.4. Menş e Şahadetnamesi

Bu belgenin İngilizce ismi 'Certificate of Origin' yani ürünün aslen hangi ülkenin ürünü olduğunu belirtir. Bu belgeyi insanların nüfus cüzdanındaki doğum yeri ile bağdaştırabiliriz. Fakat bir ürünün menş e değişebilir. Örnek olarak Mısır'dan alacağınız kumaş İtalya'dan aldığınız düğmeler ile Türkiye'de gömlek haline getirirseniz bu ürün Türkiye menş eili olur. Bunu dünya standartlarında üründen ürüne değişen işleme rejimleri sayesinde ortaya çıkarabiliriz.

Montaj yapmak ürünün menş eini değiştirmez. Fakat montajla birlikte belli bir orandan fazla yeni hammadde vb. gibi eklemeler yaparak menş e değiştirebiliriz. Önemli olan nokta ortaya yepyeni bir ürün çıkarmaktır. Bu belgede üretici veya ihracatçı firma bilgileri, yükün rotasyonu, GTIP numarası gibi bilgiler yer alır. Ek 6 te örnek menş e şahadetnamesi bulunmaktadır.

3.1.5.5. Dolaşım Belgeleri (A.TR, EUR.1, EURO-MED)

Dolaşım belgeleri, malların bir ülkeden başka birine geçerken bazı ithal vergileri muaflik sağlayan belgelerdir¹¹⁴. İhracatçı tarafından düzenlenir. Bu dolaşım belgeleri aralarında bir ticaret ilişkisi bulunan veya birlik anlaşması sağlamış ülkeler arasında kullanılır. Örnek olarak Türkiye'nin Avrupa Birliği ile olan gümrük anlaşmasını gösterebiliriz. Bu anlaşmada Avrupa Birliği'ne üye olan ülke menş eili veya bu bahsedilen ülkeler ile serbest dolaşım anlaşması olan ülkeler arasında yapılan ticaretlerde bu dolaşım belgeleri kullanılır. Bu sayede bazı vergi ve fon gibi zorluktan korunarak malın serbest dolaşabilmesi sağlanır.

a- A.TR

¹¹⁴ Çancı, 'Lojistik...', a.g.e., s.146.

Türkiye'den Avrupa Birliği üyesi bir ülkeye ihracat yapılırken veya Avrupa Birliği'nden Türkiye'ye yapılacak olan bazı sanayi ürünlerini bazı taviz rejimleri veya gümrük indirimlerinden faydalanılmak için düzenlenen belgedir.¹¹⁵

Ek 7 de örnek olarak gösterilmiştir. Belgenin bazı kısımları firma gizliliğinden dolayı kapatılmıştır.

b- EUR.1

Bu belge bir serbest dolaşım belgesidir. EUR.1 belgesini ihracatçı firma konumunda olan satıcı ilgili odadan tedarik eder. Bu belge düzenlenirse menşe şahadetnamesi düzenlenme ihtiyacı ortadan kalkar. 1+5 şeklinde yani bir adet asıl beş adet nüsha olmak üzere hazırlanır. Bazen ihracatın gerçekleşmesinden sonrada düzenlenebilir.

Bu belge Türkiye ile Avrupa Birliği ve Türkiye ile Avrupa Serbest Ticaret Bölgesi (EFTA) ülkeleri arasında yapılan serbest ticaret anlaşmaları ve Türkiye'nin bazı ülkelerle yaptığı serbest ticaret anlaşmaları kapsamında kullanılır. EUR.1 belgesi aynı zamanda serbest ticaret anlaşmalarına bağlı olarak bazı gümrük tavizlerinden yararlanmak için kullanılır.

*'Türkiye ile Avrupa Birliği arasında gerçekleştirilen Gümrük Birliği anlaşması, sanayi ürünlerini içermektedir. Buna karşın domates salçası, meyve ve sebze konserveleri, meyve suları, peynir, dondurulmuş ve kurutulmuş her türlü gıda maddeleri ile et ürünleri, Avrupa Birliği tarafından tarım ürünü olarak mütalaa edildiğinden, smz konusu ürünler Gümrük Birliği'ne dahil olmamaktadır. Bu ürünlerin ticaretinde, tercihli rejimden yararlanılabilmesi için, menşe statüsünü belgelemek üzere EU-1 Dolaşım Sertifikası düzenlenmesi gerekmektedir.'*¹¹⁶ Ek 8 de örnek bir EUR.1 belgesi bulunmaktadır.

¹¹⁵ 18/05/2015 <http://www.gumruklem.com.tr/gumruklem-terimleri-sozlugu/a-tr-dolasim-belgesi-nedir/>

¹¹⁶ Kahraman Arslan, Dış Ticaret İşlemleri, Detay Yayıncılık, Ankara, Kasım 2014. s.146.

c- EUR-MED

EUR-MED Dolaşım Sertifikası Pan Avrupa Akdeniz Kümülayonu'a (PAAMK) taraf ülkelere belirlenmiş ürünlerin ihracatında kullanılan menş e ispat belgesidir.

PAAMK sistemi;

AB-EFTA-Türkiye ve bazı Akdeniz ülkelerinin dahil olduğu bir çapraz kümülayon sistemidir. PAAMK sistemine dahil tüm ülkelerin arasında serbest ticaret anlaşması, bu anlaşmaların hepsinde (ikili ticaret hariç) aynı menş e kurallarının uygulanması gerekmektedir. Sistemin işlemeşi için PAAMK sistemine dahil en az 3 ülke arasında STA(Serbest Ticaret Anlaşması) tamamlanmalıdır.¹¹⁷

Bu bağlamda;

3 ÜLKENİN TARAF OLDUĞU ÇAPRAZ KÜMÜLAYON

- TR + İSRAİL + AB(GB. Eşyası için)
- TR + İSRAİL + AB(tarım ürünleri için)
- TR + FAS +AB (GB. Eşyası için)
- TR + FAS +AB (tarım ürünleri için)
- TR + TUNUS + AB(GB. Eşyası için)
- TR + TUNUS + AB(tarım ürünleri için)
- TR + MISIR + AB (GB. Eşyası için)
- TR + MISIR + AB (tarım ürünleri için)
- TR + MISIR + TUNUS
- TR + MISIR + FAS
- TR + TUNUS + FAS

4 ÜLKENİN TARAF OLDUĞU ÇAPRAZ KÜMÜLAYON

- TR + MISIR + FAS + AB (GB. Eşyası için)
- TR + MISIR + FAS + AB (tarım ürünleri için)

¹¹⁷ 15/05/2015 <http://www.kto.org.tr/eur.-med-dolasim-belgesi-131s.htm>

TR + TUNUS + FAS + AB (GB. Eşyası için)
TR + TUNUS + FAS + AB (tarım ürünleri için)
TR + TUNUS + FAS + MISIR

5 ÜLKENİN TARAF OLDUĞU ÇAPRAZ KÜMÜLASYON

TR + MISIR + FAS + AB(GB. Eşyası için) + TUNUS
TR + MISIR + FAS + AB(tarım ürünleri için) + TUNUS
TR + TUNUS + FAS + İSRAİL + SURİYE + MISIR + ÜRDÜN¹¹⁸

Bu belgeyi alabilmek için aşağıdaki belgeler gereklidir;

- 1- Başvuru Dilekçesi
- 2- Fatura (Türkçe)
- 3- Taahhütname
- 4- İhraç edilecek eşya yabancı menşeli ise ihracatçı beyanı

Ek 9'da belgenin örneği bulunmaktadır.

3.1.5.4. Kalite Kontrol Belgeleri

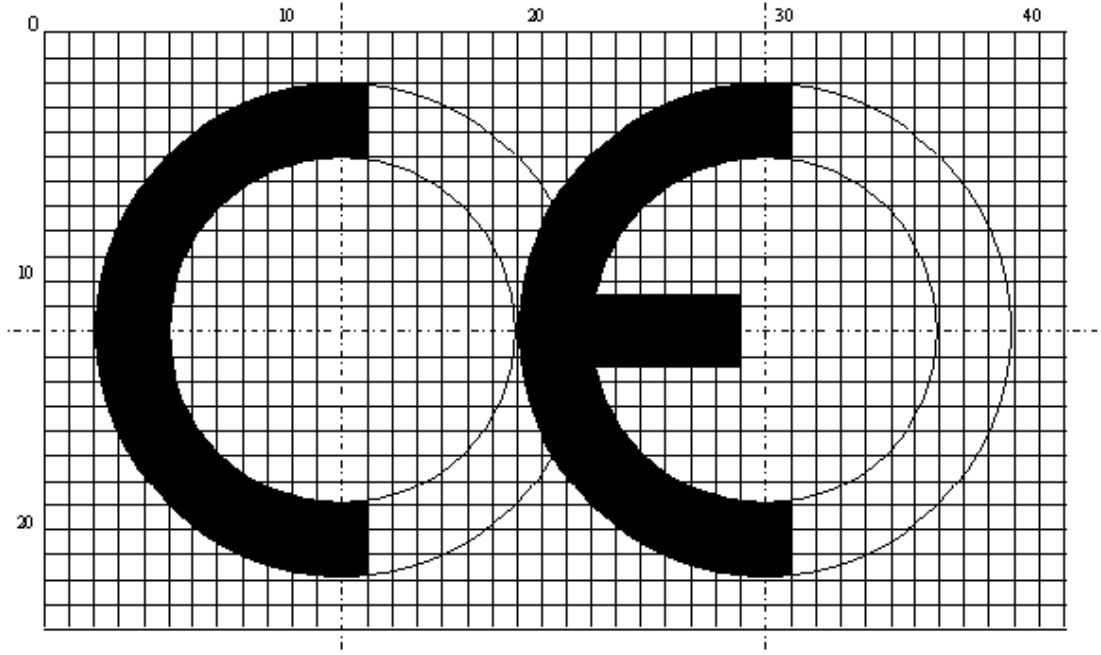
Birçok kalite kontrol belgesi bulunmaktadır. Fakat bunların sadece en yaygın olanlarından bahsedilecektir.

CE Belgesi

'Conformite Europeene' olan Avrupa standartlarına uygunluk belgesi kısa adı ile CE belgesi olarak da bilinir. Kendine has işaretleme şekli bulunmaktadır. Şekil 1 da doğru CE işaretlemesinin olması gereken çizimi bulunmaktadır.

¹¹⁸ 15/05/2015 <http://www.kto.org.tr/eur.-med-dolasim-belgesi-131s.htm>

Şekil 1

119

Bu işaretlemeyi ürünlerde kullanabilmek için üretimin CE Standartlarına uygun üretilmiş olması gerekir. Üründen ürüne değişen üretim standartları vardır. ¹²⁰Ürün üzerindeki CE işareti tüketici için büyük bir kalite kıstası olabilir fakat bu ürünün kaliteli olduğu anlamına gelmez. CE işareti sadece ürünün üretimi için asgari güvenlik koşullarında üretildiğini gösterir yani ürünün güvenli olduğunu gösterir.

Aynı zamanda bu işaret ürünün ticari açıdan bir üye ülkeden diğerine geçişi sırasında kimlik görevi görür. *‘Bu işareti taşıması gereken, Yeni Yaklaşım kapsamı bir ürünün, bir Avrupa Birliği ülkesine girişi için, üzerinde CE İşareti bulunması zorunludur.* ¹²¹

İşaretleme hakkında;

CE uygunluk işaretlemesi yukarıda görüldüğü gibi "CE" harflerinden oluşur

¹¹⁹ 22/04/2015 http://www.kascert.com/goster.aspx?metin_id=805

¹²⁰ Metin Külünk, ‘ Uluslararası Ticarete Tarife Dışı Engeller ve İhracatçılarımızın Karşılaştığı Zorluklar’. İstanbul, 2004, .s.44.

¹²¹ 15/05/2015 http://www.kascert.com/goster.aspx?metin_id=805

CE uygunluk işaretinin ebatları değiştirilmek istenebilir. Bu sağlanabilir fakat önemli konu bu değişiklikleri yaparken aynı oranlarda büyütülüp küçültülmelidir.

CE uygunluk işareti değişken unsurları, aynı tarz ve dikey boyutlarda olmalıdır. Dikey boyut, 5 milimetreden küçük olamaz.

Ek 10 de örnek bir CE Sertifikası bulunmaktadır.

RoHS Sertifikası ve Testleri

‘Çevre ve insan sağlığının korunması amacı ile, elektrikli ve elektronik eşyalarda bazı zararlı maddelerin kullanımının sınıflandırılması ve bu sınıflandırılmalarından muaf tutulacak uygulamaların belirlenmesi, elektrikli ve elektronik eşyaların ithalatının kontrol altına alınmasına dair idari, hukuki ve teknik esasları düzenleyerek elektrikli ve elektronik eşya atıklarının çevreyle uyumlu şekilde geri kazanılması ve imha edilmesine ilişkin usul ve esasları düzenleyen yönetmelik kapsamında alınması gereken belgedir.’¹²²

Bir ürün için RoHS belgesi almak için önce ürünün direktif kapsamında olup olmadığına bakılır. Eğer direktif kapsamında ise aşağıdaki maddeleri içerip içermediğine bakılır.

- 1- Kurşun (Pb)
- 2- Civa (Hg)
- 3- Kadmiyum (Cd)
- 4- Hexavalent krom (VI) (Cr (VI))
- 5- Certain brominated flame retardants (BFR's)
- 6- Polybrominated biphenyls (PBB's)
- 7- Polybrominated diphenyl ethers (PBDE's)

Üründe bu maddeler yok ise RoHS Belgesi verilir. Ek 11de örnek RoHS Belgesi bulunmaktadır.

¹²² 16/05/2015 http://www.rohsbelgesi.com/?page_id=4

3.1.5.5. Tartım Belgesi

Satıcı eğer alıcı talep ederse yükün tartımı yapar. Bunu kendi deposunda da yapabilir fakat bunu belgelendirmek açısından bu işlemin limanda yapılması tercih edilir. Limanda konteyner tartımı yapılır, konteynerin boş ağırlığı çıkarılır ve yükün ağırlığı tespit edilmiş olur. Yükün ağırlığı her sektör için olmasa da bazı sektörler için çok önemlidir. Örnek vermek gerekirse, hurda demir alan veya satan bir tüccar için gelecek olan yükün ağırlığı önem arz eder. Sadece yükün eksiksiz olduğunu anlamak açısından değil, haksız kazanç sağlamamak açısından da önemli bir husustur. Daha önce bazı gazetelere de konu olmuş olan tartım tespiti hassas bir konudur. Gümrükte ağırlık üzerinden hesaplanan vergiler, taşıma masrafları (navlun ve iç taşıma) gibi masrafların hesaplanmasında etkin rol oynayan ağırlık eksik vergi verilmemek adına doğru bir şekilde tespit edilip belgelendirilmelidir. 23 Eylül 2014 yılında bir elektronik dergide tartım konusu ile ilgili bir yazı yayınlanmıştır. Bu yazıda yapılan veya yapılabilecek işlemlerden bahsediliyor.¹²³ Aşağıda tartım belgesi örneği bulunmaktadır.

Tartım Belgesi 1

MARPORT LIMAN İŞLETMELERİ A.Ş.		MARPORT BATI TERMINAL	
PLAKA	:	ytt47	
PLAKA 2	:	ttt19	
TARTIM NO	:	5920	
GİRİŞ TARİHİ	:	05/07/2013	
GİRİŞ SAATİ	:	11:47	
ÇIKIŞ TARİHİ	:	05/07/2013	
ÇIKIŞ SAATİ	:	12:51	
MALZEME ADI	:	KONTEYNER	
FİRMA ADI	:		
KONTEYNER NO	:	GESU6385917	
DARA/FAT NO	:	3830	
TARTIM MEMUR	:	A. KAPLAN	
AÇIKLAMA	:	LİMAN İÇİ TARTIM	
TARTIM1	:	29650	kg
TARTIM2	:	12800	kg
NET	:	16850	kg
		3830	
		<u>13020</u>	

¹²³ 19/05/2015 <http://www.denizticaretgazetesi.org/limanlar-marinalar/limanlarda-milyar-dolarlik-soygun-ortaya-cikti-h5935.html>

3.1.5.6. Gümrük Beyannamesi

İhracatçı beyannamesi satıcının ülkesindeki gümrük işlemlerini yapmak için hazırlanır. Genelde satıcı kendi ülkesinde bu tür evrakları daha kolay hazırlayabileceğinden dolayı satıcının düzenlenmesi öngörülür ama alıcının da düzenlediği durumlar vardır. Bu beyanname hazırlanırken dikkat edilmesi gereken husus öncelikle malın doğru G.T.I.P¹²⁴ numarası ile beyan edilmesidir. G.T.I.P numarası bir nevi ürünün kimliği gibidir. Ürünün ne olduğunu açıklar.

Adet/takım/set gibi kavramlar yeteri kadar açık olmalıdır ve bedeli doğru beyan edilmelidir.

İthalatçı firma talep ederse bu belgede Konsolosluk onayına veya Ticaret Odası'nın onayına sunulur tasdik ettirilebilir. Ek 12' te örnek ihracatçı beyannamesi bulunmaktadır.

3.1.5.7. Bitki, Veteriner, Helal-Koşer Sağlık Sertifikaları

Bitki sağlık belgesi ithalatı veya ihracatı yapılacak olan ürünlerin hastalık veya zararlı madde ve ilaç kalıntıları bulunmadığına dair ilgili resmi makamların kontrolünden sonra verilen belgedir. Bu ürünler bitkiler veya bitki ürünleridir.

Veteriner sağlık belgesi ithalatı veya ihracatı yapılacak olan canlı hayvan veya hayvansal ürünlerin sağlıklı olduğuna ve bulaşıcı hastalık taşımadığına dair bir belgedir. Veteriner sağlık belgesi gümrük giriş-çıkış kapılarında bulunur resmi veteriner tarafından gerekli kontrollerin yapıldığını gösteren bir belgedir. Ek 13' deki örnek belgede bir deniz mahsulü olan istiridyenin veteriner sağlık belgesi bulunuyor. İslam ülkelere gerçekleşen hayvansal ürün ihracatı esnasında bu ürünlerin İslami koşullarda yapıp yapılmadığını gösteren belgedir. Belgeyi Müftülükler tarafından düzenlenip verilir. Ek 14'de örnek belge bulunmaktadır.

¹²⁴ GTİP; Gümrük tarife istatistik pozisyonu için kullanılan kısaltmadır. 12 haneden oluşan GTİP, uluslararası ticarete ürünlerin tanımını ve ayırımını yapmak amacıyla kullanılmaktadır. Dünyanın farklı yerlerinde üretilen ürünler için GTİP kullanılarak detaylı bilgiye kolayca ulaşılabilmektedir.

Helal belgesi İslami koşullara uygunluğu gösterirken Koşer belgesi ise Musevi dinine mensup olanlar için bir kısastır. Bu belge ürünlerin Musevi dinine uygunluğu gösterir. Hahambaşlar tarafından düzenlenir. Ek 15’da örnek belge bulunmaktadır.

3.1.5.8. Radyasyon Belgesi

Radyasyon belgesi ihraç edilecek tarım ürünlerin radyasyon içermediğini veya kabul edilebilir bir oranda içerdiğini gösteren bir belgedir. Belgeyi veren resmi kuruluş her ülkede farklılık gösterebilir. Türkiye’de bu belgeyi veren kurum Türkiye Atom Enerjisi Kurumu’dur.¹²⁵ Ek 16 ve ek 17’de Türkiye Atom ve Enerji Kurumu Sarayköy Nükleer Araştırma ve Eğitim Merkezi’nden tedarik dilmiş örnek radyasyon sertifikası ve deney raporu başlangıcı bulunmaktadır.

3.2. Alıcının Yükümlülükleri

3.2.1. Mal Bedelini Ödeme Yükümlülüğü

Alıcının başlıca yükümlülüğü belirlenen tarihte ve belirlenen şekilde mal bedelini ödemesidir. Alıcı ve satıcının en riskli oldukları konulardan biriside ödeme konusudur. Tarafların ikisi de ödemeyi en az risk olan yöntem ile isteyecektir. Taraflar bu konuda ortak bir noktada buluşup bunu sözleşmeye eklemelidirler.¹²⁶ Bilindiği gibi birçok farklı ödeme şekli vardır. Peşin ödeme, akreditifli ödeme, vesaik mukabili ödeme, mal mukabili ödeme bunlardan bazılarıdır.¹²⁷ Alıcı mal bedeli ödemesi birçok farklı şekilde olabilir, tarafların sözleşmesinde bundan bahsedilmelidir. Peşin ödeme, mal mukabili ödeme ve akreditifli ödeme bunlardan en çok kullanılanlarıdır. Alıcı ile satıcı anlaşılırsa ödeme mal karşılığında veya evrak karşılığında da yapılabilir.

¹²⁵ Arslan, a.g.e., s.148.

¹²⁶ Özkan, 'Uluslararası Tic...', a.g.e. s.12.

¹²⁷ Melemen, 'Uygulamalı Dış Tic...' a.g.e., s.236.

Ödeme şekillerinden kısaca bahsetmek gerekirse;

- a- Mal Mukabili: Mala karşılık ödeme anlamına gelir. İngilizce tabiri ‘Cash Against the Goods’. Bu ödeme şekli ihracatçı için en riskli ödeme şeklidir. Taraflar arasında yapılan ilk ticari faaliyetlerde kullanılması uygun görülmez. Satıcı malları alıcıya teslim ettikten sonra, alıcı sattıkça kısmi ödemeler yapar veya tek seferde paranın tamamını havale edilmesi için bankaya talimat verir.¹²⁸
- b- Vesaik Mukabili: İngilizce ‘Documents Against Payment’ yani, evrak karşılığı ödeme anlamındadır. Bu ödeme şekli ihracatçı için mal mukabiline karşın bir nebze daha güvenilirdir yani riski daha azdır. Bunun en büyük sebebi taraflara bankanın da eklenmesidir. Banka ihracatçıya bazı güvenceler sağlamaktadır. Bankacılık sektörünün gelişmediği ülkelerde kullanmak risklidir¹²⁹. İhracatçı vesaikleri yani evrakları bankaya sunar. Banka kanalı ile evrakları eline ulaşan ithalatçı ise ödemesini yapıp evrakları alır ve gümrük işlemlerini tamamlayabilir.¹³⁰
- c- Akreditifli Ödeme: İngilizce ‘Letter of Credit’ terimi kullanılır. Bu ödeme şekli teknik bilgi gerektirir ve dış ticaret konusunda çok detaylı maddeler içerir. Her iki taraf içinde en az riskli ödeme biçimidir. Kullanımı çok yaygındır. Riskinin az olmasının en büyük sebebi arada bankaların olması ve detaylı bir operasyon olmasıdır. Tanımı; *İthalatçı tarafından bankalar kullanılarak ihracatçıya gönderilen şartlı bir mektup* şeklinde yapılabilir.¹³¹ İthalatçı bankadan akreditif açma formu talep eder ve aldığı bu formda yükleme tarihinden toplam mal bedeline, yüklenecek limandan boşaltılacak limana kadar detaylı kısımları doldurur. Banka bu formu aldıktan sonra ithalatçı firmaya istediği akreditif metninin bir taslağını gönderir. İthalatçı gelen bu taslağı ihracatçı firmaya iletir ihracatçı firma ile mutabakata vardıldıktan sonra bankasına açılması uygundur şeklinde yeni bir talimat

¹²⁸ Melemen, 'Uygulamalı Dış Tic...' a.g.e., s.237.

¹²⁹ a.g.e., s.244.

¹³⁰ a.g.e., s.243.

¹³¹ a.g.e., s.255.

vererek akreditif açma işlemini tamamlar. Mallar belirlenen tarihlerde yola çıktıktan sonra ihracatçı gerekli evrakları bankaya sunar, herhangi bir yanlışlık olmadığı takdirde banka ithalatçıyı ödemesini yapması için bilgilendirir. Akreditifli işlemlerde unutulmaması gereken ve çok kritik bir konu vardır. Banka kontrolü evraklar üzerinde yapar, fiilen malı kontrol etmez. Akreditifli işlemlerin dezavantajlarından biri masraflı olmasıdır.¹³² Akreditifin kendi içerisinde de çeşitleri bulunmaktadır.¹³³ Akreditifli ödeme konusu çok detaylı ve uzun bir konudur, tezimizde sadece genel bilgi vermek amacı ile bahsedilmiştir.

- d- Kabul Kredili Ödeme: Bu ödeme şekli mal mukabili, vesaik mukabili ve akreditifli ödeme şeklinin bir karışımıdır. Çok tercih edilen bir ödeme şekli değildir. Ek olarak 'Draft' yani poliçe girmektedir. Yurtiçi ticarete ki senetli satışın uluslararası versiyonu denilebilir.¹³⁴
- e- Peşin Ödeme: Peşin ödeme şekli alıcı için riskli, satıcı için ise riski olmayan bir ödeme şeklidir. Bu ödeme şekli genellikle uzun yıllar birlikte çalışan taraflar arasında tercih edilir. Eğer ihracatçı peşin ödeme şeklini talep ediyorsa bunun en büyük sebebi ithalatçıya güvenmemesi olabilir.¹³⁵ İkinci bir ihtimal ise satıcının çok nadir bir mal veya hizmet sağlıyor olmasıdır. Tekelimsi yapıda olan firmalar, ellerindeki bu gücü peşin ödeme talep ederek kullanabilirler. İthalatçı ilk etapta mal bedelinin bir kısmını veya tamamını satıcıya banka kanalı ile veya elden verebilir (elden götürebilmesi için sınırdan geçerken beyan vermesi gerekir).¹³⁶ Alıcı eğer ilk etapta mal bedelinin tamamını vermemiş ise yüklemeyi önce tamamlamalıdır.

Her koşulda alıcı ödemeyi geciktirmemelidir. Ödeme sadece para ile yapılmayabilir. Fakat gümrük tarafında ürünlerin belirli bir kıymeti olmalıdır. Alıcı ürünleri bedelsiz dahi alacak olsa ürünün kıymeti üzerinden vergi ödemekle mükelleftir. Birçok

¹³² Melemen, 'Uygulamalı Dış Tic...' a.g.e., s.260.

¹³³ a.g.e., s.284.

¹³⁴ a.g.e., s.320.

¹³⁵ a.g.e., s.325.

¹³⁶ a.g.e., s.326.

üründe gümrüklerin belirlediği taban ve tavan kıymetler bulunmaktadır. Bu kıymetlerin belirlenmesinin başlıca sebebi düşük faturalı ithalat yapılmasını engellemek yani dolaylı olarak vergi kaçakçılığı önlemektir. Bedelsiz ürünler genelde şirketlerin promosyon amaçlı müşterilerine dağıtacakları veya test etmek amacıyla fabrikaların ücretsiz gönderdikleri ürünler olmakla beraber ürünlerin tamirinde kullanılacak olan yedek parçalarda olabilir.

3.2.2. Sigorta Yaptırma Yükümlülüğü

Alıcının yükümlülükleri teslim şekline göre değişkenlik gösterir. Biz FOB teslim şekline göre konuyu ele aldığımız için bu teslim şeklinin yükümlülüklerini inceleyeceğiz. FOB teslim şekline göre satıcının sigorta yapma yükümlülüğü yoktur. Alıcı, mallar yüklenirken sigorta acentesine, nakliye acentesinden aldığı yükleme bilgilerini, malın cinsi, ağırlığı, tutarı ve yükleme tarihi gibi bilgileri bildirir. Sigorta acentesi bu bilgiler doğrultusunda sigorta poliçesini düzenler ve alıcıya teslim eder. Bu poliçe malın ithalatı gerçekleştirirken gümrük tarafından istenir.

Sigorta poliçesi sigorta belgeleri arasında en çok kullanılan belgedir. Sigorta poliçeleri ve sertifikaları arasında en yaygın kullanılan ise deniz sigorta poliçesidir.¹³⁷

3.2.3. Gümrük İşlemleri Tamamlama Yükümlülüğü

Sigorta poliçesi ile birlikte navlun faturası, resmi fatura, çeki listesi ve ödemenin yapıldığına dair banka transfer yazısı da gerekmektedir.¹³⁸ Türkiye’de ithalat işlemini tamamlamak için Gümrük Teşkilatının iznine bağlıdır. Mevzuata uygunluğunun tespiti halinde eşyanın gümrük işlemlerinin yapılmasını izin verilir. Malın ithali için öngörülen işlemlerin yapılması ve gümrük vergileri ödendikten sonra malın ithaline izin verilir.¹³⁹ Alıcının ithalat işlemi için tedarik etmesi gereken diğer bir belgede bankadan alacağı transfer yazısıdır. Bu belge ödemenin yapıldığına

¹³⁷ Uyanık, a.g.e., s.85.

¹³⁸ Külünk, a.g.e., s.137.

¹³⁹ Çancı, ‘Lojistik ...’, a.g.e., s. 146.

dair bir nevi dekont görevi üstlenir. Alıcı aynı zamanda nakliyeciden firmadan ordinosunu teslim almalıdır. Çünkü ordino da ithalat işleminin tamamlanabilmesi için olmazsa olmaz bir evraktır. Ordino nakliyeciyeye veya acenteye tarafların herhangi bir borçları olmadığı durumda tedarik edilebilir.¹⁴⁰ Arkasında konşimentonun kopyası bulunan bu evrakta özet beyan bilgileri bulunur.

Alıcı bu belgeleri gümrük müşavirine teslim eder ve sonrasında gümrük müşaviri ürünlerin G.T.İ.P numaralarını belirlemek için çalışma yapar. Bazen ithalatı yapılacak ürünlerin G.T.İ.P numaraları konusunda belirsizlik söz konusudur. Böyle bir durum oluştuğunda ürün ile ilgili makama numune gönderilir ve G.T.İ.P numarası belirlenmesi için ilgili makamdan yazı beklenir. Bu süreç 6 ayı bulabilir.

Gümrük müşaviri ürünlerin G.T.İ.P numaralarını belirledikten sonra beyanname açmak için gerekli formları tamamlar. Gümrük Beyannamesi tescil edildikten sonra gümrüğe sunulması gereken evrakların asılları sunulur.¹⁴¹ Beyannamenin eksik veya fazla hazırlanmaması gerekir. Yapılan yanlışlığın sonucunda ağır cezai yaptırımlar bulunmaktadır. Eski yıllarda devletin lehine olan durumlar için herhangi bir ceza durumu yoktu. Örnek vermek gerekirse; ithalatını yapacağınız ürün gözetime tabi ise kilo üzerinden fazladan vergi ödememiz gerekir. Geçmişte eğer verdiğiniz beyan gerçekte ödememiz gereken vergi tutarından fazla olduğu durumlarda devlet için bir zarar söz konusu olmadığından yani devlet avantajlı durumda olduğundan ceza yaptırımını yoktu fakat genel baz da sağlıklı veriler çıkmıyordu ve kontrolü zorlaşıyordu. Fakat şuanda devletin herhangi bir dolandırıcılık gibi durumlara mahal vermemesi gerektiğinden dolayı fazla beyana da ağır ceza yaptırımını uygulamasına başladı. Ürünlerin sözleşme şartlarına uygun olup olmadığını veya kusurlu olup olmadığını belirlenmesi durumunda, malın **mahrecine iadesi**¹⁴² karar verilir.¹⁴³

¹⁴⁰ Melemen, 'Uygulamalı Dış Tic...' a.g.e., s.31.

¹⁴¹ Çancı, 'Lojistik...' a.g.e., s.149.

¹⁴² Mahreine İade; Mahrecine İade, Sanayi veya Ticaret Odası'ndan alınan eksper raporunun gümrüğe ibrazı ile gerçekleşen ve yurda ithal edilen malların sözleşme hükümlerine aykırı sipariş ve eşyanın kusurlu olduğunun belirlenmesidir.

¹⁴³ Çancı, 'Lojistik...' a.g.e., s.148.

Alıcı isterse ürünlerin ithalatını direk yapmayabilir. Serbest dolaşıma giriş rejimi kapsamında olan ve geçici depolama yerinde bulunan malın gümrük işlemleri, deniz yolu ile gelen mallarda 45 gün, diğer yollar ile gelen mallarda ise 20 gündür. Duruma göre gümrük müsteşarlığı bu süreleri değiştirebilir. Gelen malı gümrük antrepolarına veya gümrük denetimindeki antrepolara aktardıktan sonra gümrük işlemlerini başlatmak için herhangi bir süre sınırı yoktur¹⁴⁴. Bir antrepo veya serbest bölgeye malı aktarıp bekletebilir veya malı başka bir ülkeye transit ihracat yapabilir. Buna bir nevi dolaylı ihracatta denilebilir. Üretim olmadığından, ürünlerin menşei ihraç edilen ülke olmadığından veya ürünler o ülkede gümrük işlemine tabi tutulmadığından dolayı mal millileşmemiş olur.

Alıcının bir diğer önemli yükümlülüğü sözleşme yapmasıdır. Bu zorunluluk değildir fakat zorunlulukmuş gibi davranılmalıdır. Yazılı sözleşme yapmanın tarafların ikisi içinde çok önemli olduğunu düşünmekteyim. Yazılı sözleşme yapmak ve bütün şartları detaylı bir şekilde içine belirtmek ilerde doğabilecek herhangi bir uyuşmazlığı engeller. Sözleşmede herhangi bir uyuşmazlık durumunda, bu uyuşmazlığın nerede ve hangi hukuki mekanizma ile çözüleceğine kadar her konu yazılmalıdır.

¹⁴⁴ Çancı, 'Lojistik...', a.g.e., s.148.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

1. Uygulamadaki Sorunlar ve Çözümler

Tezin bu bölümünde FOB teslim şekline göre yapılmış ticari faaliyetlerde ortaya çıkmış örnek uyuşmazlıklar incelenecektir. Mahkeme konusu olan bu uyuşmazlıklar, hataların veya eksikliklerin hangi konularda yaşandığını öğrenmek açısından bize yol gösterici olacaktır.

2. Örnek Dava ve Mahkeme Kararları

OLAY 1:

T.C.

YARGITAY

HUKUK GENEL KURULU

E. 1997/19-94

K. 1997/317

T. 9.4.1997

- TAŞIMA SIRASINDA MEYDANA GELEN HASARDAN TAŞIYANIN SORUMLULUĞU (Sigortacının Sigorta Ettirene Halef Olarak Açtığı Rücu Davası)
- TAŞIYANA RÜCU DAVASI (Sigortalıya Hasarı Ödeyen Sigortacının Sigortalıya Halef Olarak)
- SİGORTACININ SİGORTALIYA HALEF OLARAK TAŞIYANA RÜCUU (Taşıma Sırasında Meydana Gelen Hasardan Dolayı)

• FOB VE CIF NİTELİKLİ SATIŞLAR (Nefi ve Hasardan Sorumluluk)

6762/m.1263,1270,1301,767

ÖZET : FOB ve CIF nitelikli satışlarda, malın taşıyıcıya teslim olgusu ile birlikte nefi ve hasarı alıcıya geçer. Satıcının akdi bir yükümlülüğü bulunmamasına rağmen, satım konusu malı sigorta ettirmesi, ya alıcının malı kendi hesabına sigorta ettirmesi hususunda satıcıya talimat vermesi veya aralarındaki özel anlaşma ile teslim yerine kadar doğacak hasarı satıcının yüklenmesi ile mümkündür. Alıcının, sürveye ilişkin raporlarla taşıma sırasında malda meydana gelen hasarı tesbit ettirmesine rağmen, hasarın kendi zararını oluşturduğundan bahisle sigortacıyla uyuşmazlık yaratmaması ve zamanaşımı süresi içinde taşıyıcıdan talepte bulunmaması, ayrıca adı geçen raporu sigortacısından tazminat alabilmesi için satıcıya ulaştırması nedeniyle; taşıma sırasında meydana gelen hasarın satıcının zararını oluşturduğunun, satıcının yükü sigorta ettirmekte para ile ölçülebilecek bir yararı bulunduğunun ve davacı sigortacının satıcıya yaptığı ödeme ile ona halef olarak taşıyıcıya başvurabileceğinin kabulü gerekir.

DAVA : Taraflar arasındaki "itirazın iptali" davasından dolayı yapılan yarılama sonunda; Beyoğlu 1. Ticaret Mahkemesince davanın reddine dair verilen 20.6.1995 gün ve 1994/508-1995/315 sayılı kararın incelenmesi davacı şirket vekili tarafından istenilmesi üzerine,

Yargıtay 19. Hukuk Dairesinin 9.2.1996 gün ve 1995/11874-1996/1187 sayılı ilamı:

(.... Davanın dayanağını oluşturan 24.9.1993 tarihli Nakliye Emtia sigorta poliçesinde sigortalının açıkça ve duraksamaya yer vermeyecek şekilde B. Kimya San. ve Tic. A.Ş. olduğunun yazılı bulunması karşısında taşınacak mala gelebilecek zararların yukarıda adı geçen sigortalıya ödenmesi gerektiği ve sigorta teminatının ona yönelik olarak verildiğinin kabulü gerekir. Hasarın gönderilene geçtiği sırada meydana gelmesinin poliçe içeriği karşısında sonuca etkili bir yönü bulunmamaktadır. Davacı Sigorta Şirketinin hasar bedelini kendi sigortasına ödemekle onun haklarına halef olduğu kabul edilip, işin esası incelenerek varılacak sonuç dairesince bir hüküm kurmak gerekirken, yazılı gerekçe ile reddine karar

verilmiş olması isabetsizdir...) gerekçesiyle bozularak dosya yerine geri çevrilmekle yeniden yapılan yargılama sonunda; mahkemece önceki kararda direnilmiştir.

Hukuk Genel Kurulu'nca incelenerek direnme kararının süresinde temyiz edildiği anlaşıldıktan ve dosyadaki kağıtlar okunduktan sonra gereği görüldü:

KARAR : Davada çözümlenmesi gereken sorun, taşıyıcının yükü alıcıya hasarlı olarak teslim etmesi nedeniyle, satıcının (sigortalı), taşıyıcıdan tazminat isteyip isteyemeyeceğidir. Satıcı (sigortalı) bu hakkı haiz olduğu takdirde, ona ödeme yapan davacı (sigortacı) da, TTK'nun 1301. maddesi gereğince halefiyet hakkına dayanarak rücuen aynı hakka sahip olacaktır. Kural olarak, FOB ve CIF nitelikli satışlarda, malın taşıyıcıya teslim olgusu ile birlikte, nefi ve hasar alıcıya geçtiğinden, satıcının, taşıma rizikolarına karşı malı sigorta ettirmekte menfaati bulunmadığı gibi, malı alıcı hesabına sigorta ettirme borcu da yoktur. Malın sigortası alıcıya aittir.

Satıcının akdi bir yükümlülüğü bulunmadan, satım konusu malı sigorta ettirmesi; ya alıcının malı kendi hesabına sigorta ettirmesi hususunda satıcıya talimat vermesi ya da alıcı ile arasında yaptığı özel anlaşma ile alıcının belirttiği teslim yerine kadar malda meydana gelen hasardan satıcı-göndericinin sorumlu olacağının kararlaştırılmış olması halinde mümkündür.

Satıcının, alıcının talimatı bulunmadan veya malın gönderilmesi sırasındaki rizikoları yüklenmesi, sözkonusu olmadan, prim ödeyerek yükü sigorta ettirmesi, ticari hayatın olağan akışına aykırıdır.

Olayımızda, Nakliyet Emtia Sigorta Poliçesinde, sigortalı olarak B. Kimya San. ve Tic. A.Ş. gösterildiğinden, TTK.nun 1270 /son maddesi hükmüne göre sigorta sözleşmesinin satıcı namı ve hesabına yapılmış sayılacağı kuşkusuzdur.

Alıcı, teslim yeri olan Bulgaristan'da sürveye ilişkin raporlarla taşıma sırasında malda meydana gelen hasarı tesbit ettirmesine rağmen, hasarın kendi zararını oluşturduğunu ileri sürerek sigortacı tarafından, satıcıya ödenecek tazminat nedeniyle uyuşmazlık yaratmadığı gibi, TTK.nun 767. maddesinde öngörülen zamanaşımı süresi içinde, taşıyıcıdan tazminat isteminde de bulunmamıştır. Alıcının, maldaki hasarla ilgili olarak yaptırdığı tesbit belgelerini satıcıya ulaştırarak, davacı

sigortacının, satıcıya (sigortalıya) tazminat ödemesine olanak sağladığı da bir gerçektir.

Somut olayın açıklanan özellikleri gözönüne alındığında, taşıma sırasında malda meydana gelen hasarın satıcının zararını oluşturduğunun ve TTK.nun 1263 ve 1269 maddeleri gereğince satıcının yükü sigorta ettirmekte para ile ölçülebilecek bir yararının bulunduğu kabulü gerekir.

Hal böyle olunca, davacı sigortacının, taşıma sırasında yükte meydana gelen hasar nedeniyle sigortalı (satıcı) ya yaptığı ödemededen dolayı TTK.nun 1301. maddesi gereğince, sigortalının halefi olarak davalı taşıyıcıdan talepte bulunabileceği dikkate alınarak, işin esasının incelenip sonucuna göre bir karar verilmesi gerekirken, yazılı şekilde davanın aktif husumet ehliyeti yönünden reddinde isabet görülmemiştir.

SONUÇ : Davacı vekilinin temyiz itirazlarının kabulü ile, direnme kararının yukarıda açıklanan nedenler altında (**BOZULMASINA**), oyçokluğu ile karar verildi.¹⁴⁵

FOB teslim şeklinde hasar riskinin geçişinden INCOTERMS 2010'da daha açık ve net bahsedilmiştir. Örnek dava 1997 yılında olduğundan dolayı INCOTERMS 2000'ni göz önünde bulunduracak olursak hasar geçişi gemi küpeştesini geçtiği andan itibaren alıcıya geçer ve satıcının sigorta yapma yükümlülüğü yoktur. Ancak sözleşmede açıkça belirtilmesi kaydı ile satıcı, alıcı namına sigorta yaptırabilir. Örnek Olay 1' de sigortanın hafife alınmaması gerektiği sonucuna varılabilir.

OLAY 2:

T.C.

YARGITAY

11. HUKUK DAİRESİ

E. 1998/4873

K. 1998/6221

¹⁴⁵ T.C. Yargıtay Genel Kurulu 09/04/1997 tarih ve E. 1997/19-94, K.1997/317 sayılı kararı.

T. 5.10.1998

DAVA : Taraflar arasındaki davadan dolayı Kadıköy 3.Asliye Ticaret Mahkemesince verilen 17.10.1997 tarih ve 822-649 sayılı hükmün temyizden tetkiki davacı vekili tarafından istenmiş ve temyiz dilekçesinin süresi içinde verildiği anlaşılmış olmakla dosyadaki kağıtlar okundu gereği konuşulup düşünüldü:

KARAR : Davacı vekili, müvekkilinin Almanya'dan satın aldığı hurda demirin davalının donatanı bulunduğu Emin adlı gemiye yüklendiğini, satışın FOB olduğunu, konşimento da clean on board kaydı bulunduğunu ve TTK. 1110. maddesine göre konşimentonun esas tutanağının düzenlendiğini, buna karşın varma yerinde yüklenen demir emtianın 756.321 kğ.eksik çıktığını öne sürerek, fazla ödenen navlun, gümrüklü mal ve KDV si olarak toplam 117.967 US dolarının fiili ödeme günündeki TL karşılığının faizi ile birlikte davalıdan tahsilini talep ve dava etmiştir.

Davalı vekili davalının Emin gemisine yüklenen hurda demirin 22.542.723 metrikton olarak yüklendiğini, boşaltma limanındaki draft sumey raporunda aradaki farkın 447 metrik ton olduğunun belirtilmesine, TTK.nun 1066. maddesine göre resmi tesbit yaptırması ve bunu bildirmesi gerekmesine, taşıma sözleşmesinin FİOS olmasına, %2 oranında fire uygulanması gerekmesine göre, davanın reddi gerektiğini savunmuştur.

Mahkemece, iddia, savunma ve toplanan kanıtlara göre, satışın FOB olduğu M/V Emin gemisi ile taşınacağı hususunun taraflarca kabul edildiği, TTK.nun 1138/2. maddesi hükmü gereğince nefi ve hasarın alıcıya ait bulunduğu, TTK.nun 110 maddesi uyarınca yüke yönelik bir çekince bulunmadığı, konşimento da clean on board kaydının olduğu ve taşınan miktarın alıcısına tesliminin zorunlu bulunduğu, 446.580.M-T eksikliğin 56.774.13 US doları, 6.475.41 US doları navlundan doğma toplam 62.744.13 US doları tutarında davacının alacaklı bulunduğu, ayrıca 387.822.215 lira KDV'nin davalıdan tahsili gerektiği, davacı eksikliğin 756.321 kg. olduğunu iddia etmiş ise de, bu noksanlığın TTK.nun 1066/2. maddesi uyarınca düzenlenmiş ve taşıyanın katılımı ile yapılmış bir tesbit olmadığı gibi anılan madde hükmü gereğince bir ihbar da, bulunmadığından eksikliğin 446.580 M-T üzerinden belirlenmesi gerektiği, uzman bilirkişilerce de, eksikliği 446.580 M-T olarak belirlendiği, bu durumda davacının 62.774.13 USD ve 387.822.215 lira alacaklı

bulunduğu gerekçesiyle, 62774.3 USD.nin 10.10.1996 tarihinden itibaren %5 faizi ve fiili ödeme günündeki TL değeri üzerinden davalıdan tahsiline, 387.822.215 liranın reeskont faizi ile birlikte davalıdan tahsiline, fazla istemin reddine karar verilmiştir.

Kararı, davacı vekili temyiz etmiştir.

Dosyadaki yazılara kararın dayandığı delillerle gerektirici sebeplere ve delillerin takdirinde bir isabetsizlik bulunmamasına göre davacı vekilinin bütün temyiz itirazları yerinde değildir.

SONUÇ : Yukarıda açıklanan nedenlerden dolayı davacı vekilinin bütün temyiz itirazlarının reddiyle usul ve kanuna uygun bulunan hükmün ONANMASINA, aşağıda yazılı fazla alınan 60.791.100 lira harcın isteği halinde temyiz edene iadesine, 5.10.1998 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.¹⁴⁶

Örnek Olay 2’de görüldüğü üzere sağlam bir tespit firması ile çalışmanın önemi görülebilir. Gelen olarak nakliye firmalarının anlaşmalı oldukları tespit firmaları bulunuyor hatta ve hatta çoğu nakli firması bu hizmeti vermektedir. Alıcı yanlış belirtilen kilodan dolayı hem fazla navlun hem de fazla vergi ödemek durumunda kalmıştır. Fazla ödediği tutarları mahkeme yolu ile talep etmektedir.

OLAY 3:

T.C

YARGITAY

11. HUKUK DAİRESİ

E. 2000/2831

K. 2000/3875

¹⁴⁶ T.C. Yargıtay 11.Hukuk Dairesi 05/10/1998 tarih ve E. 1998/4873, K.1998/6221 sayılı kararı.

T. 8.5.2000

- **TAŞIYICININ MESULİYETİ (Muayene ve ihbar külfeti)**
- **MUAYENE VE İHBAR KÜLFETİ (Taşıyıcının mesuliyeti)**
- **İHBAR KÜLFETİ (Taşıyıcının mesuliyeti)**
- **ASIL TAŞIYICI**
- **ACENTA**
- **YÜKÜN GÖNDERİLENE TESLİMİ**
- **FOB SATIŞ**

6762/m.1065,1066

ÖZET : Yükde doğan bozulmanın tazmini davasında, yüklü gönderilene teslim tarihinin veya yükün teslim edilmesi gereken tarihin araştırılması, bulunacak tarih itibariyle tesbit ve ihbarlarının TTK.nun 1065 ve 1066 maddelerdeki usule ve sürelerle uygun yapıp yapılmadığının tayini ve hasıl olacak sonuç dairesinde bir karar verilmesi gerekir.

DAVA VE KARAR : Taraflar arasındaki davanın İzmir 1.Asliye Ticaret Mahkemesince görülerek verilen 17.12.1999 tarih ve 1996/881-1999/1188 sayılı kararın Yargıtayca incelenmesi davacı vekili tarafından istenmiş ve temyiz dilekçesinin süresi içinde verildiği anlaşılmış olmakla dava dosyası için Tetkik Hakimi Gürkan Gençkaya tarafından düzenlenen rapor dinlendikten ve yine dosya içerisindeki dilekçe layihalar, duruşma tutanakları ve tüm belgeler okunup, incelendikten sonra işin gereği görüşülüp, düşünüldü:

YARGITAY 11. HUKUK DAİRESİ KARARI:

Davacı vekili, müvekkili şirket tarafından Ukrayna'ya ihraç edilen narenciyenin davalılarca deniz yolu ile yapılan taşınması sonunda malların Ukrayna Ticaret Odası Kievnii Servis Firması tarafından yapılan tespitinde donmuş olduklarının belirlendiğini, malların %80'inin bozulmuş olduğunun tespit edildiğini beyanla, zarar miktarı 100.269.USD. ın davalılardan tahsilini talep ve dava etmiştir.

Davalılar vekili, müvekkillerinden Zim Israel Ltd. in asıl taşıyan olduğunu bizzat donatanı olduğu gemi ile taşımayı gerçekleştirdiğini, diğer davalı, müvekkillerinin ise asıl taşıyan müvekkili şirketin acentası olduklarını, haklarında izafeten dava açılması gerektiğini, ayrı ayrı dava edilemeyeceklerini, bu davada husumete ehil bulunmadıklarını, malların satış ve teslim şeklinin FOBbazında olduğunu, buna göre malların gemi küpeştesini geçtiği andan itibaren her türlü hasarına alıcının katlanması gerektiğini, ayrıca bu davayı, alıcının açması gerektiğini, bunun yanında Türk Ticaret Kanunu'nun 1066. maddesine göre, hasarın üç gün içerisinde ihbar edilmediğini, alındığı şekilde teslim edildiğinin kabulü gerektiğini, malların taşıma sırasında hasarlanmadığını savunarak, davanın reddini istemiştir.

Mahkemece, iddia, savunma ve dosyadaki belgelere göre, benimsenen bilirkişi raporu doğrultusunda, davalılar Belmar A.Ş. ve İskender Albert Ltd. Şti. nin diğer davalı şirketin acentası oldukları, asıl taşıyan olmadıkları, kendileri hakkında izafeten dava açılabileceği, bu davada husumet, yöneltilemeyeceğini malların hasarı ile ilgili Türk Ticaret Kanununun 1066. maddesine uygun bir ihbarın yapılmamış olduğu, alınan eksper raporunun tarafların birlikte iştiraki ile olmadığı, malların alındığı şekilde teslim edildiğinin kabulü gerektiği, aksinin davacı tarafından kanıtlanamadığı gerekçesiyle davanın reddine karar verilmiştir.

Kararı, davacı vekili temyiz etmiştir.

1- Dava dosyası içerisindeki bilgi ve belgelere, mahkeme kararının gerekçesinde dayanılan delillerin tartışılıp, değerlendirilmesinde Usul ve Yasa'ya aykırı bir yön bulunmamasına göre davacı vekilinin aşağıdaki bendin kapsamı dışında kalan sair temyiz itirazlarının reddi gerekmiştir.

2- Taşıma işi Zim Israel Novigation Co Ltd. tarafından donatanı olduğu M/V Isıs isimli gemi ile gerçekleştirilmiş olup mahkemece yükün teslimi sırasında geçerli bir ihbar bulunmadığından bu davalı hakkındaki dava da bu nedenle red edilmiştir.

TTK' nın 1065 ve 1066 maddeleri uyarınca yükün muayene ve zararının ihbarı iki aşamalı yapılmaktadır. Gerek, taşıyan ki çoğunlukla onu temsilen kaptan, gerekse gönderilen yükün gönderilene tesliminden önce, malların hal ve vaziyetini, ölçü ve tartısını tesbit ettirmek maksadı ile onları mahkemeye veya yetkili diğer bir

makama yahut bu husus için resmen tayin olunmuş bilirkişilere muayene ettirmek hakkını haizdir. Muayene yükün gönderilene tesliminden önce yapılacağı için mahkemeye yaptırılacak tesbitte, tarafların birinin bu tesbitte bulunması yeterlidir. Yükün gönderilene teslimden önce yukarıda anlatılan şekilde bir muayene yaptırılmamış ise, yükün gönderilene tesliminden sonra izlenecek yol, şu olmalıdır. Kısmi ziya veya hasar halinde gönderilen, en geç yükün, navlun sözleşmesi veya konişmento gereğince onu teslim almak hakkını haiz şahsa teslimi sırasında taşıyan veya boşaltma limanındaki bir temsilcisine yazılı olarak hasarı bildirmek zorundadır. Yahut yükün hal ve vaziyetini, ölçü, sayı veya tartısını en geç teslim sırasında her iki tarafın iştirakiyle resmen tesbit ettirecektir. Uygulamada, boşaltma limanında yükün kısmi ziya ve hasarı, gönderilen veya temsilcisi ile kaptanın iştiraki suretiyle kargo raporu tanzim edilmektedir. Bu yapılmamış ise tesbitin mahkeme kararıyla veya bu işleri yapmakla görevlendirilmiş yetkili makam tarafından yahut bu husus için resmen tayin edilmiş eksperler vasıtasıyla yapılması gerekmektedir. Bu şıkta yani malın tesliminden sonra mahkemece yapılacak tesbitte her iki tarafın tesbit sırasında hazır bulundurulması şarttır. Tek taraflı tesbit yeterli değildir. Yine malın tesliminden sonra ziya ve hasar haricen belli değilse ihbarnamenin yükün teslimin bittiği tarihten itibaren üç gün içinde taşıyana veya yetkili acentasına gönderilmesi gerekir. (Bak. Prof. Tahir Çağa - Navlun Sözleşmesi, 5. Baskı, 1995 sh. 135 vd)

Yukarıda özetlenen yasal düzenlemeye gerekli şekilde uyulup uyulmadığını denetlenebilmesi için ise, mahkemece öncelikle yükün gönderilene teslim edilip edilmediğinin, teslim yapılmış ise teslim tarihinin kesin şekilde tesbiti gerekmektedir.

Somut olayda, davacı şirketin başvurusu üzerine Ukrayna'da Kiev'de 23.1.1996 tarihinde bir hasar tesbiti yapılmış ise de, bu tutanağın malın tesliminden önce mi, yoksa tesliminden sonra mı yapıldığı açık değildir. Başka bir anlatımla mahkeme, boşaltma limanında yükün gönderilene teslim tarihinin ne olduğunu araştırmamıştır. Bu nedenle davacı tarafından davalıya gönderilen 28.6.1996 tarihli hasar ihbarının TTK.nun 1066. maddedeki sürelerle uygun olup, olmadığı anlaşılamamaktadır.

O halde, mahkemece yapılacak iş; yukarıda açıklandığı gibi yükün gönderilene teslim tarihinin veya yükün teslim edilmesi gereken tarihin araştırılması, bulunacak

tarix itibariyle tesbit ve ihbarların TTK.nun 1065. ve 1066. maddelerdeki usule uygun yapılıp yapılmadığının tayini ve hasıl olacak sonuç dairesinde bir karar verilmesi gerekirken eksik inceleme ile yazılı şekilde karar verilmesi doğru olmamıştır.

SONUÇ : Yukarıda 1 numaralı bentte açıklanan nedenlerle davacı vekilinin sair temyiz itirazlarının REDDİNE, 2 numaralı bentte açıklanan nedenlerle davacı vekilinin temyiz itirazlarının kabulü ile hükmün davacı yararına (BOZULMASINA) oybirliğiyle karar verildi.¹⁴⁷

Örnek Olay 3' de görüldüğü üzere ihbar sürelerinin ne kadar önemli olduğu konusunda yön göstermektedir.

OLAY 4:

T.C.

YARGITAY

11. HUKUK DAİRESİ

E. 2005/10230

K. 2007/353

T. 18.1.2007

• FOB SATIŞ (Davalının Davacı İle Anlaştığı ve Yükün Gemiye Yüklenmesinden Sonra Alımdan Vazgeçildiği Yükün Başka Bir Alıcı Tarafından Satın Alındığı Yükleminin Yapılmasından Sonra Sözleşmeden Vazgeçilmesi Durumunda Taşıyanın Tam Navlunu Hak Kazandığı)

¹⁴⁷ T.C. Yargıtay 11.Hukuk Dairesi 08/05/2000 tarih ve E. 2000/2831, K.2000/3875 sayılı kararı.

- NAVLUN ÜCRETİ (Davalının Davacı İle Anlaştığı ve Yükün Gemiyeye Yüklenmesinden Sonra Alımdan Vazgeçildiği Yükün Başka Bir Alıcı Tarafından Satın Alındığı Yüklemenin Yapılmasından Sonra Sözleşmeden Vazgeçilmesi Durumunda Taşıyanın Tam Navlunu Hak Kazandığı)
- PİŞMANLIK NAVLUNU (Başka Firma Adına Taşıma Yapılması İle Elde Edilen Navlun Ücretinin Pişmanlık Navlunundan Tenkis Edilmeyeceği Gerekçesiyle Davanın Kabulü Gereği)

6762/m.1040,1041,1044

ÖZET : Davalının FOBsatış şeklinde Gürcistan'dan aldığı tomruk emtiasının taşınması için davacı ile anlaştığı ve yükün gemiyeye yüklenmesinden sonra alımdan vazgeçildiği, yükün başka bir alıcı tarafından Trabzon'dan satın alındığı, yüklemenin yapılmasından sonra sözleşmeden vazgeçilmesi durumunda TTK'nun 1040. maddesi gereğince TTK'nun 1041. maddesine göre taşıyanın tam navlunu hak kazandığı TTK'nun 1044. maddesi gereğince başka firma adına taşıma yapılması ile elde edilen navlun ücretinin pişmanlık navlunundan tenkis edilmeyeceği gerekçesiyle davanın kabulüne karar verilmiştir.

DAVA : Taraflar arasında görülen davada Ankara Asliye 5.Ticaret Mahkemesi'nce verilen 10.03.2005 tarih ve 2002/730-2005/110 sayılı kararın Yargıtay'ca duruşmalı olarak incelenmesi davalı vekili tarafından istenmiş olmakla, duruşma için belirlenen 16.01.2007 gününde davacı avukatı Şaban Gürbüz ile davalı avukatı Kemal Karabatak gelip, temyiz dilekçesinin de süresinde verildiği anlaşıldıktan ve duruşmada hazır bulunan taraflar avukatları dinlendikten sonra, duruşmalı işlerin yoğunluğu ve süre darlığından ötürü işin incelenerek karara bağlanması ileriye bırakılmıştı. Dava dosyası için Tetkik Hakimi Ali Orhan tarafından düzenlenen rapor dinlendikten ve yine dosya içerisindeki dilekçe, layihalar, duruşma tutanakları ve tüm belgeler okunup, incelendikten sonra işin gereği görüşülüp, düşünüldü:

KARAR : Davacılar vekili, müvekkilinin donatanı olduğu "Kaptan Hacı" gemisinin davalı tarafından kiralandığını ve Gürcistan'ın Suhum Limanından Bartın Limanına tomruk taşınması konusunda mutabakata varıldığını, geminin yükü almak için Suhum Limanına gittiğini ve yüklemenin tamamlanmasından sonra davalının ekonomik krizi

gerekçe göstererek malın alımından vazgeçmesi ve yükün tahliyesini istemesi üzerine taşımanın gerçekleştirilmediğini, davalının sözleşmeyi feshetmesinden dolayı müvekkilinin pişmanlık navlununu talep hakkı doğduğunu ileri sürerek 14.000 USD'nin %8 faizi ile birlikte davalıdan tahsilini istemiştir.

Davalı vekili, müvekkilinin davacı ile sözleşme imzalamadığını olmayan bir sözleşmenin feshinin de sözkonusu olmayacağını.

Mahkemece, toplanan kanıtlar, tanık anlatımı ve bilirkişi raporuna göre, davalının FOB satış şeklinde Gürcistan'dan aldığı tomruk emtiasının taşınması için davacı ile anlaştığı ve yükün gemiye yüklenmesinden sonra alımdan vazgeçildiği, yükün başka bir alıcı tarafından Trabzon'dan satın alındığı, yüklemenin yapılmasından sonra sözleşmeden vazgeçilmesi durumunda TTK.nun 1040. maddesi gereğince TTK.nun 1041. maddesine göre taşıyanın tam navlunu hak kazandığı TTK.nun 1044. maddesi gereğince başka firma adına taşıma yapılması ile elde edilen navlun ücretinin pişmanlık navlunundan tenkis edilmeyeceği gerekçesiyle davanın kabulüne karar verilmiştir.

Kararı, davalı vekili temyiz etmiştir.

Dava dosyası içerisindeki bilgi ve belgelere, mahkeme kararının gerekçesinde dayanılan delillerin tartışılıp, değerlendirilmesinde usul ve yasaya aykırı bir yön bulunmamasına göre, davalı vekilinin tüm temyiz itirazları yerinde değildir.

SONUÇ : Yukarıda açıklanan nedenlerden dolayı, davalı vekilinin bütün temyiz itirazlarının reddiyle usul ve kanuna uygun bulunan hükmün ONANMASINA, takdir edilen 500,00 YTL duruşma vekillik ücretinin davalıdan alınarak davacıya verilmesine, aşağıda yazılı bakiye 753,00 YTL temyiz ilam harcının temyiz edenden alınmasına, 18.01.2007 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.¹⁴⁸

Sözleşmeler yapılan ticari faaliyetler için çok büyük önem taşır. Satış öncesi detaylar konuşmaya başlanıldığından itibaren vazgeçme aşamasına kadar bütün aşamalarda sözleşme yön gösterici bir kılavuz görevi görür. Olay 4' de alımdan vazgeçilmesi

¹⁴⁸ T.C. Yargıtay 11.Hukuk Dairesi 18/01/2007 tarih ve E. 2005/10230, K.2007/353 sayılı kararı.

durumda nasıl bir yol izleneceğinden bahsedilmiş olunsaydı, uyuşmazlık daha kolay çözülebilirdi. Sözleşmenin detaylı olması bütün taraflar için fayda sağlar. Nitekim sözleşmede bahsedilmeyen bazı hususlar ilerde uyuşmazlık konusu olabilir.

OLAY 5:

T.C.

YARGITAY

11. HUKUK DAİRESİ

E. 2008/2039

K. 2009/6607

T. 1.6.2009

- **NAKLİYAT SİGORTA POLİÇESİ** (Rücuen Tazminat - Satışın FOB Olarak Yapılmış Olmasına Göre Malın Araca Yüklenmesiyle Nefi ve Hasar Alıcı Sigortalıya Gececeği/Reddi Gereği)
- **RÜCUAN TAZMİNAT** (Nakliyat Sigorta Poliçesine Dayalı - Satışın FOB Olarak Yapılmış Olmasına Göre Malın Araca Yüklenmesiyle Nefi ve Hasar Alıcı Sigortalıya Gececeğinden Reddi Gereği)
- **FOB SATIŞ** (Nakliyat Sigorta Poliçesine Dayalı Olarak Yapılan Ödemenin Rücuen Tahsili - Satışın FOB Olarak Yapılmış Olmasına Göre Malın Araca Yüklenmesiyle Nefi ve Hasar Alıcı Sigortalıya Gececeğinden Reddi Gereği)
- **NEF'İ VE HASAR** (Nakliyat Sigorta Poliçesine Dayalı Olarak Yapılan Ödemenin Rücuen Tahsili - Satışın FOB Olarak Yapılmış Olmasına Göre Malın Araca Yüklenmesiyle Nefi ve Hasar Alıcı Sigortalıya Gececeğinden Reddi Gereği)

6762/m.1312

ÖZET : Dava, nakliyat sigorta poliçesine dayalı olarak yapılan ödemenin rücuen tahsili istemine ilişkindir. Davalı A. Gıda Sanayi Pazarlama A.Ş. davaya konu biberlerin satıcısı konumunda olup, satışın FOB olarak yapılmış olmasına göre,

malın araca yüklenmesiyle nefi ve hasar alıcı sigortalıya geçecektir. Dairemizin bozma ilamına uyularak yapılan yargılama neticesinde anılan davalı satıcının mal bedelini almamış olduğu da belirlenmiş olup, bu durumda davalı satıcının yükü taşıyan aracın thermoking'inde meydana gelen arızadan dolayı meydana gelen zararda bir sorumluluğu bulunmayıp, yükün bozuk bir halde araca yüklenmiş olduğu da iddia ve ispat edilmemiştir. O halde, davalı satıcı A.G Sanayi Pazarlama A.Ş. aleyhine açılan davanın reddine karar verilmesi gerekir.

DAVA : Taraflar arasında görülen davada Mersin 2.Asliye Hukuk Mahkemesi'nce bozmaya uyularak verilen 29.06.2007 tarih ve 2005/112 - 2007/379 sayılı kararın Yargıtayca incelenmesi davalılar Aysa Nak.İth.İhr.San. ve Tic.A.Ş. vekili ile Akçay Gıda San. ve Tarım Ür.Pazl.A.Ş. tarafından istenmiş ve temyiz dilekçesinin süresi içinde verildiği anlaşılmış olmakla, dava dosyası için Tetkik Hakimi Gürkan Gençkaya tarafından düzenlenen rapor dinlendikten ve yine dosya içerisindeki dilekçe, layihalar, duruşma tutanakları ve tüm belgeler okunup, incelendikten sonra işin gereği görüşülüp, düşünüldü:

KARAR : Davacı vekili, müvekkilinin sigortalısı olan “N.O.G. Obst und Gemüse Nettelsal GmbH” şirketinin davalı Akçay Gıda San. ve Tic. Ürünleri Paz.A.Ş.'den brüt 18.200 kg kesilmiş top biber emtiası satın aldığını, bu emtianın Türkiye'den Almanya'ya nakli için diğer davalı Aysan Nakliyat İth. İhr. San. ve Tic. A.Ş. ile anlaşıldığını ve Aysan Nakliyat'ın taşımayı gerçekleştirdiğini, ancak malların taşımayı gerçekleştiren araçtaki soğutucunun bozulması nedeniyle çürüdüğünü, bu arada müvekkilin sigortalısı olan “N.O.G” firmasının ithal ettiği biberlerin bedelini davalılardan Akçay Gıda'ya gönderdiğini, malların bozuk olduğu anlaşılınca sigortalı “N.O.G.” firmasının Akçay'a ödediği mal bedeli ve kâr kaybını müvekkili şirketten, nakliyat sigorta ilişkisine dayanarak tahsil ettiğini, sigorta tazminatının rücu tahsili amacıyla malların nakliyecisi olan Aysan Nakliyat'a yönelik icra takibi yapıldığını ancak alacağın tahsil edilemediğini, diğer davalı satıcı firmanın da mal bedelini hem alıcı N.O.G'den, hem de nakliyecinin sigortacısı olan A.G.F. Garanti Sigorta şirketinden tahsil ettiğini ileri sürerek, 20.864 DM tutarındaki tazminat alacağının faiziyle birlikte davalılardan müteselsilen tahsiline karar verilmesini talep ve dava etmiştir.

Davalı Aysan Nakliyat İth. İhr. San. ve Tic. A.Ş. yetkilisi, firmalarının taşımasını yaptığı malın bozulduğunu, hasar bedelinin kendi sigortacısı olan AGF Garanti Sigorta tarafından Akçay Gıda San. ve Tic. Ür. Paz. A.Ş.'ne ödendiğini, bu nedenle davacı şirketin kendilerine karşı rücu hakkı bulunmadığını savunarak, davanın reddini istemiştir.

Davalı Akçay Gıda San. ve Tic. Ür. Paz. A.Ş. bozulan mal nedeniyle A.G.F. Garanti Sigorta'dan 1.659.290.000.-TL sigorta bedeli tahsil edildiğini, davacı firma tarafından ödenen paranın şirketlerinin kasasına girmediğini, parayı alan şahsın şirketle ilgisi bulunmadığını savunarak, davanın reddini istemiştir.

İhbar edilen Garanti Sigorta A.Ş. vekili, dava konusu hasara ilişkin Akçay Gıda'ya 1.659.290.000.-TL hasar tazminatı ödendiğini, başkaca sorumlulukları kalmadığını bildirmiştir.

Mahkemece davanın kabulüne dair verilen karar, Dairemizin 19.02.2004 tarih, 2003/6546 esas, 2004/1508 karar sayılı ilamı ile bozulmuş, mahkemece bozmaya uyularak yapılan yargılama sonunda, iddia, savunma ve dosyadaki belgelere göre, davacının sigortalısının mal bedelini ödediği dava dışı Hüseyin Özünüseven'in davalı Akçay Gıda A.Ş. ile ilgisinin ispatlanamadığı, bu nedenle davacının mal bedelini talep edemeyeceği, sigortalı ile davalı Akçay Gıda arasında satım ilişkisinin bulunduğu, alıcı sigortalının bu ilişki nedeniyle kar yoksunluğu bulunduğu, diğer davalı şirketin ise taşımayı gerçekleştirmesi nedeniyle aynı miktardan sorumluluğu bulunduğu gerekçesiyle, davanın kısmen kabulü ile, 1254,71 Euro'nun davalılardan tahsiline karar verilmiştir.

Kararı, davalılar Aysan Nakliyat Tic. A.Ş. vekili ve Akçay Gıda A.Ş. temyiz etmiştir.

1-Dosyadaki yazılara, mahkemece uyulan bozma kararı gereğince hüküm verilmiş olmasına ve delillerin taktirinde bir isabetsizlik bulunmamasına ve davalı taşıyıcı Aysan Nakliyat İthalat İhracat Sanayi Ltd. Şti.'nin varma yerine sağlam götürmesi gereken biberleri thermoking arızası nedeniyle gereken ısıda muhafaza edemeyip bozulmalarına neden olduğu anlaşıldığından meydana gelen zarardan sorumlu bulunmasına göre davalı Aysan Nakliyat İthalat İhracat Sanayi Ltd.Şti. vekilinin tüm temyiz itirazlarının reddi gerekmiştir

2-Dava, nakliyat sigorta poliçesine dayalı olarak yapılan ödemenin rücuen tahsili istemine ilişkindir.

Davalı Akçay Gıda Sanayi Pazarlama A.Ş. davaya konu biberlerin satıcısı konumunda olup, satışın FOB olarak yapılmış olmasına göre, malın araca yüklenmesiyle nefi ve hasar alıcı sigortalıya geçecektir. Dairemizin bozma ilamına uyularak yapılan yargılama neticesinde anılan davalı satıcının mal bedelini almamış olduğu da belirlenmiş olup, bu durumda davalı satıcının yükü taşıyan aracın thermoking'inde meydana gelen arızadan dolayı meydana gelen zararda bir sorumluluğu bulunmayıp, yükün bozuk bir halde araca yüklenmiş olduğu da iddia ve ispat edilmemiştir. O halde, davalı satıcı Akçay Gıda Sanayi Pazarlama A.Ş. aleyhine açılan davanın reddine karar verilmesi gerekirken yazılı olduğu şekilde bu davalı yönünden de davanın kısmen kabulüne karar verilmesi doğru görülmemiştir.

SONUÇ : Yukarıda 1 numaralı bentte açıklanan nedenlerle Aysan Nakliyat İthalat İhracat Sanayi Ltd. Şti. vekilinin temyiz itirazlarının reddine, 2 numaralı bentte açıklanan nedenlerle davalı Akçay Gıda Sanayi Pazarlama A.Ş. vekilinin temyiz itirazlarının kabulü ile kararın anılan davalı yararına **BOZULMASINA**, aşağıda yazılı bakiye 21,32 TL temyiz ilam harcının temyiz eden davalı Aysan Nak. İth. İhr. San. ve Tic. A.Ş.'den alınmasına, ödediği temyiz peşin harcın isteği halinde temyiz eden Akçay Gıda San. ve Tarım Ür.Pazl.A.Ş.'ne iadesine, 01.06.2009 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.¹⁴⁹

Örnek Olay 5' de hasar geçişinin önemi görülmektedir.

OLAY 6:

T.C.

YARGITAY

11. HUKUK DAİRESİ

¹⁴⁹ T.C. Yargıtay 11.Hukuk Dairesi 01/06/2009 tarih ve E. 2008/2039, K.2009/6607 sayılı kararı.

E. 2005/10230

K. 2007/353

T. 18.1.2007

• FOB SATIŞ (Davalının Davacı İle Anlaştığı ve Yükün Gemiye Yüklenmesinden Sonra Alımdan Vazgeçildiği Yükün Başka Bir Alıcı Tarafından Satın Alındığı Yüklemenin Yapılmasından Sonra Sözleşmeden Vazgeçilmesi Durumunda Taşıyanın Tam Navlunu Hak Kazandığı)

• NAVLUN ÜCRETİ (Davalının Davacı İle Anlaştığı ve Yükün Gemiye Yüklenmesinden Sonra Alımdan Vazgeçildiği Yükün Başka Bir Alıcı Tarafından Satın Alındığı Yüklemenin Yapılmasından Sonra Sözleşmeden Vazgeçilmesi Durumunda Taşıyanın Tam Navlunu Hak Kazandığı)

• PİŞMANLIK NAVLUNU (Başka Firma Adına Taşıma Yapılması İle Elde Edilen Navlun Ücretinin Pişmanlık Navlunundan Tenkis Edilmeyeceği Gerekçesiyle Davanın Kabulü Gereği)

6762/m.1040,1041,1044

ÖZET : Davalının FOB satış şeklinde Gürcistan'dan aldığı tomruk emtiasının taşınması için davacı ile anlaştığı ve yükün gemiye yüklenmesinden sonra alımdan vazgeçildiği, yükün başka bir alıcı tarafından Trabzon'dan satın alındığı, yüklemenin yapılmasından sonra sözleşmeden vazgeçilmesi durumunda TTK'nun 1040. maddesi gereğince TTK'nun 1041. maddesine göre taşıyanın tam navlunu hak kazandığı TTK'nun 1044. maddesi gereğince başka firma adına taşıma yapılması ile elde edilen navlun ücretinin pişmanlık navlunundan tenkis edilmeyeceği gerekçesiyle davanın kabulüne karar verilmiştir.

DAVA : Taraflar arasında görülen davada Ankara Asliye 5.Ticaret Mahkemesi'nce verilen 10.03.2005 tarih ve 2002/730-2005/110 sayılı kararın Yargıtay'ca duruşmalı olarak incelenmesi davalı vekili tarafından istenmiş olmakla, duruşma için belirlenen 16.01.2007 gününde davacı avukatı Şaban Gürbüz ile davalı avukatı Kemal Karabatak gelip, temyiz dilekçesinin de süresinde verildiği anlaşıldıktan ve duruşmada hazır bulunan taraflar avukatları dinlendikten sonra, duruşmalı işlerin yoğunluğu ve süre darlığından ötürü işin incelenerek karara bağlanması ileriye

bırakılmıştı. Dava dosyası için Tetkik Hakimi Ali Orhan tarafından düzenlenen rapor dinlenildikten ve yine dosya içerisindeki dilekçe, layihalar, duruşma tutanakları ve tüm belgeler okunup, incelendikten sonra işin gereği görüşülüp, düşünüldü:

KARAR : Davacılar vekili, müvekkilinin donatanı olduğu "Kaptan Hacı" gemisinin davalı tarafından kiralandığını ve Gürcistan'ın Suhum Limanından Bartın Limanına tomruk taşıması konusunda mutabakata varıldığını, geminin yükü almak için Suhum Limanına gittiğini ve yüklemenin tamamlanmasından sonra davalının ekonomik krizi gerekçe göstererek malın alımından vazgeçmesi ve yükün tahliyesini istemesi üzerine taşımanın gerçekleştirilmediğini, davalının sözleşmeyi feshetmesinden dolayı müvekkilinin pişmanlık navlununu talep hakkı doğduğunu ileri sürerek 14.000 USD'nin %8 faizi ile birlikte davalıdan tahsilini istemiştir.

Davalı vekili, müvekkilinin davacı ile sözleşme imzalamadığını olmayan bir sözleşmenin feshinin de sözkonusu olmayacağını.

Mahkemece, toplanan kanıtlar, tanık anlatımı ve bilirkişi raporuna göre, davalının FOB satış şeklinde Gürcistan'dan aldığı tomruk emtiasının taşınması için davacı ile anlaştığı ve yükün gemiye yüklenmesinden sonra alımdan vazgeçildiği, yükün başka bir alıcı tarafından Trabzon'dan satın alındığı, yüklemenin yapılmasından sonra sözleşmeden vazgeçilmesi durumunda TTK.nun 1040. maddesi gereğince TTK.nun 1041. maddesine göre taşıyanın tam navlunu hak kazandığı TTK.nun 1044. maddesi gereğince başka firma adına taşıma yapılması ile elde edilen navlun ücretinin pişmanlık navlunundan tenkis edilmeyeceği gerekçesiyle davanın kabulüne karar verilmiştir.

Kararı, davalı vekili temyiz etmiştir.

Dava dosyası içerisindeki bilgi ve belgelere, mahkeme kararının gerekçesinde dayanılan delillerin tartışılıp, değerlendirilmesinde usul ve yasaya aykırı bir yön bulunmamasına göre, davalı vekilinin tüm temyiz itirazları yerinde değildir.

SONUÇ : Yukarıda açıklanan nedenlerden dolayı, davalı vekilinin bütün temyiz itirazlarının reddiyle usul ve kanuna uygun bulunan hükmün ONANMASINA, takdir edilen 500,00 YTL duruşma vekillik ücretinin davalıdan alınarak davacıya

verilmesine, aşağıda yazılı bakiye 753,00 YTL temyiz ilam harcının temyiz edenden alınmasına, 18.01.2007 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.¹⁵⁰

Örnek Olay 6' da yükleme yapıldıktan sonra alımdan vazgeçilen bir yük söz konusudur. Bu mallara daha sonra başka bir alıcı bulunmuştur. Fakat taşıyıcı navlun talep etmektedir. Piyasada 'Ölü Navlun' olarak adlandırılan pişmanlık navlunu yani taşıyıcı ile anlaşp yükleme yapıldıktan sonra vazgeçilmesi durumunda taşıyıcı hak iddia edebilir. Çünkü, taşıyıcı yük için belirli bir alan hazırlamış ve olası başka bir firmanın yükünü reddetmiştir.

OLAY 7:

T.C.

YARGITAY

11. HUKUK DAİRESİ

E. 2001/2088

K. 2001/3362

T. 19.4.2001

- TAŞIMA SÖZLEŞMESİNDE YER ALAN TESLİM YERİ TALİMATINA AYKIRI DAVRANIŞ (Taşıtanın Uğradığı Zarardan Taşıyıcının Sorumlu Olması - Satışın FOB Esasına Göre Yapılmasının Taşıma Senedindeki Koşulları Değiştirmemesi)
- TESLİM YERİ TALİMATINA AYKIRI DAVRANIŞ NEDENİYLE UĞRANILAN ZARARIN TAZMİNİ TALEBİ (Taşıyanın Taşıma Sözleşmesinde Yer Alan Talimata Aykırı Davranışından Dolayı Sorumluluğu)

¹⁵⁰ T.C. Yargıtay 11.Hukuk Dairesi 18/01/2007 tarih ve E. 2005/10230, K.2007/353 sayılı kararı.

- FOB SATIŞA KONU EMTİANIN TAŞIMA SÖZLEŞMESİNDE YER ALAN TESLİM YERİ TALİMATINA AYKIRI ŞEKİLDE ALICI YERİNE İTHALATÇI FİRMAYA TESLİMİ (Taşıtanın Uğradığı Zarardan Taşıyanın Sorumlu Olacağı)

6762/m.773

ÖZET : Davacı vekili, müvekkilince ihraç edilen tekstil ürünlerinin davalı tarafından olağan taşıma süresi içerisinde CMR'deki alıcısına teslim edilmediğini, ihtarname keşide edilmesi üzerine davalının verdiği sözlü bilgilere dayalı düzenlenen sahte belgelerle dava dışı alt taşıyanca malın alıcı yerine ithalatçıya teslim edildiğini, yanlış teslimden davalının sorumlu olduğunu ileri sürerek, (23.100) DM.ın faiziyle birlikte davalıdan tahsilini talep ve dava etmiştir. Taraflar arasındaki akdi ilişkinin niteliği ve taşıma sözleşmesi bulunduğu göre, davalı taşıyıcının bu sözleşme hükümlerine göre düzenlenen taşıma senedindeki teslim yeri talimatına aykırı davranmasından doğan davacı taşıtanın bu sebeple uğradığı zarardan sorumlu olmasına, davacı ve dava dışı malın alıcısı arasındaki satışın FOB esasına göre yapılmış olmasının taşıma senedindeki koşulları değiştirmesi mümkün olmayacağı kabul edilmelidir.

DAVA : Taraflar arasında görülen davada İstanbul Asliye 4.Ticaret Mahkemesi'nce verilen 10.03.2000 tarih ve 1998/2407 - 2000/141 sayılı kararın Yargıtay'ca incelenmesi duruşmalı olarak davalı vekili tarafından istenmiş olmakla, duruşma için belirlenen 17.04.2001 günde taraf avukatları tebligata rağmen gelmediğinden, tetkikatın evrak üzerinde yapılmasına karar verildikten, temyiz dilekçesinin de süresinde verildiği anlaşıldıktan ve dava dosyası için Tetkik Hakimi Yaşar Arslan tarafından düzenlenen rapor dinlendikten ve yine dosya içerisindeki dilekçe, layihalar, duruşma tutanakları ve tüm belgeler okunup incelendikten sonra işin gereği görüşülüp, düşünüldü:

KARAR : Davacı vekili, müvekkilince ihraç edilen tekstil ürünlerinin davalı tarafından olağan taşıma süresi içerisinde CMR'deki alıcısına teslim edilmediğini, ihtarname keşide edilmesi üzerine davalının verdiği sözlü bilgilere dayalı düzenlenen sahte belgelerle dava dışı alt taşıyanca malın alıcı yerine ithalatçıya teslim edildiğini, yanlış teslimden davalının sorumlu olduğunu ileri sürerek, (23.100) DM.ın faiziyle birlikte davalıdan tahsilini talep ve dava etmiştir.

Davalı vekili, teslim işleminin alıcının dahili taşıyanının talimatı doğrultusunda yapıldığını, müvekkilinin alt taşıyan olduğunu savunarak, davanın reddini istemiştir.

Mahkemece, sunulan ve toplanan kanıtlar ile bilirkişi raporuna dayanılarak, üst taşıyan olan davalının davacı gönderenin açık talimatına aykırı biçimde taşıdığı malı alıcısı yerine ithalatçı firmaya teslim ettiği ve bu nedenle ihracat bedelinin bankada bloke edilerek davacı ihracatçının bu bedeli alamamasından davalının sorumlu olduğu gerekçesiyle, (23.100) DM.ın dava tarihinden itibaren %5,75 faiziyle birlikte davalıdan tahsiline karar verilmiştir.

Kararı, davalı vekili temyiz etmiştir.

Dava dosyası içerisindeki bilgi ve belgelere, mahkeme kararının gerekçesinde dayanılan delillerin tartışılıp, değerlendirilmesinde usul ve yasaya aykırı bir yön bulunmamasına ve taraflar arasındaki akdi ilişkinin niteliği ve taşıma sözleşmesi bulunduğu göre, davalı taşıyıcının bu sözleşme hükümlerine göre düzenlenen taşıma senedindeki teslim yeri talimatına aykırı davranmasından doğan davacı taşıtanın bu sebeple uğradığı zarardan sorumlu olmasına, davacı ve dava dışı malın alıcısı arasındaki satışın FOB esasına göre yapılmış olmasının taşıma senedindeki koşulları değiştirmesi mümkün olmayacağına nazaran, davalı vekilinin temyiz itirazlarının reddiyle kararın onanması gerekmiştir.

SONUÇ : Yukarıda açıklanan nedenlerden dolayı, davalı vekilinin bütün temyiz itirazlarının reddiyle usul ve kanuna uygun bulunan hükmün ONANMASINA, davacı vekili duruşmaya gelmediğinden duruşma vekillik ücretinin takdirine yer olmadığına, aşağıda yazılı bakiye 192.306.000.- lira temyiz ilam harcının temyiz edenden alınmasına, 19.04.2001 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.¹⁵¹

Örnek Olay 7' de nakliyecinin yapmış olduğu yanlış kişiye teslimden dolayı oluşan bu uyuşmazlık konu edilmiştir. Bu davadan anlaşılacağı gibi nakliyecisi firma yani taşıyıcı malı yükleyicinin veya alıcının açık talimatı ile teslim etmesi gereken kişiye teslim etmelidir.

¹⁵¹ T.C. Yargıtay 11.Hukuk Dairesi 19/04/2001 tarih ve E. 2001/2088, K. 2001/3362 sayılı kararı.

OLAY 8:

T.C.

YARGITAY

15. HUKUK DAİRESİ

E. 2003/4030

K. 2004/722

T. 16.2.2004

- ALACAK DAVASI (Davacı Tarafından İmal Edilen Tekstil Ürünlerinin FOB Satışı Şeklinde İhracatının Gerçekleştirilmesi Nedeniyle Bedelinin Tahsili Talebi)
- MUHABİR BANKANIN SORUMLULUĞU (Vekalet İlişisine Göre Yorumlanması Ve Talimata Uygun Hareket Edilmişse İhracatçı Davacının Bankanın Tasarrufuyla Bağlı Olması)
- BİLİRKİŞİ RAPORU (Hakimlik Mesleğinin Gerektirdiği Genel ve Hukuki Bilgi ile Çözümlemesi Gereken Konuda Rapor Alınmasının Gereksiz Olması)

1086/m.275

818/m.5,355,100

ÖZET : Amaca göre yorum" kuralı uyarınca yorumlandığında; iş bedelinin, davacı yüklenicinin malı teslimde temerrüdü sonucu iş sahibi ithalatçı davalının gerçekleşen maddi zararının tazmini amacıyla ve (16.983) DEM olarak yeniden yanlarca belirlenmiş olduğu ve iradelerinin bu miktardaki iş bedelinin kabulünde birleştiği sonucuna varılmaktadır. Kaldı ki, davacı yüklenici Borçlar Yasasının 21 ve izleyen maddeleri hükümlerinde düzenlenen iradeyi sakatlayıcı hallerin gerçekleştiğini de yasal delillerle kanıtlayamamıştır. Tüm bu hususlar gözetilmeden ve hakimlik mesleğinin gerektirdiği genel ve hukuki bilgi ile çözümlenmesi gereken konuda HUMK.nun 275. maddesi hükmüne aykırı olarak alınan yetersiz bilirkişi raporu hükme dayanak alınarak mahkemece, davanın reddi yerine kabulüne karar verilmesi doğru olmamış ve hükmün bozulması gerekmiştir.

DAVA : Yukarıda tarih ve numarası yazılı hükmün temyizden tetkiki davalı vekili tarafından istenmiş ve temyiz dilekçesinin süresi içinde verildiği anlaşılmış olmakla dosyadaki kağıtlar okundu gereği konuşulup düşünüldü:

KARAR : Davacı vekili, davalının talebi üzerine, müvekkili tarafından imal edilen tekstil ürünlerinin, uluslararası satış türü olan FOB satışı şeklinde ihracatının gerçekleştirilerek ithalatçı davalıya teslim edildiğini ve 05.05.1998 tarihli ve 28387 no'lu fatura düzenlenerek (26.805) Alman Markı tutarındaki ihraç bedeli ile ayrıca (2000) Alman Markı koleksiyon bedelinin istenebilir olmasına ve istenmesine karşın davalı tarafından (16.9836) DM. tutarındaki kısmının ödendiğini ileri sürerek; ödenmeyen (11.822) DM alacağının davalıdan tahsilini istemiştir.

Davalı vekili, davacı tarafından imali yüklenilen ve ihracatı FOB şeklindeki satış yoluyla gerçekleştirilen tekstil ürünlerinin, teslimi gereken 24.4.1998 tarihinden sonra ve 08.05.1998 tarihinde teslim edilmesi sonucu davalının maddi zarara uğradığını ve müvekkilinin gerçekleşen maddi zararının giderilmesi amacıyla satış bedelinin yanlarca görüşülüp yeniden (16.983) Alman Markı olarak belirlendiğini ve davacının Tekstil Bank İzmir Şubesine gönderdiği mesajında (26.805) DM yerine (16.983) DM ödenmesi karşılığında malların alıcıya teslim edilmesini bildirdiğini ve bu bedelin davacıya ödenerek malın teslim alındığını ve davalının davacıya ödemesi gereken borcu bulunmadığını savunarak davanın reddini istemiştir.

Mahkemece dava kısmen kabul edilerek, (9822) Alman Markı alacağın davalıdan alınarak davacıya verilmesine ilişkin verilen hüküm davalı vekilince temyiz edilmiştir.

Yanlar arasında yazılı sözleşme yapılmamıştır. Ancak, (1944) adet tekstil ürününün Türkiye'de davacı tarafından imal edilerek (26.805) Alman Markı bedeli karşılığında FOB satışı şeklinde gerçekleştirilecek ihracat yoluyla davalıya teslim edilmesi ve davalı tarafından da kararlaştırılan bu miktardaki bedelin davacıya ödenmesi hususlarında; yanlar arasında "sözlü sözleşme" yapılmış olduğu çekişmesizdir. Yanlar arasındaki bu hukuksal temel ilişki niteliğince Borçlar Yasasının 355. maddesinde tanımlanan bir "eser" sözleşmesidir.

Davalı tarafın nitelendirmesinin aksine dava dosyası kapsamındaki belgelere göre eser bedelinin, "belgeli akreditif" ile ihracatçı davacıya ödeneceğinin yanlarca kararlaştırıldığı anlaşılamamaktadır. Akreditifle (L/C-Commercial Letter Of Credit) ödeme, dış ticarete en çok uygulanan ödeme aracıdır. Akreditif, talimat veren (amir) hesabına belirli belgelerin teslimi karşısında belirli bir miktarın üçüncü kişiye ödenmesi veya emrine hazır tutulması için bankaya verilen talimattır. Bankasına başvuran ithalatçı, akreditifin karşılığını kendi bankasına yatırır veya akreditif tutarı için kendisine kredi açılmasını sağlar. Bunun üzerine ithalatçının bankası, kredi mektubunu hazırlar ve bunu muhabir bankaya yollar. Yabancı ve yerli muhabir banka, amir (ithalatçı) bankanın yardımcısı durumundadır (B.K.md.100).

Belgeli akreditiflerde kural olarak üç kişi vardır: Alıcı (ithalatçı), akreditif açan banka ve bu akreditiften yararlanan satıcı (ihracatçı). Az yukarıda da değinildiği üzere, alıcı (amir), bankasına, satıcı (ihracatçı) lehine belli tutarda ve belli tarihe kadar geçerli bir kredi açmasını ve satıcının akreditif mektubunda gösterilen belgeleri ibraz etmesi karşılığı akreditifin tutarını ona ödemesini ister. Somut olayda ise dava dosyası kapsamındaki belgeler "belgeli akreditifle" ilgili değildir. İhracatçı bankası olan Tekstil Bankası İzmir Şubesi tarafından belgeler, muhabir banka olan Hollanda da ki Rabo Bankasına gönderildikten sonra, aynı Bankaya, "...müşterimizin bize vermiş olduğu talimata göre ilk sunumdaki (26.805) DEM yerine (16.983) DEM ödeme karşılığında belgeleri muhataba teslim etmekle yetkilisiniz. Diğer şartlar değişmeden kalacaktır. Lütfen teyit edilmiş Swift mesajı ile ödeme hakkında bizi bilgilendirin..." içerikli Swift mesajı gönderilmiş, belgeler ithalatçıya teslim edildikten sonra (16.983) DEM tutarındaki bedel ihracatçı yükleniciye ödenmiştir. Kapsamı özetle belirtilen ve yüklenici ihracatçı davacının irade bildirimini içeren bu mesajın kapsamının doğruluğu, yanların da kabulündedir. Davacı taraf, mesajdaki "...Diğer şartlar değişmeden kalacaktır..." koşuluna göre, ihracat bedelinin fazlasından vazgeçilmediğinin; ancak, kısmen ve (16.983) DEM tutarındaki alacak kısmının ödenmesi halinde malların alıcıya teslim edilebileceğinin mesajdan anlaşılması gerektiğini iler sürmekte ise de; davalı alıcı da mesajın, imal ve ihraç olunan tekstil ürünlerinin kendisine geç teslim edilmesi ve bu sebeple de maddi zararının gerçekleşmesi sonucu eser bedelinin (16,983) DEM olduğu hususunda iradelerinin birleştiğini ifade ettiğini bildirmektedir. O halde, yanlar arasındaki

uyuşmazlık, eser-ihracat bedelinin (16.983) DEM tutarında olup olmadığına ilişkin bulunmaktadır.

Malların davalıya 24.4.1998 tarihinde teslim edilmesi gerektiğinin yanlarca kararlaştırıldığı, davalı tarafından yasal delillerle kanıtlanmamış olmasına karşın geç teslim edilmiş olduğu olgusu da, davacının davalıya gönderdiği 19.6.1998, davalının da davacıya iletği 15.5.1998 günlü faks yazıları kapsamlarından anlaşılmaktadır. Teslimdeki gecikmenin haklı nedenlerden kaynaklandığı, davacı tarafca yasal delillerle kanıtlanmamıştır. Oysa, davalı ürünlerin geç teslimi sebebiyle müşteri kaybettiğini ve hem de müşterilerine reklamasyon ödediğini ve bu kapsamda malları olumsuz koşullarda satmak durumunda olduğunu ileri sürerek olumlu zararının tazminini 15.5.1998 günlü yazısı ile davacıdan istemiştir. Davacı da, yukarıda belirtilen mesajdaki irade bildiriminden sonra gerekli belgeler kapsamında olan 5.5.1998 gün ve 28387 nolu kapalı faturasında düzeltmeler yaparak (16.983) DEM tutarlı olarak davalıya teslim etmiş bulunmaktadır. Dava dosyası kapsamındaki belgelerden ve özellikle fatura kapsamından, bedelin davacıya, davalı tarafından belge karşılığı ödeme biçimine göre ödeneceğinin yanlarca kararlaştırılmış olduğu sonucuna varılmaktadır. Uluslararası ödeme biçimlerinden olan "belge karşılığı ödeme"nin (Cash Against Documents) yanlarca kabul edilmesi halinde, ihracatçı, üretilen eseri yahut satılan malı yollar ve sevkiyatı belgelendiren ve çoğunlukla mülkiyeti de temsil eden belgeyi de bankasına verir ve bu belgelerin ithalatçıya, ancak bedelin ödenmesi ya da öngörülen "kabul" açıklamasının karşılığında teslimi talimatını verir. Somut olayda da, ihracatçı davacı bankası olan Tekstil Bankası İzmir Şubesi Müdürlüğünce, ilgili tüm belgelerin muhabir banka durumundaki Rabo Bankasına gönderildiği ve bu Banka tarafından da belgeler ithalatçıya sunularak bedelin tahsil edildiği anlaşılmaktadır. İhracatçı davacı ile bankası arasındaki hukuksal ilişki, Borçlar Yasasının 386 ve izleyen maddeleri hükümleri uyarınca "vekalet" ilişkisidir. Davacı da, bankasına yukarıda içeriği açıklanan mesajdaki talimatı vermiş ve banka da Borçlar Kanununun 389. maddesi hükmüne ve verilen talimata uygun olarak hareket etmiştir. Bu nedenle de, vekil bankanın tasarrufu davacıyı bağlayıcıdır. Ayrıca, yanlar arasında yazılı sözleşme yapılmamasına ve sözlü sözleşmede mesajda yer alan "...diğer şartlar değişmeden kalacaktır.." koşulunun, yapılan ödemenin kısmi ödeme sayılacağını ifade edeceğinin

kararlaştırıldığını, yahut davalının bu yönde kabulünün bulunduğunu davacı kanıtlayamamıştır. Tüm bu hususlar gözetilerek, yukarda kapsamı açıklanan swift mesajındaki davacının irade beyanı ve davalının bu irade açıklamasını nitelendirmesi, Borçlar Yasasının 18. maddesi gereğince ve "amaca göre yorum" kuralı uyarınca yorumlandığında; iş bedelinin, davacı yüklenicinin malı teslimde temerrüdü sonucu iş sahibi ithalatçı davalının gerçekteşen maddi zararının tazmini amacıyla ve (16.983) DEM olarak yeniden yanlarca belirlenmiş olduğu ve iradelerinin bu miktardaki iş bedelinin kabulünde birleştiği sonucuna varılmaktadır. Kaldı ki, davacı yüklenici Borçlar Yasasının 21 ve izleyen maddeleri hükümlerinde düzenlenen iradeyi sakatlayıcı hallerin gerçekteştiğini de yasal delillerle kanıtlayamamıştır. Tüm bu hususlar gözetilmeden ve hakimlik mesleğinin gerektirdiği genel ve hukuki bilgi ile çözümlenmesi gereken konuda HUMK.nun 275. maddesi hükmüne aykırı olarak alınan yetersiz bilirkişi raporu hükme dayanak alınarak mahkemece, davanın reddi yerine kabulüne karar verilmesi doğru olmamış ve hükmün bozulması gerekmiştir.

SONUÇ : Yukarıda açıklanan sebeplerle temiz itirazlarının kabulüne ve hükmün davalı yararına **BOZULMASINA**, ödediği temyiz peşin harcının istek halinde temyiz eden davalıya geri verilmesine, 16.2.2004 gününde oybirliğiyle karar verildi. ¹⁵²

Örnek Olay 8' de banka kanalı ile yapılan akreditifli ödeme tercih edilmiştir. Akreditifli ödeme seçeneğinin çeşitleri bulunmaktadır. bunlardan en yaygın olanı evrak karşılığı ödemedir.

OLAY 9:

T.C.

YARGITAY

11. HUKUK DAİRESİ

E. 2009/4494

¹⁵² T.C. Yargıtay 15.Hukuk Dairesi 16/02/2004 tarih ve E. 2003/4030, K. 2004/722 sayılı kararı.

K. 2009/6221

T. 22.5.2009

NAKLIYE VE YÜKLEME GİDERİNİN TAHSİLİ (Mahkemenin Yüke Verilen Zarar Karşılığı İle Yükleme Bedeli ve Yükleme Masrafının Gemi Üzerinde Davacı Yararına Kanuni Rehin Hakkı Tesisine Karar Verilmesinin İsabetli Olduğu)

YÜKE VERİLEN ZARAR (Nakliye ve Yükleme Giderinin Tahsili - Mahkemenin Yüke Verilen Zarar Karşılığı İle Yükleme Bedeli ve Yükleme Masrafının Gemi Üzerinde Davacı Yararına Kanuni Rehin Hakkı Tesisine Karar Verilmesinin İsabetli Olduğu)

GEMİ ÜZERİNDE KANUNİ REHİN HAKKI TANINMASI (Yüke Verilen Zarar Karşılığı İle Yükleme Bedeli ve Yükleme Masrafının Gemi Üzerinde Davacı Yararına Kanuni Rehin Hakkı Tesisine Karar Verilmesinin İsabetli Olduğu)
6762/m.1099

ÖZET : Davacı, nakliye ve yükleme giderinin tahsili ile gemi alacaklısı hakkı sağlayan bu tutarda gemi üzerinde kanuni rehin hakkı tanınmasına karar verilmesini talep etmiştir. Mahkemenin yüke verilen zarar karşılığı ile yükleme bedeli ve yükleme masrafının gemi üzerinde davacı yararına kanuni rehin hakkı tesisine karar verilmesi isabetlidir.

DAVA : Taraflar arasında görülen davada Kocaeli Asliye Ticaret Mahkemesi'nce verilen 12.05.2008 gün ve 2006/585 - 2008/170 sayılı kararı onayan Daire'nin 15.01.2009 gün ve 2008/9531 - 2009/203 sayılı kararı aleyhinde davalı vekili tarafından karar düzeltilmesi isteğinde bulunulmuş ve karar düzeltme dilekçesinin süresi içinde verildiği anlaşılmış olmakla, dosya için düzenlenen rapor dinlendikten ve yine dosya içerisindeki dilekçe, layihalar, duruşma tutanakları ve tüm belgeler okunup, incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

KARAR : Davacı vekili, müvekkiline ait meyvelerin İzmit Derince'den Ukrayna'ya taşınması için yüklendiği Seewind isimli geminin makinalarının arızalandığı gerekçesiyle 10 gün İstanbul Boğazı'nın Karadeniz çıkışında beklediği ve arızanın giderilemediği belirtilerek Derince Limanı'na döndüğünü, geminin soğutma sistemi olmaması nedeniyle meyvelerin bozumaya başladığını ve bu hali ile gönderilenin yükü kabul etmeyeceğinin bilirkişi incelemesi ile anlaşıldığını ileri sürerek, yüklerin fatura bedeli olan 56.960,00 ABD Doları, nakliye ve yükleme gideri 3.186,00 YTL ile 680 ABD Doları'nın tahsiline, gemi alacaklısı hakkı sağlayan bu tutarda gemi üzerinde kanuni rehin hakkı tanınmasına karar verilmesini talep etmiştir. Davalı vekili, gemi sahibi müvekkili ile Batı Vagon Deniz Taşımacılığı A.Ş. Arasında Time Charter sözleşmesi bulunduğunu, bu sözleşmeden önce geminin bakım ve onarımının yapıp kiracıya teslim edildiğini, davanın yetkisiz mahkemede açıldığını, konişmentoda taşıyanın kim olduğunun belirtilmediğini, bu nedenle TTK'nun

1099.maddesi uyarınca donatanın taşıyan olarak kabulü gerektiğini, ihraç konusu malların FOB olarak satılması nedeniyle yükleme ile nefi ve hasarın alıcıya geçtiğini, davacıların varsa zararlarını navlun bedelini ödediği kimselerden isteyebileceğini belirterek, davanın reddini savunmuştur.

Mahkemenin davanın kısmen kabulü ile yüke verilen zarar karşılığı 56.960,000 ABD Doları, yükleme bedeli 680,000 ABD doları ve yükleme masrafı 3.186,00 YTL, tutarındaki alacak için gemi üzerinde davacı yararına kanuni rehin hakkı tesisine, toplam 57.640,00 ABD Doları'nın 57.640,00 ABD Doları'nın dava tarihinden itibaren faizi ile birlikte ve 3.186,00 YTL'nin davalıdan tahsiline dair verdiği kararının Dairemizce onanması üzerine, davalı vekili bu kez karar düzeltme isteminde bulunmuştur.

Yargıtay ilamında benimsenen gerektirici sebeplere göre, davalı vekilinin HUMK'nun 440. maddesinde sayılan hallerden hiçbirini ihtiva etmeyen karar düzeltme isteğinin reddi gerekir.

SONUÇ : Yukarıda açıklanan nedenlerden dolayı, davalı vekilinin karar düzeltme isteğinin HUMK'nun 442. maddesi gereğince REDDİNE, alınması gereken 32,30 TL karar düzeltme harcı peşin ödenmiş olduğundan yeniden alınmasına yer olmadığına, 3506 sayılı Yasa ile değiştirilen HUMK'nun 442/3. maddesi hükmü uyarınca, takdiren 170,00 TL para cezasının karar düzeltilmesini isteyen den alınarak Hazine'ye gelir kaydedilmesine, 22.05.2009 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.¹⁵³

OLAY 10:

T.C.

YARGITAY

11. HUKUK DAİRESİ

E. 2003/3619

K. 2003/10248

T. 3.11.2003

EŞYA TAŞIMA SİĞORTASI NEDENİYLE RÜCU DAVASI (Sigortacının Sigortalısına Ödeme Yaptığı Tarihten İtibaren Temerrüt Faizi Talep Edebilmesi)

¹⁵³ T.C. Yargıtay 11. Hukuk Dairesi 22/05/2009 tarih ve E. 2009/4494, K. 2009/6221 sayılı kararı.

FOB (FREE ON BOARD-GÜVERTEDE TESLİM) SATIŞI (Taşıma Sırasında Oluşan Hasarın Sigorta Şirketi Tarafından Sigorta Ettirene Ödenmesi-Taşımaya Gerçekleştiren Şirketten Rücu Talebi)

TAŞIMA SIRASINDA MEYDANA GELEN HASAR (Sigortacının Sigortalısına Ödeme Yaptığı Tarihten İtibaren Temerrüt Faizi Talep Edebilmesi)

RÜCU DAVASI (Sigorta Şirketinin Davalılarca Yapılan Taşıma Sırasında Oluşan Hasarı Sigorta Ettirene Ödemesi-Ödenen Meblağın Davalılardan Tahsili Talebi)

818/m.83

1086/m.432

ÖZET : Eşya taşıma sigortası sebebiyle açılacak rücu davalarında sigortacı, sigortalısına ödeme yaptığı tarihten itibaren temerrüt faizi talep edebilir. Bu durum karşısında sigortacının, dava tarihindeki kur karşılığı üzerinden temerrüt faizi talep edilebileceği kabul edilerek, sonucuna göre bir karar verilmesi gerekir.

DAVA : Taraflar arasında görülen davada İzmir Asliye 3. Ticaret Mahkemesi'nce verilen 18.10.2002 tarih ve 1997/1521-2002/993 sayılı kararın Yargıtay'ca incelenmesi davacı vekili ve davalı ... Genel Müdürlüğü vekili tarafından istenmiş ve temyiz dilekçesinin süresi içinde verildiği anlaşılmış olmakla, dava dosyası için Tetkik Hakimi Ata Durak tarafından düzenlenen rapor dinlendikten ve yine dosya içerisindeki dilekçe layihalar, duruşma tutanakları ve tüm belgeler okunup, incelendikten sonra işin gereği görüşülüp, düşünüldü:

KARAR : Davacı vekili, Kanada'da bulunan dava dışı alıcı ... Ltd. Şti. ile satıcı ... Makine San. A.Ş. arasında imzalanan FOB satışına konu emtianın, davalılarca gerçekleştirilen taşıma sırasında hasara uğradığını, (94.339,49) Kanada Doları hasar bedelinin sigorta ettiren ... Ltd. Şti.ne ödendiğini, dava tarihi itibarıyla bu meblağın kur karşılığının (12.500.000.000) TL. olduğunu ileri sürerek, anılan meblağın reeskont faiziyle birlikte, davalılardan müteselsilen tahsilini talep ve dava etmiştir.

Davalılar vekilleri, davanın reddini savunmuştur.

Mahkemece, toplanan kanıtlar ve bilirkişi raporuna dayanılarak, davalı ... A.Ş.'nin dava konusu taşıma işinde kusur ve sorumluluğunun kanıtlanamadığı, diğer davalının gümrüklü bölgedeki taşıma işinde tekel hakkına sahip olup sözleşme dışı sorumluluğunun bulunduğu, hasar bedelinin (7.178.600.000) TL. olduğu gerekçesiyle, davalı ... A.Ş. hakkındaki davanın reddine, diğer davalı hakkındaki davanın kısmen kabulü ile anılan meblağın dava tarihinden itibaren, reeskont faiziyle birlikte davalı ...'dari tahsiline karar verilmiştir.

Kararı davacı vekili ile davalı ... vekili temyiz etmiştir.

Davalı vekili tarafından sunulan temyiz dilekçesi, temyiz defterine kaydedilmediği gibi temyiz harcının da yatırılmadığı anlaşılmaktadır. Bu durumda süresinde yapılmış bir temyiz isteminden bahsedilemeyeceğinden, davalı ... vekilinin temyiz isteminin, HUMK.nun 432/4 maddesi uyarınca süre yönünden reddine karar vermek gerekmiştir.

Davacı vekilinin temiz istemine gelince, dava dosyası içerisindeki bilgi ve belgelere, mahkeme kararının gerekçesinde dayanılan delillerin tartışılıp, değerlendirilmesinde usul ve yasaya aykırı bir yön bulunmamasına göre, davacı vekilinin, aşağıdaki bent kapsamı dışında kalan ve yerinde görülmeeyen sair temyiz itirazlarının reddi gerekmiştir.

Ancak, davacı vekili, döviz cinsinden yaptığı ödemenin dava tarihindeki TL. karşılığını, yine dava tarihinden itibaren, reeskont faiziyle birlikte talep etmiştir. BK.nun 83. maddesi uyarınca para borcunun konusu yabancı para olursa alacaklı, bu borcun vade günündeki rayici üzerinden memleket parasıyla ödenmesini isteyebilir. Somut olayda, ödeme tarihinden itibaren rücu tazminat talebinde bulunabilecek olan davacı sigortacının, döviz cinsinden yaptığı ödemenin, dava tarihindeki kur karşılığı üzerinden faizini talep edebileceği de tabiidir. Mahkemece hükme esas alınan bilirkişi raporu da, (52.000) ABD Doları olarak hesaplanan hasar bedelinin, ödeme tarihindeki kur karşılığının (7.178.600.000) TL. olduğu, davalı ...'nın temerrüde düşürülmemesi nedeniyle bu meblağa dava tarihinden itibaren faiz yürütülmesi gerektiği bildirilmiştir. Oysa eşya taşıma sigortası sebebiyle açılacak rücu davalarında sigortacı, sigortalısına ödeme yaptığı tarihten itibaren temerrüt faizi talep edebilir.

Bu durum karşısında mahkemece davacının, (52.000) ABD Dolarının dava tarihindeki kur karşılığı üzerinden temerrüt faizi talep edilebileceği kabul edilerek, sonucuna göre bir karar verilmesi gerekirken yazılı şekilde hüküm kurulması doğru olmamış, bozmayı gerektirmiştir.

SONUÇ : Yukarıda (1) nolu bentte açıklanan nedenlerle davalı TCDD vekilinin temyiz isteminin reddine, (2) nolu bentte açıklanan nedenlerle davacı vekilinin sair temyiz itirazlarının reddine, (3) nolu bentte açıklanan nedenlerle davacı vekilinin temyiz itirazlarının kabulü ile kararın davacı yararına BOZULMASINA, alınmadığı anlaşılan 7.880.000 TL. temyiz ilam harcının temyiz eden TCDD'den alınmasına, ödediği temyiz peşin harcın isteği halinde temyiz eden davacıya iadesine, 03.11.2003 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

Sonuç ve Öneriler

Uluslararası ticaret tarihi paranın icadından daha eski tarihlere kadar dayanmaktadır. Fakat sanayi devriminden sonra Adam Smith'in 'Bırakınız yapınlar, bırakınız geçsinler' felsefesi ile ülkelerin hem iç hem dış ekonomilerine yeni bir bakış açısı katmıştır. Ülkeler ürettikleri fazla ürünleri diğer ülkelere satma ihtiyacı hissetmişlerdir. Bu ihtiyaç belirli konularda ülkeleri uzmanlaşmaya itmiştir. Bu kavram genel verimliliği arttırdığını söyler. Sanayi devrimi sonrasında çoğalan uluslararası ticari faaliyetler birçok gereksinimini de doğurmuştur.

19.YY'ın başlarında bankacılık günümüz şartlarına göre çok daha ilkel yöntemler ile yapılıyordu. Uluslararası ticaret yapmanın büyük zorlukları vardı. Malın teslimatı, mal bedelinin tahsilatı gibi konular çok riskliydi. Çağımızda okyanus aşırı ticaret yapmak internet üzerinden bir şey satın almak kadar kolay ve güvenli. Bu sadece alıcı için değil satıcı içinde geçerli bir durumdur. Uluslararası ticaretin gelişimini görmek için son 50 yıla değil, son 10 yıla bile bakmak yeterli olacaktır.

International Commercial Terms yani INCOTERMS uluslararası ticarete teslim şekillerini ve tarafların yükümlülüklerini evrensel bir biçimde dünyanın her yerinde aynı anlamı taşıması amacı ile yayınlanmış ve güncel ihtiyaçlara göre belirli aralıklarda revize edilmiştir. Evrensel dile dökülen teslim şekilleri günümüzde uluslararası ticaretin vazgeçilmezi halini almıştır. Bu teslim şekillerinin en yaygın kullanılanlarından birisi olan FOB teslim şekli taraflar için makul ve kabul edilebilir olanlarından birisidir. FOB teslim şeklinin yaygın kullanılan teslim şekli olmasının sebebini tarafların kendi ülkelerinde daha avantajlı olduklarından dolayı olduğunu düşünebiliriz. Gerek gümrük işlemleri, gerek nakliye konularında taraflar genel olarak kendi ülkelerinde avantajlı durumdadırlar. Bu sebepten FOB teslim şekli daha tercih edilebilir durumdadır. Sorumluluklar neredeyse eşit olarak paylaşılmıştır.

Uluslararası ticarete teslim şekilleri önemli bir rol üstlenir. Bu rol teslim şekillerinin dünyanın her yerinde aynı anlamı taşıması sağlamaktır. Uluslararası ticaret yapan şirketlerin aralarında mutlak sorumluluk ve masraf geçişini basit ve anlaşılır bir dilde ve bütün dünyanın kabul ettiği terimler halinde yayınlama fikrinin etkilerini günümüzde mağaza reyonlarındaki ithal ürün çeşitliliğine bakarak basit bir market alışverişinde bile görebiliriz. Yıllarca değişik tarihlerde revizyona uğrayarak değişen INCOTERMS, günümüzde dahi eksiklikler içermektedir, fakat bu terimlerin uluslararası ticaret yapmayı kolaylaştırmak için evrensel bir ticaret dili oluşturması sayesinde uluslararası ticareti geliştirdiği ve bir kural çerçevesi olma görevi üstlendiği söylenebilir. Yaşadığımız dünya ortak bir pazar haline gelmiştir ve ticaretin gelişmesi açısından INCOTERMS sadece önemli olmaktan çıkıp gerekli olma durumundadır.¹⁵⁴

FOB teslim şeklide diğer teslim şekilleri gibi kusursuz değildir. Her teslim şeklinin avantajı ve dezavantajı bulunmaktadır. FOB teslim şeklinin en büyük dezavantajı sigorta yapma zorunluluğu olmamasıdır. Alıcı sözleşmede belirtmediği veya anlayamadığı takdirde satıcının sigorta yapma yükümlülüğü yoktur. Sigorta zorunluluğu sadece CIF ve CIP’ de vardır. Sigorta çok önemli bir husustur. Olası bir hasar veya zarar durumunda tarafların sadece bir tarafın sorumlu tutulmamalı olduğu görüşündeyim. Sadece FOB değil bütün teslim şekillerinde sigorta zorunluluğu

¹⁵⁴ Özkan, ‘Incoterms...’, a.g.e., s.15.

olmalıdır; hatta bu sorumluluk taraflar arasında eşit paylaştırılmalıdır. Bu durum olası bir hasar durumunda tarafların ikisini de aynı şekilde etkilemelidir. Eğer sorumluluk paylaşılırsa, taraflar çok daha dikkatli olacaklardır. İkinci bir sorun ise örnek olaylarda da görüldüğü gibi nakliye problemidir. Taşıyıcı firma iyi seçilmeli ve taşıma sözleşmesi iyi yapılmalıdır. Sonuç olarak; uluslararası teslim şekillerinden biri olan FOB teslim şekli her iki taraf içinde makul gibi gözükse de, hala bazı konularda eksiklikler içermektedir.

Ekler (Belgelerin Örnekleri Vs)

155

WORLDWIDE LOGISTICS CO.,LTD.

COMBINED TRANSPORT BILL OF LADING

Shipper ENPING OKSN ELECTRONICS TECHNOLOGY CO.,LTD ADD:NO.180 SOUTH SUBURB INDUSTRIAL AREA,ENPING CITY,GUANGDONG,CHINA	 B/L No.: VWAJ5040008B Ref No.: JGN0132897 Page 1 OF 1 Print SRL 201504166340602
Consignee BOTS ELEKTRONIK SAN.VE TIC.LTD.STI. ADD: OSMANAGA MAH. RIHTIM CAD. BASCAVUS SOK. EMINTAS IS MERKEZI NO: 3 KAT:2 D:38 P.34714 KADIKOY-ISTANBUL TEL: +90 216 4184222 FAX:+90 216 4184223	<p style="text-align: right; color: red; font-weight: bold; font-size: 1.2em;">ORIGINAL</p> <p style="font-size: 0.8em;">RECEIVED by the carrier as specified below in apparent good order and condition unless otherwise Stated, the goods shall be transported to such place as agreed, authorized or permitted herein and subject to all the terms and conditions whether written, typed, stamped, printed, or incorporated on the front and reverse side hereof which the Merchant agrees to be bound by accepting this Bill of Lading, any local privileges and customs notwithstanding. The particulars given below as stated by the shipper, the weight, measure, quantity condition, contents And value of goods are unknown to the carrier. In WITNESS whereof one (1) original Bill of Lading has been signed if not otherwise stated below, the same being accomplished the other(s), if any, to be void, if required by the carrier one (1) original Bill of Lading must be surrendered duly endorsed in exchange for the goods or delivery order.</p>
Notify Party SAME AS CONSIGNEE	Domestic Routing/Agent at Port of Discharge NETLOG GLOBAL FORWARDING TASIMACILIK A.S. KTT TRADE CENTER NO:51 SETUSTU INEBOLU ST.34427 KABATAS,ISTANBUL-TURKEY TAX ID:5900503937 TEL:+90-212-292 5589 FAX:+90-212-251 3888

Precarriage by	Place of Receipt JIANGMEN CHINA
Vessel CMA CGM LITANI	Port of Loading JIANGMEN CHINA
Port of Discharge KUMPORT TURKEY	Place of Delivery KUMPORT TURKEY

PARTICULARS FURNISHED BY THE MERCHANT

Description of Packages and Goods As Stated By Shipper, Said to Contain	No. of Packages	Gross Weight	Measurement
Marks&Numbers BOTS,TVM C/NO.:	171 CARTONS	2297 KGS	14.75 CBM

Description of Goods

MICROPHONE
 HS CODE:85181000.90
 MICROPHONE ACCESSORY
 HS CODE:85189000.90

Container No./Seal No.
20GP/ECMU1725730/D8003617/171CARTONS/2297KGS/14.75CBM

FREIGHT COLLECT

TOTAL NUMBER OF CONTAINERS OR PACKAGES(IN WORD) SAY ONE HUNDRED AND SEVENTY ONE (171) CARTONS ONLY	
Number of Original Bills of Lading	THREE
Place and Date of Issue SHENZHEN	04 Apr 2015
SHIPPED ON BOARD	04 Apr 2015
ISSUED BY ASZNOP021	Type of Movement CY/CY

WORLDWIDE LOGISTICS CO.LTD.SHENZHEN BRANCH
 上海环世捷物流有限公司深圳分公司

[Signature]

Authorized Signature
 SIGNED AS AGENT FOR THE CARRIER

STANDARD FORM 2013

Enping OKSN Electronics Technology Co.,Ltd

Add: No.180 South Suburb Industrial Area,Enping City,Guangdong,China
Tel: 86-13422502661 Fax: 86-750-7370791

COMMERCIAL INVOICE

To: Bots Elektronik San.Ve Tic.Ltd.Şti.
Add: Osmanağa Mah. Rihim Cad. Başçavuş Sok.
Emintaş İş Merkezi No:3 Kat:2 D:38 Kadıköy-İstanbul
T: +90 216 4184222 F: +90 216 4184223

Contract No.: 2014003
Invoice No.: 5
Invoice Date: Dec 10, 2014

Brand	Model	Specification	QTY(pcs)	Unit Price USD	Amount USD
TVM	TVM 38	Tie-clip microphone	500		
TVM	TVM 30	Tie-clip microphone	1000		
BOTS	BT 55 D	Conference microphone	300		
BOTS	BT 71 D	Conference microphone	300		
BOTS	BT 31	Conference microphone	300		
BOTS	BT 20	Conference microphone	300		
BOTS	BT 78	Conference microphone	300		
TVM	SN-88III	UHF Wireless Mic/One handheld	200		
TVM	SN-88III	UHF Wireless Mic/One Lavalier	50		
		Spare Parts Headset mics.	25		
TOTAL:			3275		

- 1.Terms of payment:T/T.30% deposit in advance, 70% balance before shipment.
- 2.Delivery time: After confirm PI 60 days.
- 3.Delivery place:FOB Jiangmen.

BANKING DETAILS:

COMPANY NAME: ENPING OKSN ELECTRONICS TECHNOLOGY CO.,LTD
ADDRESS: SOUTH SUBURB INDUSTRY AREA NEAR JIALE CAKE FACTORY,ENPING CITY,
GUANGDONG,CHINA
TEL:86-750-7370801

Correspondent of Payee's Bank:BANK OF AMERICA NT&SA,NEW YORK
SWIFT CODE: BOFAUS3N

Payee's BANK: INDUSTRIAL & COMMERCIAL BANK OF CHINA, GUANGDONG PROV'L BR
BANK ADDRESS: ICBC TOWER,29 DA SHA TOU ROAD, GUANGDONG, CHINA
Payee's A/C: 2012009029211143103
SWIFT CODE: ICBKCNBJGDG

ENPING OKSN ELECTRONICS TECHNOLOGY CO.,LTD

Authorize Signature

156

¹⁵⁶ Ek 2 Resmi Fatura Örneği. Evrak üzerinde ki fiyatlar firmanın gizlilik politikasından dolayı sansürlenmiştir.

中国国际贸易促进委员会

China Council for the Promotion of International Trade
China Chamber of International Commerce

证明书 CERTIFICATE

号码 No. 20150420/00150

兹证明：在所附第20141216号商业发票上的恩平市奥新电子科技有限公司的印章属实。

THIS IS TO CERTIFICATE THAT: the seal of [redacted]
ELECTRONICS TECHNOLOGY CO., LTD. on the
annexed COMMERCIAL INVOICE NO. [redacted] is genuine.

China Council for the Promotion
of International Trade

授权签字：

Authorized
Signature : LI XIYAO

日期：2015 年04月20日
(Date: APR. 20, 2015)

157

¹⁵⁷ Ekl 3 Tasdikli Fatura. Evrak üzerinde ki bazı bilgiler firmanın gizlilik politikasından dolayı sansürlenmiştir.

Emping OKSN Electronics Technology Co.,Ltd

Add: No:180 South Suburb Industrial Area,Emping City,Guangdong,China
Tel.:86-13422502661 Fax: 86-750-7370791

PACKING LIST

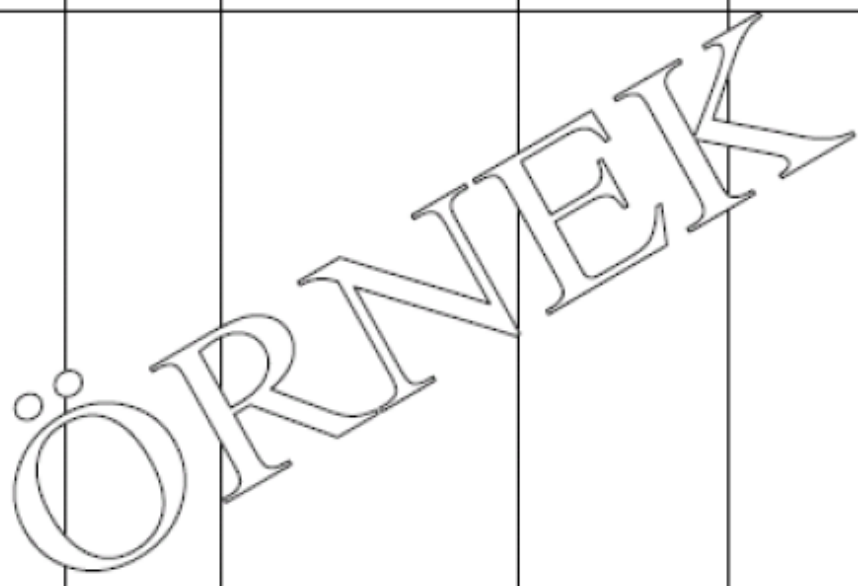
To: Boits Elektronik San. Ve Tic.Ltd.Şti.
Add: Osmanağa Mah. Rihim Cad. Başçavuş Sok.
Eminteş İş Merkezi No:3 Kat:2 D:38 Kadıköy-İstanbul
T: +90 216 4184222 F: +90 216 4184223

Contract No.: P14323
Invoice No.: 20141216
Invoice Date: Dec 16th,2014

Canton No.	Goods description	Model No.	QTY	set/ctn	CTN NO.	N.W./CTN KG	G.W./CTN KG	Total N.W. KGS	Total G.W. KGS	SIZE/CM			CBM
										length	weight	height	
E1-E40	Wireless Microphone	SN-88III	200	5	40	10	11	400.00	440.00	40.5	36.5	32.0	1.89
E41-E50	Wireless Microphone	SN-88III	50	5	10	10	11	100.00	110.00	40.5	36.5	32.0	0.47
F1-F10	Tie-clip Microphone	TVM38	500	50	10	11.4	12.5	114.00	125.00	77.2	42.5	37.0	1.21
F11-F20	Tie-clip Microphone	TVM30	1000	100	10	16	17	160.00	170.00	42.8	31.5	38.0	0.51
F21-F40	Conference Microphone	BT71D	300	15	20	13.8	14.8	276.00	296.00	61.0	44.2	40.5	2.18
F41-F60	Conference Microphone	BT55D	300	15	20	13.2	14.2	264.00	284.00	61.0	44.2	40.5	2.18
F61-F80	Conference Microphone	BT31	300	15	20	13	14	260.00	280.00	61.0	44.2	40.5	2.18
F81-F100	Conference Microphone	BT20	300	15	20	15	16	300.00	320.00	46.0	35.5	58.0	1.89
F101-F120	Conference Microphone	BT78	300	15	20	12.5	13.5	250.00	270.00	61.0	44.2	40.5	2.18
E51	Spare parts Headset mics		25	25	1	1	2	1.00	2.00	42.0	30.0	20.0	0.03
Total			3275		171			2125.00	2297.00				14.75

TOTAL 3275.00
QTY 171.00
CTN 171.00
N.W. 2125.00
G.W. 2297.00
CBM 14.75

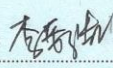
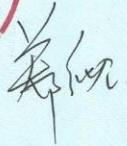

Quantity Miktar		Numbers Koli no.	Contents each Muhteviyatı	Measure each Hacim M3	GR WT each Toplam brüt ağırlık
					
<p>Method of packing: Ambalaj şekli (malların nasıl paketleniği varsa özel taşıma koşulları belirtilmelidir.)</p> <p>Marks and numbers: İşaret ve sayılar</p> <p>Total no. of packages: Toplam koli sayısı</p> <p>Total measure: Toplam ağırlık</p> <p>Total net weight: Ambalaj hariç net ağırlık</p> <p>Total gross weight: Toplam brüt ağırlık</p>					

159

¹⁵⁹ Ek 5 Koli Listesi örneği

ORIGINAL

1. Exporter ENPING OKSEN ELECTRONICS TECHNOLOGY CO.,LTD NO.180 SOUTH SUBURB INDUSTRIAL AREA, ENPING CITY, GUANGDONG, CHINA		Certificate No. C154407E40230001 CERTIFICATE OF ORIGIN OF THE PEOPLE' S REPUBLIC OF CHINA		
2. Consignee BOTS ELEKTRONIK SAN VE TIC.LTD. STI. OSMANAGA MAH. RIHTIM CAD. BASCAVUS SOK EMINTAS IS MERKEZI NO: 3 KAT:2 D:3B P. 34714 KADIKOY-ISTANBUL, TURKEY				
3. Means of transport and route ON/AFTER 09 APR, 2015 FROM JIANGMEN CHINA TO ISTANBUL TURKEY BY SEA		5. For certifying authority use only		
4. Country / region of destination TURKEY				
6. Marks and numbers TVM BOTS C/NO. :	7. Number and kind of packages;description of goods FIFTY (50) CTNS OF WIRELESS MICROPHONE TWENTY (20) CTNS OF TIE-CLIP MICROPHONE ONE HUNDRED (100) CTNS OF CONFERENCE MICROPHONE ONE (1) CTN OF HEADSET TOTAL: ONE HUNDRED AND SEVENTY ONE (171) CTNS ONLY. *** **	8. H.S.Code 85.18 85.18 85.18 85.18	9. Quantity 250PCS 1500PCS 1500PCS 25PCS	10. Number and date of invoices 20141216 DEC. 16, 2014
11. Declaration by the exporter The undersigned hereby declares that the above details and statements are correct, that all the goods were produced in China and that they comply with the Rules of Origin of the People's Republic of China.		12. Certification It is hereby certified that the declaration by the exporter is correct.		
				
Guangdong China, APR. 07, 2015 		Guangdong, China, APR. 07, 2015 		
Place and date, signature and stamp of authorized signatory		Place and date, signature and stamp of certifying authority		

AQSIQ 140062524

1. Exporter (Name, full address, country) Oxoid Ltd Wade Road Basingstoke RG24 8PW		A.T.R. No. A1788494	
3. Consignee (Name, full address, country) (Optional) Hemakim Tophanelio Lu Cad.No:70/1A Altuniza 34662 ISTANBUL TURKEY		2. Transport document (Optional) No. date.....	
		4. ASSOCIATION between the EUROPEAN ECONOMIC COMMUNITY and TURKEY	
		5. Country of exportation United Kingdom	6. Country of destination (1) Turkey
7. Transport details (Optional) Airfreight		8. Remarks	
9. Item number	10. Marks and numbers; number and kind of packages (for goods in bulk, indicate the name of the ship or the number of the railway wagon or road vehicle; description of goods)	11. Gross weight (kg) or other measure (hl, m ³ , etc)	
	7 Cartons and 2 Pallets Addressed Oxoid Laboratory Products	897.63KGS	
12. CUSTOMS ENDORSEMENT Declaration certified Export document (2): Form No..... Customs office: Issuing country: Date: <i>P. Bigan</i> (Signature)		13. DECLARATION BY THE EXPORTER I, the undersigned, declare that the goods described above meet the conditions required for the issue of this certificate. Place and date Basingstoke 16.04.2015 <i>L.P.W.</i> (Signature)	

Insert the Member State or Turkey

(2) Complete only where the exporting country requires

C1232 (Pre-Authenticated)

Page 1

13 (April 2009)

500803

161

161 Ek 7 A.TR Belgesi örneği

104

WARENVERKEHRSBESCHEINIGUNG
CERTIFICAT DE CIRCULATION DES MARCHANDISES

CERTIFICATO DI CIRCOLAZIONE DELLE MERCI
MOVEMENT CERTIFICATE

1) Bei unverspackten Waren ist die Anzahl der Gegenstände oder "lose geschüttelt" anzugeben.

1) Pour les marchandises non emballées, indiquer le nombre d'objets ou mentionner "en vrac".

1) Per le merci non imballate, indicare il numero degli oggetti o indicare "alla rinfusa".

1) If goods are not packed, indicate number of articles or state "in bulk" as appropriate.

2) Nur ausfüllen, wenn nach den internen Rechtsvorschriften des Ausfuhrstaates oder -gebietes erforderlich.

2) A remplir seulement lorsque les règles nationales du pays ou territoire d'exportation l'exigent.

2) Da riempire solo quando le norme nazionali del paese o territorio d'exportazione lo richiedono.

2) Complete only where the regulations of the exporting country or territory require.

3) Staat, die Staatsgruppe oder das Gebiet, aus dessen bzw. deren Ursprungswaren die Waren gehen.

3) Le pays, le groupe de pays ou le territoire dont les produits sont considérés comme originaires.

3) Il paese, il gruppo dei paesi o il territorio di cui i prodotti sono considerati originari.

3) Country, group of countries or territory in which the products are considered as originating.

4) Bestimmungsstaat, -staatsgruppe oder -gebiet.

4) Pays, groupe de pays ou territoire de destination.

4) Paese, gruppo di paesi e territorio di destinazione.

4) Country, group of countries or territory of destination.

1 Ausführender (Name, vollständige Anschrift, Staat) / Exportateur (nom, adresse complète, pays) / Esportatore (nome, indirizzo completo, paese) / Exporter (Name, full address, country)

MACAROON SA
Rte de Rez 2
1667 ENNEY

3 Empfänger (Name, vollständige Anschrift, Staat) (Ausfüllung freigestellt) / Destinataire (nom, adresse complète, pays) (mention facult.) / Destinataro (nome, indirizzo completo, paese) (indicazione facolt.) / Consignee (Name, full address, country) (Optional)

TRAMAK GIDA SAN VE TIC. LTD STI
ABACI LATIF SOK. FERAH APT. 1/5-MACKA
ISTANBUL 34357 TURQUIE

6 Angaben über die Befriederung (Ausfüllung freigestellt) / Informations relatives au transport (mention facult.) / Informazioni riguardanti il trasporto (indicazione facolt.) / Transport Details (Optional)

8 Laufende Nummer; Zeichen, Nummern, Anzahl und Art der Packstücke; Warenbezeichnung / N° d'ordre, marques; Numéros, nombre et nature des colis; Designation des marchandises / M. d'ordine, Marche, nomor/numero e natura dei coli; Designazione delle merci / Item number; Marks and numbers; Number and kind of packages; Description of goods

Soit 90 cartons de biscuits type macarons sur 3 palettes

EUR. 1 N° S 0019483

Vor dem Ausfüllen Anmerkungen auf der Rückseite beachten / Consulter les notes au verso avant de remplir le formulaire / Prima di compilare il formulario consultare le note al retro / See notes overleaf before completing this form

2 Bescheinigung für den Präferenzverkehr zwischen der / Certificat utilisé dans les échanges préférentiels entre la / Certificato utilizzato negli scambi preferenziali tra la / Certificate used in preferential trade between

SCHWEIZ / SUISSE / SVIZZERA / SWITZERLAND

UND / ET / E / AND

SI VEDI FELD 5 / VOIR RUBRIQUE 5 / CF RUBRICA 5 / SEE COLUMN 5

4 Ursprungsstaat / Pays d'origine / Paese d'origine / Country of Origin

SUISSE

5 Bestimmungsstaat / Pays de destination / Paese di destinazione / Country of destination

TURQUIE

7 Bemerkungen / Observations / Osservazioni / Remarks

9 Rehmasse / Masse brute / Massa lorda / Gross weight (netto) (kg) oder / ou / o / or l, etc. / etc.

734.10kgs

10 Rechnungen / Factures / Fatture / Invoices (Ausfüllung freigestellt) / mention facult. / indicazione facolt. / Optional

Facture

664B45001749

11 SICHTVERMERK DER ZOLLBEHÖRDE / VISA DE LA DOUANE / VISTO DELLA DOGANA / CUSTOMS ENDORSEMENT
Die Richtigkeit der Erklärung wird bescheinigt / Déclaration certifiée conforme / Dichiarazione certificata conforme / Declaration Certified

Ausfuhrpapier / Document d'exportation / Documento d'esportazione / Export Document

Art. / Modèle / Modello / Form N°

Stempel / Cachet / Timbro / Stamp

von / du / del / from

Zollbehörde / Bureau de douane / Ufficio doganale / Customs office:

Ausfuhrland: **SCHWEIZ**
Pays de délivrance: **SUISSE**
Paese in cui è stato rilasciato: **SVIZZERA**
Issuing Country or territory: **SWITZERLAND**

20.02.2015
(Datum / Date / Data / Date)

(Unterschrift / Signature / Firma / Signatura)

12 ERKLÄRUNG DES AUSFÜHRERS / DECLARATION DE L'EXPORTATEUR / DICHIARAZIONE DELL'ESPORTATORE / DECLARATION BY THE EXPORTER

Der Unterzeichner erklärt, dass die vorgenannten Waren die Voraussetzungen erfüllen, um diese Bescheinigung zu erhalten / Le soussigné déclare que les marchandises désignées ci-dessus remplissent les conditions requises pour l'obtention du présent certificat / Il sottoscritto dichiara che le merci di cui sopra soddisfanno le condizioni per ottenere il presente Certificato / The undersigned declares that the goods described herein fulfil the conditions for issue of this certificate.

MACAROON 1667 ENNEY

C/O PORT FRANC DE MARTIGNY

Chemin de Saragony 16

1920 MARTIGNY

(Ort und Datum / Location and date / Luogo e data / Place and date)

(Unterschrift / Signature / Firma / Signatura)

EUR11, C2D 05.14 100000 03045-14860337803

DOLAŞIM SERTİFİKASI
MOVEMENT CERTIFICATE

1. İhracatçı (Adı, Açık Adresi, Ülke) Exporter (Name, full address, country)		EUR-MED NO A 0023136	
		Bu formu doldurmadan önce arkadaki notları okuyunuz. See notes overleaf before completing this form.	
3. Malın Gönderildiği Şahıs (Adı, Açık Adresi, Ülke) (Tercihe Bağlı) Consignee (Name, full address, country) (Optional)		2. Certificate used in preferential trade between ve/and arasındaki tercihlî ticarete kullanılan sertifikadır. (İlgili ülkeler, ülke grupları veya alanlarını yazınız.) (Insert appropriate countries, groups of countries or territories)	
6. Taşımaya ilişkin bilgiler (Tercihe Bağlı) Transport details (Optional)		4. Ürünlerin menşei sayılan ülke, ülkeler grubu veya alanlar Country, group of countries or territory in which the products are considered as originating	5. Varış ülkesi veya ülkeler grubu Country, group of countries or territory of destination
		7. Gözlemler Remarks ☐ Cumulation applied with..... (Uygun ülkeleri, ülke gruplarını veya alanları yazınız.) (Insert appropriate countries, groups of countries or territories) ☐ No cumulation applied. (Uygun kısma X işareti koyunuz.) (Insert X in the appropriate box)	
8. Sıra No; Kolilerin marka ve işaretleri, sayı ve türleri ⁽¹⁾ ; Eşyanın tanımı. Item Number; Marks and numbers; Number and kind of packages ⁽¹⁾ ; Description of goods.		9. Brüt ağırlık (kg) veya diğer ölçüler (Litre, metreküp, vs) Gross mass (kg) or other measure (litres, m ³ , etc.)	10. Faturalar (Tercihe Bağlı) Invoices (Optional)
11. GÜMRÜK VİZESİ CUSTOMS ENDORSEMENT Onaylanan Beyan No İhraç Belgesi ⁽²⁾ Form Gümrük İdaresi Customs Office Düzenleyen Ülke veya Alan Mühür Issuing country or territory (Stamp) Yer ve Tarih Place and date (İmza/Signature)		12. İHRACATÇI BEYANI DECLARATION BY THE EXPORTER Aşağıda imzası bulunan ben, yukarıda belirtilen eşyanın bu belgenin düzenlenmesi için gerekli olan koşullara uygun olduğunu beyan ederim. I, the undersigned, declare that the goods described above meet the conditions required for the issue of this certificate. Yer ve Tarih Place and date (İmza/signature)	

(1) Eşya ambalajlı değilse, yerine göre eşyaların sayısını veya "dökme" olduğunu belirtiniz.
(1) If goods are not packed, indicate number of articles or state "in bulk" as appropriate

Aydoğdu Ofset Tel: (0.312) 395 81 44 (pbx)

(2) Yalnız ihracatçı ülke kurallarının gerekli gördüğü yerleri doldurunuz.
(2) Complete only where the regulations of the exporting country or territory require.

163

No. HGT201503-0003-CE-E

VERIFICATION OF CONFORMITY

Applicant..... : [Redacted]
 Address..... : [Redacted]
 Trade Name..... : [Redacted]
 Manufacturer..... : [Redacted]
 Address..... : [Redacted]
 Product Description.. : Powered Mixer
 Model..... : [Redacted]
 Test standard..... : EN61000-3-2:2014, EN61000-3-3:2013
 Test Report No..... : [Redacted]
 Date of issue..... : Mar. 12, 2015

The EUT has been tested for CE-marking according to the 2014/30/EU Directive; the certificate shows that the EUT technically complies with the Directive requirements.
 The CE mark as shown below can be used, under the responsibility of the manufacturer, after completion of an EC Declaration of conformity and compliance with relevant EC Directives.

Laboratory Manager

Guangdong Huesent Testing & Inspection Technology Co., Ltd.
 Http://www.hst.org.cn E-mail:hst@hst.org.cn

Shenzhen BCTC Technology Co.,Ltd.
B Building Room8518, Multiple Use Building of
Economic Cooperative, Team one, Anle country,
No. 44 of Xin'an Block, Bao'an Area, Shenzhen

Certificate of Compliance

Certificate Number: BCTC2011009471-SZJR

Applicant : **Guangzhou Zhong Shi Digital Audio Co., Ltd.**
Zhang shi Indusy Zone, San dong Road Huadu, Guangzhou China.

Manufacturer : **Guangzhou Zhong Shi Digital Audio Co., Ltd.**
Zhang shi Indusy Zone, San dong Road Huadu, Guangzhou China.

Brand : **Bots**

Product : **Audio Power Amplifier**

M/N : **STAR-1**

Test Standard : **EPA3050B:1996、EN1122:2001、
EPA3052:1996、EPA3060A、
EPA7196、EPA3540C、EPA8270C**

The EUT described above has been consolidated by us and found in compliance with the council RoHS directive—2002/95/EC. It is only valid in connection with the test report number: BCTC2011009471-SZJR.

RoHS

This certificate of conformity is based on a single evaluation of the submitted sample(s) of the above mentioned product. It does not imply an assessment of the whole product and relevant Directives have to be observed.

Tel: 400-788-9558 0755-33865088 Fax:0755-33865098
Web:Http://www.bctc-lab.com Http://www.btc-lab.com

38	0910523049		EX 1	341300
	[REDACTED] SAN.TIC.LTD.ŞTİ.		HALKALI GÜM. MÜD.	1534:300EX26 [REDACTED] 2015
	[REDACTED] İST/AVCILAR		052	TÜRKİYE
	[REDACTED]		0910523049	
38	8050037487		AMBARLI DOLUM	052 TÜRKİYE
	NET-A GÖMRÜK-MÜŞAVİRLİĞİ LTD. ŞTİ.		İST/AVCILAR	052 TÜRKİYE
	NECATİBEY CAD.HADİ NASIR İŞ MERKEZİ NO:49 K:3		TÜRKİYE	074
	İSTANBUL/KARAKÖY 052 TÜRKİYE		İSTANBUL	074
38	KAMYON MOLDAVYA		074	0
	KAMYON MOLDAVYA		074	0
	HALKALI		341300	006401057034
	TÜRKİYE İŞ BANKASI A.Ş. BAYRAMPAŞA/İSTANBUL ŞUBESİ		2 PEŞİN	
38	KAPIKULE-TIR GÜM. MÜD.		HALKALI GÜM.MD.	2 PEŞİN
	Kapı Adedi: 1,00 ADET(UNIT)		84425080	00 00
	Markası : ADDR		052	17,20
	Eşya Ticari Tanımı : BASKI SİLİNDİRİ		1000	16,30
44	0100_Fatura_V_003386		1,00 ADET(UNIT)	960,00 USD
	9999_Diger V VN: 0910523049 IML: AS [REDACTED] SAN.TIC.LTD.ŞTİ.			
	BAKIRKÖY 43.NÖT. 15022-07.06.2013**İMALATÇI KENDİSİDİR**PARSİYELDİR**			
			960,00 USD	
47	47 Vergiye tabi hesaplar		48 Özet hesaplar	
	49 Mesafeler		50 Diğer hesaplar	
	49 Mesafeler		50 Diğer hesaplar	
	49 Mesafeler		50 Diğer hesaplar	
52	52 Teminat		53 Varsa (dışarıya)	
	52 Teminat		53 Varsa (dışarıya)	
	52 Teminat		53 Varsa (dışarıya)	
	52 Teminat		53 Varsa (dışarıya)	
54	54 Teminat		55 Varsa (dışarıya)	
	54 Teminat		55 Varsa (dışarıya)	
	54 Teminat		55 Varsa (dışarıya)	
	54 Teminat		55 Varsa (dışarıya)	
56	56 Teminat		57 Varsa (dışarıya)	
	56 Teminat		57 Varsa (dışarıya)	
	56 Teminat		57 Varsa (dışarıya)	
	56 Teminat		57 Varsa (dışarıya)	
58	58 Teminat		59 Varsa (dışarıya)	
	58 Teminat		59 Varsa (dışarıya)	
	58 Teminat		59 Varsa (dışarıya)	
	58 Teminat		59 Varsa (dışarıya)	
59	59 Teminat		60 Varsa (dışarıya)	
	59 Teminat		60 Varsa (dışarıya)	
	59 Teminat		60 Varsa (dışarıya)	
	59 Teminat		60 Varsa (dışarıya)	
60	60 Teminat		61 Varsa (dışarıya)	
	60 Teminat		61 Varsa (dışarıya)	
	60 Teminat		61 Varsa (dışarıya)	
	60 Teminat		61 Varsa (dışarıya)	
61	61 Teminat		62 Varsa (dışarıya)	
	61 Teminat		62 Varsa (dışarıya)	
	61 Teminat		62 Varsa (dışarıya)	
	61 Teminat		62 Varsa (dışarıya)	
62	62 Teminat		63 Varsa (dışarıya)	
	62 Teminat		63 Varsa (dışarıya)	
	62 Teminat		63 Varsa (dışarıya)	
	62 Teminat		63 Varsa (dışarıya)	
63	63 Teminat		64 Varsa (dışarıya)	
	63 Teminat		64 Varsa (dışarıya)	
	63 Teminat		64 Varsa (dışarıya)	
	63 Teminat		64 Varsa (dışarıya)	
64	64 Teminat		65 Varsa (dışarıya)	
	64 Teminat		65 Varsa (dışarıya)	
	64 Teminat		65 Varsa (dışarıya)	
	64 Teminat		65 Varsa (dışarıya)	
65	65 Teminat		66 Varsa (dışarıya)	
	65 Teminat		66 Varsa (dışarıya)	
	65 Teminat		66 Varsa (dışarıya)	
	65 Teminat		66 Varsa (dışarıya)	
66	66 Teminat		67 Varsa (dışarıya)	
	66 Teminat		67 Varsa (dışarıya)	
	66 Teminat		67 Varsa (dışarıya)	
	66 Teminat		67 Varsa (dışarıya)	
67	67 Teminat		68 Varsa (dışarıya)	
	67 Teminat		68 Varsa (dışarıya)	
	67 Teminat		68 Varsa (dışarıya)	
	67 Teminat		68 Varsa (dışarıya)	
68	68 Teminat		69 Varsa (dışarıya)	
	68 Teminat		69 Varsa (dışarıya)	
	68 Teminat		69 Varsa (dışarıya)	
	68 Teminat		69 Varsa (dışarıya)	
69	69 Teminat		70 Varsa (dışarıya)	
	69 Teminat		70 Varsa (dışarıya)	
	69 Teminat		70 Varsa (dışarıya)	
	69 Teminat		70 Varsa (dışarıya)	
70	70 Teminat		71 Varsa (dışarıya)	
	70 Teminat		71 Varsa (dışarıya)	
	70 Teminat		71 Varsa (dışarıya)	
	70 Teminat		71 Varsa (dışarıya)	
71	71 Teminat		72 Varsa (dışarıya)	
	71 Teminat		72 Varsa (dışarıya)	
	71 Teminat		72 Varsa (dışarıya)	
	71 Teminat		72 Varsa (dışarıya)	
72	72 Teminat		73 Varsa (dışarıya)	
	72 Teminat		73 Varsa (dışarıya)	
	72 Teminat		73 Varsa (dışarıya)	
	72 Teminat		73 Varsa (dışarıya)	
73	73 Teminat		74 Varsa (dışarıya)	
	73 Teminat		74 Varsa (dışarıya)	
	73 Teminat		74 Varsa (dışarıya)	
	73 Teminat		74 Varsa (dışarıya)	
74	74 Teminat		75 Varsa (dışarıya)	
	74 Teminat		75 Varsa (dışarıya)	
	74 Teminat		75 Varsa (dışarıya)	
	74 Teminat		75 Varsa (dışarıya)	
75	75 Teminat		76 Varsa (dışarıya)	
	75 Teminat		76 Varsa (dışarıya)	
	75 Teminat		76 Varsa (dışarıya)	
	75 Teminat		76 Varsa (dışarıya)	
76	76 Teminat		77 Varsa (dışarıya)	
	76 Teminat		77 Varsa (dışarıya)	
	76 Teminat		77 Varsa (dışarıya)	
	76 Teminat		77 Varsa (dışarıya)	
77	77 Teminat		78 Varsa (dışarıya)	
	77 Teminat		78 Varsa (dışarıya)	
	77 Teminat		78 Varsa (dışarıya)	
	77 Teminat		78 Varsa (dışarıya)	
78	78 Teminat		79 Varsa (dışarıya)	
	78 Teminat		79 Varsa (dışarıya)	
	78 Teminat		79 Varsa (dışarıya)	
	78 Teminat		79 Varsa (dışarıya)	
79	79 Teminat		80 Varsa (dışarıya)	
	79 Teminat		80 Varsa (dışarıya)	
	79 Teminat		80 Varsa (dışarıya)	
	79 Teminat		80 Varsa (dışarıya)	
80	80 Teminat		81 Varsa (dışarıya)	
	80 Teminat		81 Varsa (dışarıya)	
	80 Teminat		81 Varsa (dışarıya)	
	80 Teminat		81 Varsa (dışarıya)	
81	81 Teminat		82 Varsa (dışarıya)	
	81 Teminat		82 Varsa (dışarıya)	
	81 Teminat		82 Varsa (dışarıya)	
	81 Teminat		82 Varsa (dışarıya)	
82	82 Teminat		83 Varsa (dışarıya)	
	82 Teminat		83 Varsa (dışarıya)	
	82 Teminat		83 Varsa (dışarıya)	
	82 Teminat		83 Varsa (dışarıya)	
83	83 Teminat		84 Varsa (dışarıya)	
	83 Teminat		84 Varsa (dışarıya)	
	83 Teminat		84 Varsa (dışarıya)	
	83 Teminat		84 Varsa (dışarıya)	
84	84 Teminat		85 Varsa (dışarıya)	
	84 Teminat		85 Varsa (dışarıya)	
	84 Teminat		85 Varsa (dışarıya)	
	84 Teminat		85 Varsa (dışarıya)	
85	85 Teminat		86 Varsa (dışarıya)	
	85 Teminat		86 Varsa (dışarıya)	
	85 Teminat		86 Varsa (dışarıya)	
	85 Teminat		86 Varsa (dışarıya)	
86	86 Teminat		87 Varsa (dışarıya)	
	86 Teminat		87 Varsa (dışarıya)	
	86 Teminat		87 Varsa (dışarıya)	
	86 Teminat		87 Varsa (dışarıya)	
87	87 Teminat		88 Varsa (dışarıya)	
	87 Teminat		88 Varsa (dışarıya)	
	87 Teminat		88 Varsa (dışarıya)	
	87 Teminat		88 Varsa (dışarıya)	
88	88 Teminat		89 Varsa (dışarıya)	
	88 Teminat		89 Varsa (dışarıya)	
	88 Teminat		89 Varsa (dışarıya)	
	88 Teminat		89 Varsa (dışarıya)	
89	89 Teminat		90 Varsa (dışarıya)	
	89 Teminat		90 Varsa (dışarıya)	
	89 Teminat		90 Varsa (dışarıya)	
	89 Teminat		90 Varsa (dışarıya)	
90	90 Teminat		91 Varsa (dışarıya)	
	90 Teminat		91 Varsa (dışarıya)	
	90 Teminat		91 Varsa (dışarıya)	
	90 Teminat		91 Varsa (dışarıya)	
91	91 Teminat		92 Varsa (dışarıya)	
	91 Teminat		92 Varsa (dışarıya)	
	91 Teminat		92 Varsa (dışarıya)	
	91 Teminat		92 Varsa (dışarıya)	
92	92 Teminat		93 Varsa (dışarıya)	
	92 Teminat		93 Varsa (dışarıya)	
	92 Teminat		93 Varsa (dışarıya)	
	92 Teminat		93 Varsa (dışarıya)	
93	93 Teminat		94 Varsa (dışarıya)	
	93 Teminat		94 Varsa (dışarıya)	
	93 Teminat		94 Varsa (dışarıya)	
	93 Teminat		94 Varsa (dışarıya)	
94	94 Teminat		95 Varsa (dışarıya)	
	94 Teminat		95 Varsa (dışarıya)	
	94 Teminat		95 Varsa (dışarıya)	
	94 Teminat		95 Varsa (dışarıya)	
95	95 Teminat		96 Varsa (dışarıya)	
	95 Teminat		96 Varsa (dışarıya)	
	95 Teminat		96 Varsa (dışarıya)	
	95 Teminat		96 Varsa (dışarıya)	
96	96 Teminat		97 Varsa (dışarıya)	
	96 Teminat		97 Varsa (dışarıya)	
	96 Teminat		97 Varsa (dışarıya)	
	96 Teminat		97 Varsa (dışarıya)	
97	97 Teminat		98 Varsa (dışarıya)	
	97 Teminat		98 Varsa (dışarıya)	
	97 Teminat		98 Varsa (dışarıya)	
	97 Teminat		98 Varsa (dışarıya)	
98	98 Teminat		99 Varsa (dışarıya)	
	98 Teminat		99 Varsa (dışarıya)	
	98 Teminat		99 Varsa (dışarıya)	
	98 Teminat		99 Varsa (dışarıya)	
99	99 Teminat		100 Varsa (dışarıya)	
	99 Teminat		100 Varsa (dışarıya)	
	99 Teminat		100 Varsa (dışarıya)	
	99 Teminat		100 Varsa (dışarıya)	

VETERINARY HEALTH CERTIFICATE FOR EXPORTS OF FISHERY PRODUCTS INTENDED FOR HUMAN CONSUMPTION TO
THE REPUBLIC OF TURKEY

TÜRKİYE CUMHURİYETİ'NE İNSAN TÜKETİMİ AMAÇLI BALIKÇILIK ÜRÜNLERİNİN İHRACATI İÇİN
VETERİNER SAĞLIK SERTİFİKASI

Part I: Details of dispatched consignment/Kesim I: Gönderilen Sevkiyata Ait Detaylar	I.1. Consignor/Gönderen Name/Adı: [REDACTED] CO., LTD Address/Adresi: [REDACTED] BUSAN, KOREA Tel./Telefon: [REDACTED]				I.2. Certificate reference No/		I.2.a.			
	I.5. Consignee/Alıcı Name/Adı: [REDACTED] Ltd. Sti Address/Adresi: [REDACTED] Postcode/Posta kodu: [REDACTED] Tel./Telefon: [REDACTED]				I.3. Central competent authority/Merkezi yetkili otorite: MINISTRY OF OCEANS AND FISHERIES REPUBLIC OF KOREA I.4. Local competent authority/Yerel yetkili otorite: NATIONAL FISHERY PRODUCTS QUALITY MANAGEMENT SERVICE: BUSAN REGIONAL OFFICE I.6.					
	I.7. Country of origin /Orijin ülke REPUBLIC OF KOREA		ISO Code/ ISO Kodu KR	I.8. Region of origin /Orijin bölgesi: TONGYEONG-GEUJE GYEONGSANGNAM-DO		Code/Kodu 2	I.9. Country of destination/Variş ülkesi TURKEY/TÜRKİYE		ISO Code/ ISO Kodu TR	I.10.
	I.11. Place of origin/Orijin yeri Name/Adı: [REDACTED] Approval number/Onay numarası: [REDACTED] Address/Adresi: [REDACTED] REPUBLIC OF KOREA				I.12.					
	I.13. Place of loading/Yükleme yeri BUSAN, KOREA				I.14. Date of departure/Çıkış tarihi:					
	I.15. Means of transport/Nakliye aracı Aeroplane ☐ Ship ☒ Railway Wagon ☐ /Uçak /Gemi /Tren Vagonu Road vehicle ☐ Other ☐ /Otoyol Aracı /Diğer Identification /Kimliği: Documentary references /Doküman referansları:				I.16. Entry Point in TR/ TR'ye giriş yeri: AMBARLI, ISTANBUL, TURKEY I.17.					
	I.18. Description of commodity/Malin tanımı 1) FROZEN OYSTER				I.19. Commodity code (HS Code)/Malin kodu(HS) 1)0307				I.20. Quantity/Miktar	
	I.21. Temperature of product/Ürünün ısı: Ambient/Odasıcaklığı ☐ Chilled/Soğutulmuş ☐ Frozen/Dondurulmuş ☒ I.23. Seal/Container No/Mühür/Konteynir no:				I.22. Number of packages/Paket sayısı I.24. Type of packaging/Paketlemenin Türü					
	I.25. Commodities certified for / Mallar, Human consumption/İnsan tüketimi ☒ için onaylıdır.				I.26.				I.27. For import or admission into Turkey/Türkiye'ye ithalateyogirisi için İNCELENMİŞTİR VETERİNER SAĞLIK SERTİFİKASI Dış No: [REDACTED]	
	I.28. Identification of the commodities/Malların Tanımı Approval number of establishment				İşletme onay numarası					
Species (Scientific name) Türler/(Bilimsel adı)		Nature of commodity Malın niteliği	Treatment type İşlem türü	Manufacturing plant Üretim tesisi DAI HUNG MULSAN CO IQF Korp-0231		Number of packages Paket sayısı	Net weight Net ağırlık			
1) Crassostrea gigas 1), Aquaculture products 1) Frozen										

II. Health Information/Sağlık Bilgileri		II. a. Certificate reference number/Sertifika referans numarası:	II. b.
---	--	--	--------

Sayfa 1 / 3

167

167 Ek 13 Veteriner Sağlık Belgesi örneği.

110

168

EK 1

		TÜRKAK TÜRK AKREDİTASYON KURUMU TURKISH ACCREDITATION AGENCY tarafından akredite edilmiş		 TÜRKAK <small>Test</small> <small>TS EN ISO/IEC 17025</small> <small>AB-0218-T</small>
		TÜRKİYE ATOM ENERJİSİ KURUMU TURKISH ATOMIC ENERGY AUTHORITY SARAYKÖY NÜKLEER ARAŞTIRMA VE EĞİTİM MERKEZİ SARAYKÖY NUCLEAR RESEARCH AND TRAINING CENTER		
DENEY RAPORU <i>Test Report</i>				
Müşterinin adı/adresi <i>Customer name/address</i>				
Numunenin barkod numarası <i>Barcode number of test item</i>	Merkez'e kabul tarihi <i>The date of receipt in the Center</i>	Laboratuvara kabul tarihi <i>The date of receipt in the laboratory</i>		
Numunenin adı ve tarifi <i>Name and identity of test item</i>				
Açıklamalar <i>Remarks</i>				
Numunenin geldiği ülke ^(*) <i>Origin of the sample</i>		Beyanname numarası ve tarihi ^(*) <i>Declaration number and date</i>		
Giriş gümrüğünün adı ^(*) <i>The name of the customs of entrance</i>		Raporun sayfa sayısı <i>Number of pages of the report</i>		
Deneğin yapıldığı tarih ve laboratuvar <i>Testing date and laboratory</i>				
1				
Deneğin metodu veya şartnamesi <i>Test method or any other specifications</i>				
Sıra No <i>Test Number</i>	Deneğin Adı <i>Name of the Test</i>	Ölçüm Sonuçları (Birim) <i>Measurement Results (Unit)</i>	Ölçülebilir Minimum Değer (ÖMD) (Birim) <i>Minimum Detectable Level (MDL) (Unit)</i>	
1				
Değerlendirme <i>Evaluation</i>		KONTROLSÜZ KOPYA		

Türk Akreditasyon Kurumu (TÜRKAK) deney raporlarının tanınması konusunda Avrupa Akreditasyon Birliği (EA) ve Uluslararası Laboratuvar Akreditasyon Birliği (ILAC) ile karşılıklı tanıma anlaşması imzalamıştır.
 The Turkish Accreditation Agency (TÜRKAK) is signatory to the multilateral agreements of the European co-operation for the Accreditation (EA) and of the International Laboratory Accreditation (ILAC) for the Mutual recognition of test reports.

^(*) Sadece ithal edilecek ürünler için yazılacaktır. ^(*) Only for import goods.

^(**) İşaretili deney akreditasyon kapsamındadır. ^(**) Marked test is within the scope of accreditation.

Deneğin sonuçları sadece deney yapılan numuneye aittir. The test results relate only to the sample tested. Beyan edilen genişletilmiş ölçüm belirsizliği, standart belirsizliğin, $k=2$ olarak alınan genişletme katsayısı ile çarpımı sonucunda bulunan değerdir ve %95 oranında güvenilirlik sağlamaktadır. The reported expanded uncertainty of measurement is stated as the standard uncertainty of measurement multiplied by the coverage factor $k=2$, which for a normal distribution corresponds to a coverage probability of approximately 95%.

Bu rapor, laboratuvarın izni olmadan kısmen kopyalanıp çoğaltılamaz. İmzasız, mühürsüz ve hologramsız raporlar geçersizdir. This report shall not be reproduced other than in full except with the permission of the laboratory. Testing reports without signature, seal and hologram are not valid.

Mühür Tarih
Seal Date

Deneğin Sorumlusu/ ları
Person in charge of test
Ad Soyad İmza
Name Signature

Birim Koordinatörü/leri
Coordinator of Section
Ad Soyad İmza
Name Signature

1/1

Saray Mah. Atom Cad. No:27 06983 Kazım/ANKARA Tel: +903128101500 Faks: +903128154308 www.taek.gov.tr, nkb@taek.gov.tr

FPA-05-SND-16-01.1 Rev.No/Tarih: 01.02.08.2010

170

170 Ek 16 Deney Raporu, T.C Türkiye Atom ve Enerjisi Kurumu Sarayköy Nükleer Araştırma ve eğitim merkezi, 10984784-060-27338 numaralı evrak. 27/05/2015

113

EK 2

		TÜRKİYE ATOM ENERJİSİ KURUMU TURKISH ATOMIC ENERGY AUTHORITY	
Sayı/Ref. :		Tarih/Date:	
RADYASYON SERTİFİKASI RADIATION CERTIFICATE			
<p>Türkiye Atom Enerjisi Kurumu (TAEK) yetkili kuruluş olarak, aşağıda açık adresi ve ismi yazılı kuruluş/şahıs tarafından getirilen örneklerin radyoaktivite seviyelerinin incelendiğini ve sonuçların insan sağlığı açısından aşağıda verilen radyonüklitler için kabul edilebilir limitler içerisinde olduğunu belgelerdir.</p> <p><i>Turkish Atomic Energy Authority (TAEA), as the competent authority, certifies that the radioactivity levels of the samples brought by the company/person with the following address, have been inspected and the results are within the acceptable limits for human health for the following radionuclides.</i></p>			
Merkez Müdür Yardımcısı Deputy Director Sarayköy Nükleer Araştırma ve Eğitim Merkezi Sarayköy Nuclear Research and Training Center Türkiye Atom Enerjisi Kurumu Adına On behalf of the Turkish Atomic Energy Authority			
İhracatçı (isim, adres, ülke) / Exporter (name, full address, country)		Alıcı firma (isim, adres, ülke) / Consignee (name, full address, country)	
Ürünün ürettiği ülke/Country of origin	Proforma/Ticari fatura no/tarih/Proforma/Commercial invoice no/date	Gönderilecek ülke/Country of destination	
Ürün bilgileri/Description of products			
Diğer bilgiler / Additional information			
Radyoaktivite değerleri/ Radioactivity results			
Cs-137:	Bq/kg	KONTROLSUZ KOPYA	
Cs-134:	Bq/kg		

Bu sertifika, .../.../... tarih ve numaralı Deney Raporuna istinaden düzenlenmiştir
 This certificate is issued in relevance to the report number and date of .../.../...

Saray Mah. Atom Cad. No:27 06983 Kazan-Ankara/TÜRKİYE Tel: +90(312) 815 43 00 Faks: +90(312) 815 43 08 www.taek.gov.tr, saraem@taek.gov.tr
 FRM-05-SNB-10-02 Rev.No Tarih: 02 03 09 2008

171

171 Ek 17 Radyasyon Sertifikası, T.C Türkiye Atom ve Enerjisi Kurumu Sarayköy Nükleer Araştırma ve eğitim merkezi, 10984784-060-27338 numaralı evrak. 27/05/2015

114

Tablo 4: 2011 Yılı verileri

YIL	FASIL_ADI	TESLIM_SEKLI	IHRACAT_DOLAR
2011	Motorlu kara taşıtları, traktörler, bisikletler, motosikletler ve diğer kara taşıtları, bunların aksam, parça, aksesuar	EXW	5780262431
2011	Kazanlar, makineler, mekanik cihazlar ve aletler, nükleer reaktörler, bunların aksam ve parçaları	EXW	2487298152
2011	Elektrikli makina ve cihazlar, ses kaydetme-verme, televizyon görüntü-ses kaydetme-verme cihazları, aksam-parça-aksesuarı	EXW	1381280227
2011	Plastikler ve mamulleri	EXW	958335682
2011	Demir veya çelikten eşya	EXW	921615719
2011	Mobilyalar, yatak takımları, aydınlatma cihazları, reklam lambaları, ışıklı tabelalar vb, prefabrik yapılar	EXW	676550390
2011	Kauçuk ve kauçuktan eşya	EXW	455912109
2011	Kağıt ve karton, kağıt hamurundan, kağıttan veya kartondan eşya	EXW	321476472
2011	Kıymetli veya yarı kıymetli taşlar, kıymetli metaller, inciler, taklit mücevherci eşyası, metal paralar	EXW	317384316
2011	Alüminyum ve alüminyumdan eşya	EXW	312382667
2011	Yenilen çeşitli gıda müstahzarları (kahve hülusalari, mayalar, soslar, diyet mamaları, vb.)	EXW	293344669
2011	Gemiler ve suda yüzen taşıt ve araçlar	EXW	283041529
2011	Demir ve çelik	EXW	273771725
2011	Hava taşıtları, uzay taşıtları ve bunların aksam ve parçalar	EXW	256726859
2011	Örümlemiş giyim eşyası ve aksesuarı	EXW	230243166
2011	Hallilar ve diğer dokumaya elverişli maddelerden yer kaplamaları	EXW	227161755
2011	Sabunlar, yüzey-aktif organik maddeler, yıkama-yagliama müstahzarları, mumlar, bakım müstahzarları, dişçilik müstahzarları	EXW	215103617
2011	Adi metallerden çeşitli eşya (kilit, kasa, mobilya tertibatı, vb.)	EXW	207162578
2011	Örme giyim eşyası ve aksesuarı	EXW	204913486
2011	Cam ve cam eşya	EXW	162787175
2011	Eter ve yenilen sakatat	EXW	162683384
2011	Hayvansal ve bitkisel katı ve sıvı yağlar, yemelik katı yağlar, hayvansal ve bitkisel mumlar	EXW	158975366
2011	Bakır ve bakırdan eşya	EXW	153431419
2011	Uçucu yağlar ve rezinoitler, parfümeri, kozmetik veya tuvalet müstahzarları	EXW	149760443
2011	Seramik mamulleri	EXW	149421302
2011	Hububat, un, nişasta veya süt müstahzarları, pastaçılık ürünleri	EXW	147425010
2011	Sebzeler, meyveler, sert kabuklu meyveler ve bitkilerin diğer kısımlarından elde edilen müstahzarlar	EXW	141738371
2011	Şeker ve şeker mamulleri	EXW	131649544
2011	Dokunabilir maddelerden hazır eşya, takımlar, kullanılmış giyim ve dokunmuş diğer eşya, paçavralar	EXW	131428764
2011	Süt ürünleri, yumurtalar, tabii bal, diğer yenilebilir hayvansal menşeli ürünler	EXW	124404160

172

Tablo 5: 2012 Yılı verileri

YIL	FASIL_ADI	TESLIM_SEKLI	IHRACAT_DOLAR
2012	Motorlu kara taşıtları, traktörler, bisikletler, motosikletler ve diğer kara taşıtları, bunların aksam, parça, aksesuarı	EXW	5206431028
2012	Kazanlar, makineler, mekanik cihazlar ve aletler, nükleer reaktörler, bunların aksam ve parçaları	EXW	2669172619
2012	Elektrikli makina ve cihazlar, ses kaydetme-verme, televizyon görüntü-ses kaydetme-verme cihazları, aksam-parça-aksesuarı	EXW	1520934343
2012	Plastikler ve mamulleri	EXW	1094189622
2012	Demir veya çelikten eşya	EXW	1067106997
2012	Mobilyalar, yatak takımları, aydınlatma cihazları, reklam lambaları, ışıklı tabelalar vb, prefabrik yapılar	EXW	837576996
2012	Kıymetli veya yarı kıymetli taşlar, kıymetli metaller, inciler, taklit mücevherci eşyası, metal paralar	EXW	780725280
2012	Kauçuk ve kauçuktan eşya	EXW	430217779
2012	Alüminyum ve alüminyumdan eşya	EXW	319231669
2012	Halliler ve diğer dokumaya elverişli maddelerden yer kaplamaları	EXW	309542654
2012	Hava taşıtları, uzay taşıtları ve bunların aksam ve parçaları	EXW	276740557
2012	Demir ve çelik	EXW	276212890
2012	Örme giyim eşyası ve aksesuarı	EXW	256216726
2012	Yenilen çeşitli gıda müstahzarları (kahve hülusalari, çay hülusalari, mayalar, soslar, diyet mamaları, vb.)	EXW	251382152
2012	Sabunlar, yüzey-aktif organik maddeler, yıkama-yağlama müstahzarları, mumlar, bakım müstahzarları, dişçilik müstahzarları	EXW	244046884
2012	Etiler ve yenilen sakatat	EXW	215312165
2012	Adi metallerden çeşitli eşya (kilit, kasa, mobilya tertibatı, vb.)	EXW	213929980
2012	Süt ürünleri, yumurtalar, tabii bal, diğer yenilebilir hayvansal menşeli ürünler	EXW	205161269
2012	Örülmemiş giyim eşyası ve aksesuarı	EXW	202948862
2012	Gemiler ve suda yüzen taşıt ve araçlar	EXW	194709896
2012	Kağıt ve karton, kağıt hamurundan, kağıttan veya kartondan eşya	EXW	189025025
2012	Uçuşu yağlar ve rezinoitler, parfümeri, kozmetik veya tuvalet müstahzarları	EXW	180439356
2012	Çeşitli mamul eşya (hiyjenik havlu, bebek bezi, kalem, çakmak, fermuar, firça vb.)	EXW	178725257
2012	Hayvansal ve bitkisel katı ve sıvı yağlar, yemelik katı yağlar, hayvansal ve bitkisel mumlar	EXW	177860972
2012	Hububat, un, nişasta veya süt müstahzarları, pastacılık ürünleri	EXW	173099684
2012	Seramik mamulleri	EXW	161472846
2012	Bakır ve bakırdan eşya	EXW	154129076
2012	Sebzeler, meyvalar, sert kabuklu meyvalar ve bitkilerin diğer kısımlarından elde edilen müstahzarlar	EXW	149530742
2012	Şeker ve şeker mamulleri	EXW	146219470
2012	Dokunabilir maddelerden hazır eşya, takımlar, kullanılan giyim ve dokunmuş diğer eşya, paçavralar	EXW	140583568
2012	Cam ve cam eşya	EXW	138172103
2012	Debagatte ve boyacılıkta kullanılan hülusalari, tanenler, boyalar, pigmentler, vb, vernikler, vb, macunlar, mürekkepler	EXW	138060102

173

Tablo 6: 2013 Yılı verileri

YIL	FASIL_ADİ	TESLİM_SEKİLİ	IHRACAT_DOLAR
2013	Motorlu kara taşıtları, traktörler, bisikletler, motosikletler ve diğer kara taşıtları, bunların aksam, parça, aksesuarı	EXW	5989822993
2013	Kazanlar, makineler, mekanik cihazlar ve aletler, nükleer reaktörler, bunların aksam ve parçaları	EXW	2840794053
2013	Elektrikli makina ve cihazlar, ses kaydetme-verme, televizyon görüntü-ses kaydetme-verme cihazları,aksam-parça-aksesuar	EXW	1731587914
2013	Plastikler ve mamulleri	EXW	1291193809
2013	Demir veya çelikten eşya	EXW	1117695546
2013	Mobilyalar, yatak takımları, aydınlatma cihazları, reklam lambaları, ışıklı tabelalar vb, prefabrik yapılar	EXW	965959836
2013	Kıymetli veya yarı kıymetli taşlar, kıymetli metaller, inciler, taklit mücevherci eşyası, metal paralar	EXW	535336487
2013	Kauçuk ve kauçuktan eşya	EXW	437797353
2013	Alüminyum ve alüminyumdan eşya	EXW	406598372
2013	Hava taşıtları, uzay taşıtları ve bunların aksam ve parçalar	EXW	349379743
2013	Demir ve çelik	EXW	349210597
2013	Halliler ve diğer dokumaya elverişli maddelerden yer kaplamaları	EXW	302690368
2013	Süt ürünleri, yumurtalar, tabii bal, diğer yenilebilir hayvansal menşeli ürünler	EXW	286304882
2013	Sabunlar, yüzey-aktif organik maddeler, yıkama-yağlama müstahzarları, mumlar,bakım müstahzarları, dişçilik müstahzarları	EXW	259608639
2013	Yenilen çeşitli gıda müstahzarları (kahve hülusalari, çay hülusalari, mayalar, soslar, diyet mamaları, vb.)	EXW	251963129
2013	Etiler ve yenilen sakatat	EXW	238435317
2013	Adi metallerden çeşitli eşya (kilit, kasa, mobilya tertibatı, vb.)	EXW	232284893
2013	Çeşitli mamul eşya (hiyjenik havlu, bebek bezi, kalem, çakmak, fermuar, fırça vb.)	EXW	231692840
2013	Hayvansal ve bitkisel katı ve sıvı yağlar, yemeklik katı yağlar, hayvansal ve bitkisel mumlar	EXW	228260255
2013	Örme giyim eşyası ve aksesuar	EXW	220649514
2013	Hububat, un, nişasta veya süt müstahzarları, pastacılık ürünleri	EXW	219757030
2013	Kağıt ve karton, kağıt hamurundan, kağıttan veya kartondan eşya	EXW	214808945
2013	Gemiler ve suda yüzen taşıt ve araçlar	EXW	211912825
2013	Uçucu yağlar ve rezinoitler, parfümeri, kozmetik veya tuvalet müstahzarları	EXW	192145401
2013	Şebzeler, meyveler, sert kabuklu meyveler ve bitkilerin diğer kısımlarından elde edilen müstahzarlar	EXW	183072648
2013	Şeker ve şeker mamulleri	EXW	181923465
2013	Debagatte ve boyacılıkta kullanılan hülusalari, tanenler, boyalar, pigmentler,vb, vernikler, vb, macunlar, mürekkepler	EXW	168394300
2013	Örülmemiş giyim eşyası ve aksesuar	EXW	164990045
2013	Seramik mamulleri	EXW	155102672
2013	Cam ve cam eşya	EXW	153013735
2013	Optik, fotoğraf, sinema, ölçü, kontrol, ayar, tıbbi, cerrahi alet ve cihazlar, bunların aksam, parça ve aksesuar	EXW	139280482
2013	Bakır ve bakırdan eşya	EXW	136095558
2013	Dokunabilir maddelerden hazır eşya, takımlar, kullanılmış giyim ve dokunmuş diğer eşya, paçavralar	EXW	135602505
2013	Ağaç ve ahşap eşya, odun kömürü	EXW	126923359
2013	Taş, alçı, çimento, amyant, mika veya benzeri maddelerden eşya	EXW	112633746

174

Tablo 7: 2014 Yılı verileri

YIL	FASIL_ADI	TESLIM_SEKLI	IHRACAT_DOLAR
2014	Motorlu kara taşıtları, traktörler, bisikletler, motosikletler ve diğer kara taşıtları, bunların aksam, parça, aksesuarı	EXW	5756647494
2014	Kazanlar, makineler, mekanik cihazlar ve aletler, nükleer reaktörler, bunların aksam ve parçaları	EXW	2800997074
2014	Kıymetli veya yarı kıymetli taşlar, kıymetli metaller, inciler, taklit mücevherci eşyası, metal paralar	EXW	2272908276
2014	Elektrikli makina ve cihazlar, ses kaydetme-verme, televizyon görüntü-ses kaydetme-verme cihazları,aksam-parça-aksesuar	EXW	1732926402
2014	Plastikler ve mamulleri	EXW	1391570323
2014	Demir veya çelikten eşya	EXW	1100766718
2014	Mobilyalar, yatak takımları, aydınlatma cihazları, reklam lambaları, ışıklı tabelalar vb, prefabrik yapılar	EXW	1029461178
2014	Alüminyum ve alüminyumdan eşya	EXW	467113594
2014	Kauçuk ve kauçuktan eşya	EXW	458926403
2014	Demir ve çelik	EXW	430118323
2014	Hallar ve diğer dokumaya elverişli maddelerden yer kaplamaları	EXW	368325937
2014	Hava taşıtları, uzay taşıtları ve bunların aksam ve parçaları	EXW	325967698
2014	Sabunlar, yüzey-aktif organik maddeler, yıkama-yağlama müstahzarları, mumlar,bakım müstahzarları, dışçılık müstahzarları	EXW	317401287
2014	Süt ürünleri, yumurtalar, tabii bal, diğer yenilebilir hayvansal menşeli ürünler	EXW	308221203
2014	Etlere ve yenilen sakatat	EXW	295919960
2014	Örme giyim eşyası ve aksesuarı	EXW	279466444
2014	Yenilen çeşitli gıda müstahzarları (kahve hülusalaları, çay hülusalaları, mayalar, soslar, diyet mamaları, vb.)	EXW	276929877
2014	Çeşitli mamul eşya (hiyjenik havlu, bebek bezi, kalem, çakmak, fermuar, firça vb.)	EXW	276834112
2014	Adi metallerden çeşitli eşya (kilit, kasa, mobilya tertibatı, vb.)	EXW	244508942
2014	Hububat, un, nişasta veya süt müstahzarları, pastacılık ürünleri	EXW	235903076
2014	Kağıt ve karton, kağıt hamurundan, kağıttan veya kartondan eşya	EXW	212731883
2014	Uçucu yağlar ve rezinoitler, parfümeri, kozmetik veya tuvalet müstahzarları	EXW	204593185
2014	Gemiler ve suda yüzen taşıt ve araçlar	EXW	204403741
2014	Örümlemiş giyim eşyası ve aksesuarı	EXW	204230392
2014	Sebzeler, meyvalar, sert kabuklu meyvalar ve bitkilerin diğer kısımlarından elde edilen müstahzarlar	EXW	193251087
2014	Debagatte ve boyacılıkta kullanılan hülusalalar, tanenler, boyalar, pigmentler,vb, vemikler, vb, macunlar, mürekkepler	EXW	184148239
2014	Eczacılık ürünleri	EXW	167024829
2014	Cam ve cam eşya	EXW	163918486
2014	Seramik mamulleri	EXW	161770923
2014	Optik, fotoğraf, sinema, ölçü, kontrol, ayar, tıbbi, cerrahi alet ve cihazlar, bunların aksam, parça ve aksesuarı	EXW	156673470
2014	Şeker ve şeker mamulleri	EXW	153643249
2014	Dokunabilir maddelerden hazır eşya, takımlar, kullanılmış giyim ve dokunmuş diğer eşya, paçavralar	EXW	151899977
2014	Hayvansal ve bitkisel katı ve sıvı yağlar, yemelik katı yağlar, hayvansal ve bitkisel mumlar	EXW	142144139
2014	Ağaç ve atışap eşya, odun kömürü	EXW	135037902

175

- Ek 1 Deniz Konşimentosu Örneği
- Ek 2 Resmi Fatura Örneği. Evrak üzerinde ki fiyatlar firmanın gizlilik politikasından dolayı sansürlenmiştir.
- Ek 3 Tasdikli Fatura. Evrak üzerinde ki bazı bilgiler firmanın gizlilik politikasından dolayı sansürlenmiştir.
- Ek 4 Çeki Listesi örneği.
- Ek 5 Koli Listesi örneği
- Ek 6 Menşe Şahadetnamesi Örneği
- Ek 7 A.TR Belgesi örneği
- Ek 8 EUR.1 Belgesi örneği
- Ek 9 EUR.MED Sertifikası örneği. (15/05/2015 <http://www.kto.org.tr/eur.-med-dolasim-belgesi-131s.htm>)
- Ek 10 CE Sertifikası örneği.
- Ek 11 RoHS Sertifikası Örneği
- Ek 12 İhracatçı Beyannamesi örneği
- Ek 13 Veteriner Sağlık Belgesi örneği.
- Ek 14 Örnek Helal Belgesi
- Ek 15 Örnek Koşer Sertifikası
- Ek 16 Deney Raporu, T.C Türkiye Atom ve Enerjisi Kurumu Sarayköy Nükleer Araştırma ve eğitim merkezi, 10984784-060-27338 numaralı evrak. 27/05/2015
- Ek 17 Radyasyon Sertifikası, T.C Türkiye Atom ve Enerjisi Kurumu Sarayköy Nükleer Araştırma ve eğitim merkezi, 10984784-060-27338 numaralı evrak. 27/05/2015

** Türkiye İstatistik Kurumu'nun verilerinden yola çıkılmıştır. Verilerde bilinmeyen teslim şekilleri dikkate alınmamıştır.

- Tablo 1 Türkiye İstatistik Kurumu, Şubat 2015
- Tablo 2 Türkiye İstatistik Kurumu, Şubat 2015
- Tablo 3 Türkiye İstatistik Kurumu, Mayıs 2015
- Tablo 4 Türkiye İstatistik Kurumu, Mayıs 2015
- Tablo 5 Türkiye İstatistik Kurumu, Mayıs 2015
- Tablo 6 Türkiye İstatistik Kurumu, Mayıs 2015
- Tablo 7 Türkiye İstatistik Kurumu, Mayıs 2015
- Tablo 8 2010 yılı DDP teslim şekline göre yapılan ithalatların ürün katagorileri.
- Grafik 1 2002-2014 yıllarının teslim şekillerine göre yapılan ithalatların ortalaması
- Grafik 2 2002-2014 yıllarının teslim şekillerine göre yapılan ithalatların ortalaması

Kaynakça

İnternet Kaynakları

- 02/02/2015 <http://www.iccwbo.org/about-icc/history/the-merchants-of-peace/>
- 07/12/2015 <http://avrupa.info.tr/tr/abde-ticaret-ve-ekonomi/guemruek-birligi.html>
- 14/05/2015 <http://www.dunya.com/guncel/INCOTERMS-2010-ile-getirilen-degisiklik-ve-yenilikler-116659h.htm>
- 14/05/2015 <http://www.dunya.com/guncel/INCOTERMS-2010-ile-getirilen-degisiklik-ve-yenilikler-116659h.htm>
- 15/05/2015 http://www.kascert.com/goster.aspx?metin_id=805
- 15/05/2015 <http://www.kto.org.tr/eur.-med-dolasim-belgesi-131s.htm>
- 15/05/2015 <http://www.kto.org.tr/eur.-med-dolasim-belgesi-131s.htm>
- 16/05/2015 http://www.rohsbelgesi.com/?page_id=4
- 18/05/2015 <http://www.gumrukleme.com.tr/gumrukleme-terimleri-sozlugu/a-tr-dolasim-belgesi-nedir/>
- 19/05/2015 <http://www.denizticaretgazetesi.org/limanlar-marinalar/limanlarda-milyar-dolarlik-soygun-ortaya-cikti-h5935.html>
- 20/05/2015 <http://www.denizhaber.com/HABER/25305/1/ihsan-kalkavan-besiktas-denizcilik-sigorta-gemi-isik-sigorta.html>
- 22/04/2015 http://www.kascert.com/goster.aspx?metin_id=805
- 25/03/2015 <http://www.gokbora.com/TR/22-sayfa-INCOTERMS.html>
- 25/03/2015 <http://www.orgtr.org/tr/uluslararası-teslim-sekilleri-wwworgtrorg>
- 25/04/2015 <http://www.gumrukleme.com.tr/gumrukleme-terimleri-sozlugu/gozetim-uygulamasi-nedir/>
- 25/05/2015 <http://belgerehberi.blogspot.com.tr/2007/10/eki-listesi.html>
- 26/03/2015 <http://dinamikmobi.com.tr/makale/106/INCOTERMS-nedir/>

Yazılı Kaynaklar

- Abdurrahman Özalp, Dış Ticaret'te Yeni Kurallar UCP 600'ın Kullanılması ve Akreditif, Türkmen, İstanbul, 2007
- Asım Çalış, İhracatta Teslim Şekilleri ve Nakliyat y.y, 2005
- Atilla Bağrıaçık, 'Uygulamalı Dış Ticaret İşlemleri' 7.b Bilim Teknik Yayınevi, İstanbul, 2003
- BDP IP, Imports Intro Exports, INCOTERMS 2010. USA IL, 17 Mayıs 2012

- Cansu ÇAKAN, 'FOB Satışlarda Tarafların Yükümlülükleri ile Hasarın Geçişi', (T.C. Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Hukuk Anabilim Dalı Özel Hukuk Bilim Dalı Yüksek Lisans Tezi), İstanbul, 2012
- Cemal Şanlı, Uluslararası Ticari Akitlerin Hazırlanması ve Uyuşmazlıkların Çözüm Yolları, İstanbul, 2005
- Charles Boundy, Business Contracts Handbook, Gower, İngiltere, 2010
- Cynthia Barnhart ve Gilbert Laporte, Transportation, Handbooks in operations research and management science, Amsterdam; London: North Holland, 2007
- Dennis Brand, 'What are INCOTERMS?', Arap İş E-Dergisi, 12 Ocak 2011. Dergi Kodu: 167.
- Ercüment Erdem, 'Denizaşırı Satış Olarak FOB Satış' Batider, S.4 Ankara 1996
- Ercüment Erdem, 'INCOTERMS 2000 Prof. Dr. Köksal Bayraktar'a Armağanı' İstanbul 2011
- Ercüment Erdem, SİF Satışlar, İstanbul, 1999
- Eric Bishop, Finance of International Trade. Oxford, U.K: Butterworth-Heinemann. 2004
- Ferudun Kaya, 'Uluslararası Ticarete Teslim Şekilleri' İSMSMMOY
- Grey Kanargelidis ve Roy Millan, 'Canada: INCOTERMS® 2010 - Time To Update The Old Forms', Mondaq Business Briefing' 8 Şubat 2011
- ICC 'INCOTERMS 2010: Revised trade rules for an inter-connected world. M2 PressWIRE' (16 Eylül 2010)
(http://worldcommercereview.com/publications/article_pdf/293)
- İGEME, '100 Soruda Dış Ticaret', İhracatı Geliştirme Etüd Merkezi Ankara, 2009
- Kahraman Arslan, Dış Ticaret İşlemleri, Detay Yayıncılık, Ankara, Kasım 2014
- Konşimentolar, MomentExpo Dergisi S.15 Ağustos 2009
- Mehmet Melemen, 'Türk İhracat Şirketlerine İnternetin Katkıları Üzerine Bir Saha Araştırması', Öneri, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 2006
- Mehmet Melemen, Uygulamalı Dış Ticaret İşlemleri, Türkmen Kitabevi, İstanbul, 2012
- Metin Çancı, Murat Erdal, Lojistik Yönetimi , 2.b, UTİKAD, İstanbul, 2003
- Metin Külünk, ' Uluslararası Ticarete Tarife Dışı Engeller ve İhracatçılarımızın Karşılaştığı Zorluklar'. İstanbul, 2004
- Murat Erdal, Küresel Lojistik, UTİKAD, İstanbul, 2005
- Murat Erdal, Metin Çancı, Uluslararası Taşımacılık Yönetimi, UTİKAD, İstanbul 2003

- Mustafa Hatipler, 'Türkiye –AB Gümrük Birliği Antlaşması ve Antlaşmanın Türkiye Ekonomisine Etkileri, Akademik Bakış Dergisi, Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler E-Dergisi S.29, 2012
- Mutlu Yılmaz ve Ahmet Özken, INCOTERMS 2000 ve 2010' un Mukayeseli Analizi ve Türkiye Uygulamalarındaki Eksiklikler, Yaşar Üniversitesi Dergisi 2011
- Nazım Öztürk, Dış Ticaret, Ankara, 2009
- Oğuz Kaymakçı, Nuri Avcı, Recep Şen, Uluslararası ticarete giriş: Teori, politika ve uygulama. Nobel, Ankara, 2007
- Ozan Dirioz, 'Dış Ticaret İşlemlerinde Kullanılan Belgeler', Gümrük Dünya Dergisi, Ankara t.y. S.44
- Ömer Özkan, 'INCOTERMS 2010 İle Getirilen Yenilikler', Akademik Bakış Dergisi, Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler E-Dergisi S. 31, Kırgızistan, Ağustos 2012
- Ömer Özkan, 'Uluslararası Ticari Sözleşmelerin Hazırlanmasında Dikkat Edilecek Hususlar', Akademik Bakış Dergisi, Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler E-Dergisi S. 4, Kırgızistan, Ekim 2004
- Pat Klancer, 'INCOTERMS 2000 Descriptions. (2004). Healthcare Purchasing News, 28(7)
- Patric Mcgonigal, Eurof Lloyd Lewis ve Caroline Brader 'United Kingdom: INCOTERMS Updated' Mondaq Business Briefing., 9 Aralık 2010
- Paul Casuccio, 'Canada: Coming To Terms With The INCOTERMS Amendments', Mondaq Business Briefing, 12 Eylül 2011
- Paul R. Krugman, International Economics Theory and Policy, 5.b. Addison-Wesley, t.y.
- Robert J. Carbaugh, International Economics, 9.b. Thomson South-Western, Amerika Birleşik Devletleri, 2004
- Sezer Bektaş, Uluslararası Ticarete Sözleşmelerin Hazırlanması, Ankara, 2010
- Shepherd, S. Graham, T. 'United Kingdom: New INCOTERMS 2010 - A Summary Of The Principal Changes To INCOTERMS 2000'. Mondaq Business Briefing., 2 Şubat 2011
- Şaban Kayıhan ve Mehmet Eski, 'Uluslararası Ekonomi Hukuku' Ankara, 2010
- Utku Utkulu, vb. , 'Türkiye'de Dış Ticaret İşlemleri ve Uygulanması: Teoriden Pratiğe' Ankara: Gazi, 2010
- Yüce Uyanık, 'Dış Ticaret İşlemleri ve Finansmanı' , Boğaziçi Üniversitesi, İstanbul 2005

Mahkeme Kararları

- T.C. Yargıtay 11. Hukuk Dairesi 22/05/2009 tarih ve E. 2009/4494, K. 2009/6221 sayılı kararı.
- T.C. Yargıtay 11.Hukuk Dairesi 01/06/2009 tarih ve E. 2008/2039, K.2009/6607 sayılı kararı.
- T.C. Yargıtay 11.Hukuk Dairesi 05/10/1998 tarih ve E. 1998/4873, K.1998/6221 sayılı kararı.
- T.C. Yargıtay 11.Hukuk Dairesi 08/05/2000 tarih ve E. 2000/2831, K.2000/3875 sayılı kararı.
- T.C. Yargıtay 11.Hukuk Dairesi 18/01/2007 tarih ve E. 2005/10230, K.2007/353 sayılı kararı.
- T.C. Yargıtay 11.Hukuk Dairesi 18/01/2007 tarih ve E. 2005/10230, K.2007/353 sayılı kararı.
- T.C. Yargıtay 11.Hukuk Dairesi 19/04/2001 tarih ve E. 2001/2088, K. 2001/3362 sayılı kararı.
- T.C. Yargıtay 15.Hukuk Dairesi 16/02/2004 tarih ve E. 2003/4030, K. 2004/722 sayılı kararı.
- T.C. Yargıtay Genel Kurulu 09/04/1997 tarih ve E. 1997/19-94, K.1997/317 sayılı kararı.